

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

7. Class. Religiosi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

C L A S S I S VII.
A R E L I G I O S I S.

ERubescit hic, fateor, mens scribentis ad Religiosorum virorum ingens Studium, quo certatim illi velut uno agmine, non in vrbe solum, sed in ipso passim Orbe, & profecuti nascentem sunt, atque robustam agendo patiendoque fortia, Societatem. Ab illis summa erga nos voluntatis ac benevolentia edita signa referre grata Societatis candor hortatur, & imprimis.

A B E N E D I C T I N I S.

1. **A** IOACHIMO Abbate Floriacensi Monachorum tum pre- clari Ordinis Illustri germine, quem de Sanctissimo nostro Sodalitio vaticinatam fuisse multis retro seculis Rutilius Benzoni- us Episcopus Lauretanus, Antonius Zara Petinensis Episcopus, & alij graues Scriptores putauerunt. Ut autem Ioachimi mens melius intelligatur, aduerte, in omnibus Operibus suis Tres Ecclesie status statuere: Sex autem etates: & vbi- que de fine secundi status Ecclesie, vel de sexta etate sermo fuerit, omnia ad tempus Societatis IESU conuertit; quam dicit futuram in Ecclesia in fine secundi status, & in principio Tertij, & in sexto Tempore, cuius plurimas in sacra Scriptura figuras recognoscit in varijs suorum Operum locis dispersas.

Ioachimi
Abbatis de
Societate
prædictio-
nes.

Et primo Societatem ex NOMINE notat cap. 3. Apocal. Vers. 9. Designatur autem (inquit) vt iam diximus in sexto mense, sextum Tempus Ecclesie, in quo oportebat concipere spiritualem Ecclesiam, haud dubium quid nouum quemdam spirituales intellectum, siue etiam promissionis filios, & Prolem præ ceteris spirituales. Hoc est ipsum ORDINEM,

Eius No-
men præ-
dictum.

T QVEM

QUEM DESIGNABIT IESVS: qui videlicet ORDO præ multis alijs, qui præcesserunt eum amabilis, & præclarus est. Multiplicandus vero & dilatandus in tertio illo statu sæculi, qui in tempore nouissimo futurus est.

Et peculiaris summo Pontifici Obedientia.
Ier. 21. 1.

Secundo prædixit ex Obedientia Summo Pontifici ab hac Religione præstanda, de qua Hieremie cap. 21. arbitratur in Hieremia à Filio Melchie præfigurari. Quia ORDO ille (inquit) FUTURUS AD OBEDIENTIAM SVMMI PONTIFICIS dirigitur. Non potuit vlllo alio signo perfectius Societas IESV demonstrari, quam Vocando Ordinem dirigendum ad obedientiam Summi Pontificis: tota enim Societas IESV ad professionem Obedientie Summi Pontificis ordinatur, in quarto suo Obedientie Voto, quod ab eius Professis emititur.

Societas Iacobi Scala.
Gen. 28. 12.
Dux eius prædictus.

Et Cap. 3. in Hierem. cit. de Beatissimo Parente Ignatio, ab eoque fundata IESV Societate in Iacob, & Scala prænotatis hæc asserit. Sane (inquit) quod Iacob proficiens obediendo in sæculo Scalam vidit, & Angelos Dei, statuit lapidem, fudit oleum, Portam, & Domum Dei nominavit, totum intorquendum est ad DVCEM illius ORDINIS, & ad initium vite eius, Scala Religio est, Angeli Prædicatores eorum: descendunt ad reos, & ascendunt ad iustos. Dominus innixus Scalæ Spiritus Sanctus est, roborans Ordinem eorum, Gradus Scalæ profectus illius sunt, & alij Ordines Pœnitentium sub eo, quia fortè in ipso Ordine præter Doctores, erunt Clerici, qui Deo seruiant, laici qui continenter & religiosè viuunt. Oleum deuotio, Petra fides, quam subterposuit Capiti suo. Quia OBEDIENTIAM, ET REVERENTIAM EXHIBEBIT CAPITI SVMMO PONTIFICI, & tenebit, & obseruabit omnia, Apostolicam fidem, & Catholicam doctrinam Ecclesiæ, quæ est Domus Dei, & Porta Cæli, & portæ Inferi non præualebunt aduersus eam; maxime cum Ostium sit aperiendum in Cælo ad prædicandum Euangelij veritatem. Ubi vides totam œconomiam Societatis IESV sæculis antea actis nunquam auditam à Ioa-chimo per Gradus Scalæ (vocantur enim in Societate GRADVS) dilucida

Et Gradus varij in Ea.

Lucide depictam: vides Ignatium Ducem illius Ordinis nominari, non Fundatorem, quia qui in bello sæculari Dux secularis militiæ fuerat, in Spirituali militiæ Dux, & Generalis nouæ Societatis dicendus erat. Et bene in Iacob præfigurantur initia vitæ eius, qui claudicabat pede aereo grandine Pompeiopoli percussus, sicut Iacob ab Angelo: vides etiam Doctores, Professos Societatis nominari, & sub his Coadiutores formatos, Spirituales Clericos quidem virtute conspicuos, & Scholasticos, sed infra Gradum Professorum positos, & Laicos, qui Coadiutores Temporales sunt.

Gen. 32.
31.

Et cap. 4. utrumque repetit, vocatque Religiosos Societatis Aquilas ad compassionem cadaueris, & contemplationem diuinitatis. Equos ad fortitudinem, & obedientiam MISSIONIS. Quibus addit: Isti sunt omnes fortes quoad fidem, & quoad tribulationem sustinendam, varij quoad religionem multiplicem: Iste ORDO mittetur per Obedientiam ex Arca Ecclesiæ, & summi Pontificis Noë. Vbi vides nec MISSIONES Societatis reticuisse in sua Prophetia Ioachim, & Obedientiam summi Pontificis, à quo mittendi sunt Societatis Religiosi.

Eius Mis-
siones.

Et cap. 15. eiusd. Hierem. ad illa verba: Non fæneraui, neque fæneraui mihi quisque, Societati conuenire his verbis testatur: Quia prædicabunt (ait) sine STIPENDIO cupiditatis, nec ipsi prædicabuntur è stimulo correctionis, quia spirituales sunt, tamen maledicentur quasi seductores, sed ipsi reliquiæ benedictionis erunt, & in bonum salutis mittentur, occurrente spiritu Dei in eos. Et rursus Isai. cap. 19. 1. Qui in nube dicti sunt, atque leues: hæ Nubes ascendunt de terra sæcularis vitæ ad excellentiam Religionis: leues quoad Paupertatem, non veritatis, vel virtutis, sed STIPENDII sæcularis. Nil verius, & illustrius dici potuit. Siquidem Societatis IESV Religio nulla admittit Stipendia quasi pro Ministeriorum mercede.

Et Mini-
steria sine
stipendio.
Ier. 15. 10

Isai. 19. 1.

Et cap. 3. Apocal. huius Societatis admirabilem & propriissimam notam affert ad ea Verba ver. 12. Qui vicerit faciam illum Columnam in medio Templi Dei mei, & foras non egredietur amplius. Vbi sollicite quærens, quid sibi velit hæc Dei promissio huic

Apoc. 3.
12. et
Est Domi-
nici Templi
Columna.

Multorum
expulsio
prædicta.

Societatis Religioni in Angelo Philadelphia figurata, & quid sit, & amplius non egredietur foras ! & quid fieri Columnam ? Competenter (inquit) assimilatur Columnæ Templi Domini qui vicerit in ORDINE ISTO, quia per vitam contemplatiuam tangit Deum, per actiuam proximòs : foras autem non egredietur amplius, nimirum quia ante victoriam multi intrant EXPULSIO postmodum. Ecce tibi notatam EXPULSIONEM multorum in IESV Societate vnicè obseruatam. Expulsos enim vocamus eos qui vsque ad victoriam inuicti non perseverant. Et bene addit Multi, quia in alijs Religionibus, ob incorrigibilitatem expelluntur aliqui, sed rari & vere expulsi non sunt, sed à contubernio Religiosorum, nam Religiosi permanent etiam extra Religionem. Secus in Societate, à qua expulsi, Religiosi non permanent, & ideo proprie dicuntur expulsi.

Et Tempus
in quo
nascitur.

PL. 71.8.

Et lib. 9. concord. cap. 13. Nec omisit Ioachimus Tempus, in quo futurus erat Societatis Ordo, quippe qui loco citato constanter asseruerat hunc Ordinem futurum, quando in Hispania partibus ex Laicorum statu erigerentur Religiones, quæ in Xenodochijs pauperibus deseruerent. Quibus subdit : In quo ORDINE adimplebitur illud Prophetæ : & dominabitur à mari vsque ad mare, à flumine vsque ad terminos Orbis terrarum, ipse est ille populus Sanctorum, de quo dixit Angelus Danieli : Regnum autem, & potestas, & magnitudo Regis, quæ est subter omne Cælum dabitur Populo Sanctorum Altissimi. Hic est Populus ille Sanctus ORDO scilicet Iustorum circa finem futurus : de quo in typo Salomonis dictum est à Domino per Natham Prophetam : Ego ero illi in Patrem, & ipse erit mihi in Filium. Hæc Ioachimus. Omnibus autem notum est Societatem IESV fundatam fuisse in Ecclesia, quando in partibus Hispania erectæ fuerunt Religiones Laicorum, nempe S. Ioannis Dei, & Antonij Martini ad seruendum pauperibus in Xenodochijs.

Locus etiam prædictus in Gallia.

Et cap. 19. Hieron. prædixit in Gallia futurum ortum Societatis : & tunc nimirum quando Hereticorum prauitas Gallos foret inuasura, per Societatis filios in eadem Gallia Heresim deuastandam affirmat.

Isai. 19. 1.

mat. Hoc est (*inquit*) quod Dominus Nubem leuem ascendit, Ægyptum intravit (*id est Francos*) Idolaque commouit, quia profecto spiritus Domini in Prophetis futuris in hoc scilicet tempore reuelandis, in Moysse & Elia significatis Galliam visitabit, & idola studiorum carnalium dissipabit: & idcirco dicitur, commouebit simulacra, quia non solum studia, sed etiam Doctores applicabit Prædicatoribus veritatis, quia in Nube dicti sunt, atque leues. Hæ Nubes ascendunt de terra sæcularis vitæ ad excellentiam Religionis, leues quoad paupertatem, non veritatis, vel virtutis, sed stipendij sæcularis. *Vbi vides in Gallia studia, & Doctores applicatos Prædicatoribus veritatis, ibi enim Parenti Ignatio sanctissimo associati sunt ex Parisiensi Academia variarum nationum socij nouem, qui omnes Artium Magisterijs, & Theologiæ gradibus insignes erant. Quid autem in Gallia operata sit SOCIETAS circa Hereticorum euerfionem, & conuersionem, nemo ignorat.*

*Et cap.3. Apocal. vers.13. addit Ioachimus tanta SOCIETATIS bonum à Deo Ecclesie prouidendum eo tempore, quo Hereticorum pestes, & torrentes de abyfso ad perdendam terram exire viderentur. Et vt ostendam (*inquit*) quod dilexerim te, hoc erit tibi euidens, & optabile signum. Ecce in tempore tuo permit- tam exire bestias de abyfso, pariter & de terra vt veniant simul ad deprædandam terram, & peccatores eius auferendos de terra, mundare scilicet abyfso nationum, & quasi torrentes Hæreticorum tempeftuare de terra, vt faciam vindictam in semine nequam, & iudicium vltionis in filijs sceleratis, te autem assumam in sinu meo, & collocabo te in loco securo. Hæc ille de IESV SOCIETATE in Angelo Philadelphia figurata: qua tempore Lutheri contra Lutherum, & assecclas armata prodiit: & apud omnes hæc diuina prouidentia mirifice commendatur, & merito.*

Sed quia in Ecclesia alia etiam erant instituende Religiones eo ipso tempore quo IESV SOCIETAS, aliam ei adscribit notam, in qua ab omnibus cognoscatur. Scilicet eam Clericorum Regularium Religio-

Et eo tempore, quo hæreses nascerentur. Apoc.9.3.

Clericalis
Ordo pra-
dictus.

nem futuram: ut constat ex cap. 15. Hierem. his verbis. ORDO (inquit) Ille futurus ad Obedientiam Summi Pontificis diti- getur, ita & nunc in exordio tertij status quædam primitiæ Christianorum Clericorum, vtique fide sanctificandi sunt Deo, & mittendi & spargendi sunt in vniuerso Orbe, horum omnium Hierem. typum portat, qui fuit Nazarenus Deo consecratus, &c.

Eius do-
ctrina.

Et cap. 30. in Hierem. fol. 59. col. 4. huius SOCIETATIS Reli- giosos compellat, Viros perfectos, defensores veritatis, quorum conuersatio in cælis est. Doctores sacra Scriptura repletos; doctos à Domino, non homine, CLERICOS multitudine pa- cis filijs tuis spiritualibus in commune degentibus. Et cap. 33. fol. 58. col. 3. eos vocat, Ministros, & Sacerdotes Dei multipli- catos in operibus iustis super stellas cæli, CLERICOS, & Religiosos. Et passim alibi. Et quamuis aliæ erectæ sint in Eccle- sia Clericorum Religiones hoc tempore, nulla autem cuius filij mit- tendi, & spargendi sint in Uniuerso Orbe nisi SOCIETAS IESV, de qua hæc tam manifeste vera Ioachimus prædixerat, ut nec ho- rum CLERICORVM vestem omiserit, NIGRAM enim futuram dixit cap. 16. Hier. fol. 45. col. 1.

Nigra ve-
stis.

Sed quod mirandum magis, est quod cap. 19. fol. 51. habet de no- stræ SOCIETATIS Collegijs. Gregem (inquit) sequentium eos ducent ad interiora deserti, religionis, & pacis, quos con- uertent ad rura sua spiritualia studia; & crescent in opere, & multiplicabuntur in doctrina; quia non formidabunt munda miseriam, neque pauebunt inferni sæuitiam, & non quæ- retur ex numero; quia omnes vnanimis, omnes stabiles, om- nesque pascuntur in studijs spiritualibus, & accubabunt in Quietis COLLEGIIS, ipsi erunt super nato puero ORDINE futuro, in fine secundi status, & in principio tertij. Ubi vi- des multa, quæ sine dubio de IESV SOCIETATE prædicta negabit nemo: licet enim aliqua aliter ab aliquo interpretari possint: ast omnia simul, quod intendimus, manifeste demon- strant.

Collegia.

Et

Et cap. 3. Apocal. v. 9. sapissime contestatur in Angelo Philadelphie hunc SOCIETATIS Ordinem presignari, sub cuius tempore scripturarum veritatem ad lucem, venturam, predicat his verbis: Ut autem horum omnium, quæ dicta sunt, summam teneamus, Angelus iste, & Ecclesiæ eius ad tertium pertinet statum, magis quam ad secundum, & nouam quandam Plantationem designat, sub cuius tempore oportet veritatem Scripturarum, acsi de caligine noctis splendescere, & ad lucem venire. Ad illa autem verba, Ecce dedi coram te ostium apertum, eiusd. Apocal. postquam huic ORDINI clauem David datam arbitratur, hæc habet: Promittit autem (inquit) Dominus daturum se ostium apertum coram Angelo Philadelphie, hoc est illi ORDINI, qui significatur per ipsum, & ita manifeste apertum, quod nemo possit claudere. Et post modum. Dixit autem Dominus contulisse hoc angelo Philadelphie (nempe ostium scientiæ & doctrinæ apertum) hoc est illi ORDINI, qui significatur in ipso, non quia antea datum non fuerit Doctoribus Sanctis, sed quia non ita solemniter quomodo in sexto tempore, cum omnia signacula erant aperta. Quibus hæc præmiserat. In Tertio illo statu futuros esse Doctores designatos in Christo, de quibus etiam per Angelum Danieli dicitur, qui ad iustitiam erudiunt multos, erunt sicut splendor firmamenti, & sicut stellæ in perpetuas æternitates, quia iam nuda erunt, & aperta mysteria, nec labor erit Doctoribus illis in docendo, nec perfectis discipulis in retinendo, qui erunt homines docibiles Dei.

Apoc. 3. 7

Scriptura
sacra elu-
cidatio
prædicta.

Plantatio
noua.

Et cap. 16. Hierem. multa passim affert de SOCIETATIS IESV scientia, præcipue fol. 43. ad ea verba, Et annuntiabunt doctrinam nouam. Et cap. 30. fol. 56. col. 4. ait, Veritatis defensores, Doctores sacra Scriptura repletos, doctos à Domino non homine, CLERICOS, &c. Et cap. 51. fol. 85. col. 2. In quorum temporum incipiunt clarius videre veritatem. Et cap. 67. fol. 96. col. 3. postquam multa retulerat de spiritu & seruire pietatis excitando in populo Christiano per huius Religionis Doctores, hæc addit.

Ier. 16. 10

Eius Do-
ctores an-
nuntiabunt
doctrinam
nouam.

Notan-

Notandum (*inquit*) quod in Tertio statu nuda erunt mysteria & aperta fidelibus; quia per singulas ætates mundi multiplicabitur scientia, sicut scriptum est, pertransibunt pluri-
mi, & multiplex erit scientia. *Quibus addit col. 4.* Plus glorificabuntur homines Tertij status, quia reuelata facie loquetur Spiritus Sanctus omnem veritatem; quia erunt omnes docibiles Dei, quia erit illis Dominus in Patrem; & dominabitur à mari vsque ad mare, à flumine vsque ad terminos orbis terrarum.

Doctrina occasione persecutionem patientur. Apoc. 3. 8.

Adde his omnibus, quæ de persecutionibus causâ doctrinae sustinendis ab hoc ORDINE asserit, ad illa verba supra relatâ, Ecce dedit coram te ostium apertum, videlicet scientiæ, & doctrinæ: sunt enim (ait) nonnulli qui quærunt claudere Ostium istud, spernentes prophetiam, & extinguentes spiritum, vt ipsi, soli in populo videantur Magistri, & doctrinæ occasione possint inter homines principari, &c. Et si placet, lege, & perlege quæ ibi notat contra impugnatores doctrinæ futuri illius ORDINIS, quæ quidem admiratione sunt dignissima, & modestia nostræ referre non licet.

Apoc. 3. 10.

Ast non omittere debemus, quæ de persecutionibus sustinendis ab illo ORDINE sæpissime notat, præcipue ad illa Apocal. cap. 3. v. 10. Quia seruasti verbum patientiæ meæ, ego te seruabo ab hora tentationis quæ ventura est in Orbem Vniuersum tentare vniuersam terram. *Quæ verba dicta intelligit Angelo Philadelphie, id est prædicto ORDINI, quem signabat IESVS, Idcirco (inquit) Ego diligo te, quia tu seruasti verbum patientiæ meæ, & viriliter egisti contra vitia carnis, & spiritus, contra detractores, & delusores: contra spirituales nequitias inimici. Verumtamen, & alio modo oportet Angelum seruare verbum patientiæ: hoc est pro veritate, quam annunciare tenetur; & vtique quàm multis non credentibus, & contradicentibus eidem veritati dicente Domino, si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit: si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret, quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea*

propterea odit vos mundus, &c. Et Hierem cap. 49. fol. 45. Contra eos (inquit) sæuiet totus mundus.

His denique adiungenda explicatio illorum verborum, & Ego te seruabo &c. in quibus affirmat seruandum illum ORDINEM, nempe SOCIETATEM in hora tentationis, hoc est in persecutione Antichristi: Verumtamen (inquit vers. 15.) Etsi multi corruent in articulo isto, non tamen HIC ORDO, qui specialiter in illo Angelo (Philadelphie) designatur, quia, nec Iosue, neque Ioannes defecisse legitur, in quibus ORDO ISTE significatur. Præsertim cum promissio sit eum seruari ab hora tentationis, quæ ventura est in Orbem vniuersum, tentare habitantes in terra. Neque omnino tamen non est singulis timendum de seipsis. Hucusque Ioachimus de SOCIETATE prænu-
ciauit, uti refertur apud P. Fran. Salinas nouissime in Ionam cap. 1. quæst. 7. à num. 2. ad 15.

Societas
IESV ser-
uanda in
persecutio-
ne Anti-
christi.

His tandem omnibus addam Ego Prædictiones alias eiusdem Ioachimi de Societate, ut apud alios Auctores notatas inuenio. Et quidem ille lib. 5. concordia cap. 14. Insurget (inquit) vna Noua Religio Sanctissima, qua erit libera, & spiritualis: in qua Romani Pontifices potiti pace Ecclesiæ se continebunt. Quam Religionem, & Ordinem Deus super omnes alias diligit, quia perfectio illius vincet omnes alias aliorum Ordinum. Et in cap. 1. Hieremia, quis iste Ordo futurus plane explicat dicens: Reuelandi sunt in Ecclesia Doctores, Prædicatoresque fideles, qui terrena, & carnalia corda omni plaga percutiant: atque erectis, & tumidis Magisterijs silentium studijs suis imponant. (Fortasse intelligit superbos Hæreticorum Præceptores Nostrorum confutandos opera, & industria.) Et bene filius Melchie Hieremias describitur, quia ORDO ILLE FUTURVS AD OBEDIENTIAM SVMMI PONTIFICIS DIRIGETVR. Quibus verbis clarius non potuit nostræ Societatis Ordinem explicare, qui speciali OBEDIENTIÆ VOTO Summo Pontifici ob-
strictus est, ut supra etiam notauimus.

Eius per-
fectio præ-
dicta.

Et Docto-
res, ac Præ-
dicatores
Ecclesiæ
fideles.

Et Obe-
dientia
Summo
Pontifici.

Apoc. 14.
14.

Et perfe-
ctā Christi
Domini
imitatio.

Et Aposto-
lorum.

Ludouici
Blosij in
Societatem
studium.

Et rursus exponens cap. 14. Apocal. p. 4. c. 14. sect. 7. fol. 175. ad ea verba, Et super nubem sedentem similem filio hominis, hæc habet: Arbitramur tamen in eo qui visus est sedere super nubem candidam, & esse similis filio hominis significari Quemdam Ordinem Iustorum, cui datum sit perfecte imitari vitam Filij Hominis, & (sicut alibi scripsimus S. Iohannis Euangelistæ) habere nihilominus linguam eruditam ad Euangelizandum Euangelium regni, & colligendum in aream Domini vltimam Messionem. Et postea addit: Qui videlicet ORDO recte coronam auream habere describitur, quia in veritate certabit contra omnia vitia, & superabit ea. Propterea de simili Filio Hominis subdit. Aliquis ORDO futurus perfectorum virorum seruantium vitam Christi, & Apostolorum intelligendus est. Hæc Ioachimus, qui floruit anno 1200. apud Nigron. Commentar. in Regul. Societ. Tit. par. 3. num. 11. Et etiam apud Imag. 1. sec. Soc. lib. 1. cap. 2. fol. 62. Et Messam Verbo Societatis IESV num. 52. Et Viegas in Apocal. cap. 3. Comment. 2. sect. 3. Et apud alios intra, & extra Societatem. Sed an hoc vltimum Societati conueniat, personet Lusitania, quæ Nostros, Apostolos nominat: Imo & Apostolorum Successores, vt dicit, & probat egregie eximius Doctor Suarez Tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 6. num. 7. In reliquis autem omnibus, quæ hucusque premisimus signis demonstrantibus Societatem IESV facile quis persuaderi possit, de Ea, & non de alia Clericorum in Ecclesia Dei Religione, sermonem instituisse Ioachimum, quia omnia videmus apprimè conuenire Societati, utpote in ipsa, quæ ab Eodem prædicta, ac prænunciata sunt, completa etiam videamus.

2. ALVDOVICO BLOSIO Abbate Liciensi, scriptoreque notissimo, cui vsque adeo probata, & venerata Societas, vt nisi per Institutorem dissimilitudinem staret, affirmaret, Societatem IESV se cum suis omnibus initurum: sed quando integrum sibi non esset, perfecturum certè, vt quibus esset integrum, id illi se suatore, & auctore facerent. Ita ille 1. Par. Hist. Soc. lib. 13. n. 31. Et in quadam Epistola ad Vigilum Zurichemum Regij Senatus Presidem,

Socie-

Societatem non parum commendat, eamdemq; pro aris & focis defendit: Domine (inquit) cum nuperrimè Tecum pranderem in tuis ædibus, de hominibus Societatis IESV mentio incidit, vt nosti, longo deinde ducta sermone. Cupiebam sane tecum seorsim de ijs loqui, clariusque quid sentirem exponere: sed quia nullam id agendi idoneam opportunitatem nactus sum, mihi nunc ad te de tota ea re scribendum esse iudicavi. Domine, magna mihi pridem cum M. Adriano Scholasticorum Societatis IESV Louanij Præposito, alijsque ex eadem Societate, familiaritas intercedit. Vnde eundem M. Adrianum verum Dei famulum, & amicum iudico. Illud vero liquido constat eam Societatem veluti postremum Sacrorum hominum Ordinem ad multorum salutem in Ecclesia diuinitus his temporibus excitatam: licet plerique non è vulgo solum, sed Sacri quoque homines, atque adeo Religiosi, aut de eorum existimatione detrahant, aut parum sane eorum causa velint. Magna quidem certe, & illustria per eos in Hispania, Lusitania, Italia, Indijs, atque alibi terrarum patrantur à Deo. Perhonorifice de ijs mecum egit Nuncius Apostolicus, cum Hallas eum salutatum venissem, magnique eos se facere ostendit, ijsque vt familiariter vterer hortatus est. Neque obscurus est fructus, quem hætenus Louanij ediderunt. Quod plenius testificari potest Cancellarius Doctor Ruardus summa vir prudentia, & religione, & fide. Quidam tamen aut veri ignorantia, aut animi maleuolentia, quod ab alijs recte fit & salutariter, in diuersum interpretantur. Sed consueuerunt videlicet res istiusmodi esse principio ad multos inuidiosæ: quod & S. Francisci, & S. Dominici familiæ legimus euenisse. Illud vero bonis ac prudentibus probari vnice debet, quod non vt ceteri anno exacto sed septimo demum, aut octauo post publice profitentur. Quæ res multa quæ timeri possent auertit incommoda. Quod ad Priuilegia attinet, quibus eos Pontifex ornauit, sunt illa omnino isti vocationi necessaria. Quamquam vero ea ampliora sint illis, quæ anti-

*Et Literæ
in eius
commen-
dationem.*

*Excitata
diuinitus
ad multorum
salutem.*

*Per Socios
magna, &
illustria
vbique à
Deo pa-
trantur.*

*Eorum
fructus
Louanij.*

quis Pontificum legibus, ceteris Ordinibus collata sunt; non sunt tamen aut publicæ Ecclesiæ quieti, aut rectæ disciplinæ contraria, sed potius, si res suis momentis recte expendatur, & virtuti, & animorum vtilitati, & communi bono maxime consentanea. Bini iam Pontifices sibi inuicem in summam illam dignitatem succedentes, hanc Societatem, matura habita deliberatione confirmarunt. Principes vero Christiani plerique benignissimum iam pridem in eos animum acceperunt. Quos sane viros, ut dignitate, ac iudicio præstantes, ita cuncta consilio gerentes, qui tanta in re nihil vidisse existimet, ne eum à recta ratione lapsum iudicem. Utinam ut in ceteris Orbis Christiani Prouincijs, ita in nostro quoque Belgio aliqua eorum Collegia instituantur. Id vero & ad Dei cultum propagandum, & ad animarum salutem fulciendam, considerem vim habiturum esse longe maximam. Sed vereor ut ne hoc Dei immortalis munere nec dum digni simus, Domine, si res ita ferret, ut eorum apud Cæsarem, aut Reginam, aut certe in Concilio causa ageretur, rem tu quidem, uti Ego existimo, Deo gratam facies, si quam minime eis aduersabere. Non debet qui rectam animi conscientiam curat, acrius se huiusmodi conatibus opponere; ne pugnet cum Deo, pro quo se pugnare arbitretur. Non sunt diuina consilia humanis rationibus metienda, quæ omnem excedunt rationem. Hæc te cupio, Domine, prono, benignoque animo accipere, quæ vnius veritatis, diuinique honoris studio impulsus, scripsi. Precorque Deum Opt. Max. diu te incolumen tueatur. Vale. Bruxellis. Tuus humilis seruus Ludouicus Bloisius Abbas Letiensis. *Ita vir maximi nominis, & quid de nobis sentiret ipse, quid alios sentire vellet, sæpe quidem, sed hic præcipue declarauit. Ita apud Imag. 1. sæc. Soc. lib. 6. cap. 5. fol. 885.*

Pontificum ac Principum benignitas in Societatem.

Eius Collegia expectata.

Religio sacra virtutum pulchritudine ornata.

3. * A MONACHO S. Seuerini Neapolitano, sic Parenti nostro Sanctissimo, de Societate, quam fundauerat gratulante: Religio (inquit) sacra, quam antea diligebam, nunc autem illius amore conflagro, videns in illius membris virtut-

virtutum pulchritudinem. *Ac demum se eius filium plane profi-
tetur. Ita ille Epist. ad S. Ignat. Tom. 2. Vir. Illust. Soc. fol. mihi
210. col. 1.*

4. A CHRYSOSTOMO Abbate Monasterij S. Jacobi in Dal- Ad for-
mata
matia, viro doctrina, & pietate celebri in Tridentino Consilio. præceptis
Monasteria
tria que ibi sunt eius Ordinis Monasteria, ad quam optimam reuocare expetitur.
formam meditatus, Lainium Generalem nostrum enixe rogavit, Ut
ea per quempiam Sociorum quandoque in anno inspicienda,
præceptisque formanda susciperet. Atque ad idem opus Boba-
dillæ consilio voti cupiens, eum apud se habuit. Ita Par. 2. Hist. Soc.
lib. 4. num. 55.

5. A MAGISTRIS Sapientissimis Collegij Salmanticensis Defensa in
opinione de
Auxilijs.
Hispanæ Observantiæ D. Vincentij cum titulo: *Qui Romam*
ad Generalem suum Procuratorem in fauorem doctrinæ Socie-
tatis circa auxilia diuinæ gratiæ scribentes aiunt: Ob mul-
tam notitiam, quam Vestra Paternitas habet de propo-
sitionibus, quæ ante Sanctissimum Dominum excutiu-
tur, de his, quæ ad Physicam præmotionem spectant, super-
sedemus de illis referre, tantum monere voluimus, quod à Pa-
tribus Societatis IESV defenditur, esse doctrinam S. P. N. An-
selmi, & ideo ob hanc causam, & quoniam quod illi propug-
nant, verum est, & docetur in hoc Collegio à nostris Magi-
stris, & à discipulis eorum Monachis, tam in huius Academiæ
publicis thesibus, quam in ijs, quæ in Capitulis Generalibus
habentur, defenditur: quamobrem V. P. sedulo consideran-
dum est, hanc esse litem nobis æquè communem, à qua no-
stræ Religionis honor dependet, proinde qua solet industria
in Ordinis bonum vigilare, prospiciat doctrinæ tanti momen-
ti, & media opportuna adhibeat, quibus subsidietur ei, & ne
illorum technis obscuretur, qui in occulto sagittant, & fe-
riunt. Et præterquam quod in his V. P. meritis suæ personæ, Laborat in
publicum
emolumentum.
& habitus satisfaciet, nobis quod gratissimum sit, operabi-
tur; nam & si Sacræ IESV Societati ob labores, quos in publi-
cum emolumentum confert, æquum est vniuersis fauorem

exhiberi. Nos tamen specialius deuincimur ob continua præstantium in ea virorum beneficia erga nos, & germanitatem, quam alterutrum profiteamur in plerisque nostris Monasterijs, præsertim in hoc D. Vincentij Salmantino Collegio, ac proinde optamus singulos nobiscum concurrere, vt animi gratitudinem contestemur, Vestram in primis Paternitatem, qui quam optimè id nouit facere: potestque his rebus non leui esse adiumento, quod V.P. secure dicere valeat suæ Sanctitati, & quibuscumque alijs personis, opiniones Societatis, & nostras legi, & defendi ab Augustinianis, Franciscanis, Carmelitis in conclusionibus, & thesibus suorum Capitulorum, & quotidie magis, magisque amplificantur, & recipiuntur à Theologis valde doctis, vt conformes fidei Catholicæ, & veritati proximiores. Deus P. V. vitam protegat, ipsumque amore, & gratia sua repleat. Salmanticæ ex D. Vincentij Collegio Iulij 31. anno 1600. Fr. Placidus Pacheco, Fr. Gregorius Criales, Fr. Antonius de Yepes, Fr. Maurus de Salazar, Fr. Antonius Perez, Leander de Granada. *Hucusque doctissimi Magistri Benedictini, quorum primus Placentinus Episcopus defunctus est: quintus vero sui Ordinis Generalis meritissimus multarum Ecclesiarum Episcopus fuit, & ingenij docta non pauca monumenta excudit: omnes alij perillustres Viri fuere. Omnia constant apud Paul. Leonard Apolog. pro scient. Media 1. Par. num. 44.*

6. * A IOANNE CLANONIO Cœnobij Monserratenfis Viro virtute inclyto, natione Gallo, cui post peccata sua de vita ineunda ratione consilia ex ordine Ignatius patefecit. Quem (Deo inspirante) futurum dixit, Magnum Ecclesiæ Columnem, Apostoli Pauli successorem, vereque vas electionis ad mundi conuersionem, Infidelium, hæresum, & peccatorum. Ita apud Euseb. in vita parua S. Ignat. cap. 37. fol. 114. ubi cum Ignatio Parente Clanonius Propheticus Societatem ab eo instituendam vaticinatur, per quam Ignatius orbis conuersionem, ac hæresum extirpationem assecutus est.

Ignatius
magnum
Ecclesiæ
Columnem,
& Pauli
successorem
ad
mundi con-
uersionem.

7. * A GREGORIO ALFARO Ordinis Prædicatore gra-
nique Scriptore, in vita D. Francisci Reynoso Episcopi Cordubensis
Hispano idiomate edita cap. 15. fol. 31. Vellem (inquit) aliquid
 de hac sancta Religione nostris diebus instituta ad magnam
 Dei gloriam, magnum Ecclesiæ profectum, ac bonum ip-
 sius augmentum dicere. Etenim Religiosi Societatis IESU
 in prædicando, legendo, & scribendo finem, scopumque
 præcipuum, quem habent, bonum, salus, ac remedium ani-
 marum est. In hoc occupantur, ad hoc omnia eorum collo-
 quia magnis, ac paruis, diuitibus, ac pauperibus, idque me-
 dijs prudentibus ac suauibus tendunt. Vna ex præcipuis re-
 bus huius Religionis est, vltra vota ceterarum, votum de
 iuuentutis educatione in Republica adeo necessaria. *Et*
post pauca addit: Incredibile est bonum, quod hæc Religio in
 hoc ministerio operatur, laborem ac sollicitudinem, quam
 suscipit. Erga Missiones ad nouum Orbem voto altero etiam
 obstringitur, in quo res notabiles perpetratae sunt inferendo
 scilicet Indijs Orientalibus, ac Occidentalibus gloriosum
 Crucis vexillum, penetrando Regna ab antiquis incognita,
 plantandoque in illis doctrinam Euangelicam, ad hoc offe-
 rendo suorum vitas Martyrio, sufferendoque labores im-
 mensos ad reducendas ad Ecclesiam gentes illas barbaras,
 ac indomitas. Concludo tandem in hoc munere ducendi ad
 cælum animas per varia diuersaque media, fructum notabi-
 lem in Ecclesia facere sua doctrina, bono exemplo, pruden-
 tibusque consilijs, &c. *Hæc ille.*

8. * AB ALFONSO DE S. VICTORES Ordinis Generali, Regio
Concionatore, Inquisitionis supremae Qualificatore scriptoreque erudi-
tissimo, cuius de Societate grauissimum testimonium latine redditum est
huiusmodi. Dux ille (inquit) cohortis Prætoriae inter ceteras, qui-
 bus Ecclesiasticus conflatur exercitus longe strenuissimæ, que
 literarū peritia, velut septemplici clypeo obarmata virtutum
 suarum bombardis arcem vitiorum arietat, & subruit. Diuus,
inquam, Ignatius Loyolæus in nostro Montis-ferrati Templo
 vitæ

*Societas ad
 magnam
 Dei gloriã,
 Ecclesiã
 profectum,
 ac aug-
 mentum
 instituta.*

*Eius scopus
 animarum
 salus.*

*Votum de
 iuuentute
 educanda.*

*Et de Mis-
 sionibus in
 nouum Or-
 bem.*

*In quem,
 notabilia
 perpetrantes,
 Crucis
 vexillum
 intulerunt
 eius filij.*

*Laudata in
 Ignatio
 Parente
 Societas.*

*Illæ Cohors
 prætorica &
 Ecclesiasti-
 ci exercitus
 strenuissi-
 ma.*

*Septenpli-
ci literarū
clypeo ob
armata.*

*Virtutum
bombardis
vitiū
arcem
arietat.*

vita spiritualis initia, & velut Societatis fundamenta iecit. Ibi militem exiit, vt caelestis militiae ducem indueret: ibi arma emerita militiae symbola deposuit, & ante Virginis aram suspendit, dicauitque, vt quondam Dædalus alas iam liber periculis. In veteri illius celeberrimi Canobij nostri Templo hæc marmoris inscripta legitur epigraphe. Beatus Ignatius à Loyola hinc multa prece, fletuque Deo se Virgini deuo- uuit. Hic tanquam armis spiritualibus Sacco se muniens pernoctauit. Hinc ad Societatem IESV fundandam prodiit ann. 1522. Fr. Laurentius Nieto Abbas, dedicauit ann. 1630. Denique ex augustissimo illo sanctissimæ Deiparæ sanctuario, veluti ex Oriente nostri Ordinis exortus est matutinus iste lucifer, cuius splendoribus etiam remotissimæ Orbis Prouinciæ illuminantur. Quamuis autem ceteris Ordinibus Sacris tanquam pyropis Benedictina corona decoretur, Societate tamen IESV tanquam Diademate illustratur. *Hæc ille in sole suo Occidentis Prælod. 1. cap. 19. fol. 156.*

*Societate
veluti dia-
demate Be-
nedictina
familia il-
lustratur.*

*Defensa
contra Con-
stantinum.*

*Filiorum
egregia
virtus, &
doctrina.*

9. A CONGREGATIONE CASSINENSI in Decreto contra *Constantinum Caietanum*: Cum nobis (*inquit*) relatum fuerit libellum quendam sub nomine D. Constantini Caietani monachi Cassinensis, & Abbatis, fuisse impressum Societatis IESV existimationi insigniter præiudiciale, doluimus sane prout par erat vehementer hominis leuitatem, & audaciam (siquidem talis scriptionis est auctor, quod difficillime nobis persuaderi potest) summopere admirati: ac vt religiosissimis Patribus, qui tanti à nobis fiunt, quanti ipsorum egregiam virtutem, ac doctrinam fieri æquum est, per nos ipsos satisfiat, vt ceteris omnibus constet, inconsultis nobis, & prorsus inscijs, eiusmodi librum in lucem prodiisse, per occasionem nostrorum Comitiorum in vnum Congregati isthuc ipsum publico Edicto euulgare, ac constare statuimus. Addentes insuper prædictum P. D. Constantinum (quod extra Congregationem nostram multis ab hinc annis Pontificia auctoritate degat) potestati nostræ non magis quam alium quemlibet alterius

7. * A GREGORIO ALFARO Ordinis Prædicatore gra-
nique Scriptore, in vita D. Francisci Reynoso Episcopi Cordubensis
Hispano idiomate edita cap. 15. fol. 31. Vellem (inquit) aliquid
 de hac sancta Religione nostris diebus instituta ad magnam
 Dei gloriam, magnum Ecclesiæ profectum, ac bonum ip-
 sius augmentum dicere. Etenim Religiosi Societatis IESU
 in prædicando, legendo, & scribendo finem, scopumque
 præcipuum, quem habent, bonum, salus, ac remedium ani-
 marum est. In hoc occupantur, ad hoc omnia eorum collo-
 quia magnis, ac paruis, diuitibus, ac pauperibus, idque me-
 dijs prudentibus ac suauibus tendunt. Vna ex præcipuis re-
 bus huius Religionis est, vltra vota ceterarum, votum de
 iuuentutis educatione in Republica adeo necessaria. *Et*
post pauca addit: Incredibile est bonum, quod hæc Religio in
 hoc ministerio operatur, laborem ac sollicitudinem, quam
 suscipit. Erga Missiones ad nouum Orbem voto altero etiam
 obstringitur, in quo res notabiles perpetratae sunt inferendo
 scilicet Indijs Orientalibus, ac Occidentalibus gloriosum
 Crucis vexillum, penetrando Regna ab antiquis incognita,
 plantandoque in illis doctrinam Euangelicam, ad hoc offe-
 rendo suorum vitas Martyrio, sufferendoque labores im-
 mensos ad reducendas ad Ecclesiam gentes illas barbaras,
 ac indomitas. Concludo tandem in hoc munere ducendi ad
 cælum animas per varia diuersaque media, fructum notabi-
 lem in Ecclesia facere sua doctrina, bono exemplo, pruden-
 tibusque consilijs, &c. *Hæc ille.*

8. * AB ALFONSO DE S. VICTORES Ordinis Generali, Regio
Concionatore, Inquisitionis supremae Qualificatore scriptoreque erudi-
tissimo, cuius de Societate grauissimum testimonium latine redditum est
huiusmodi. Dux ille (inquit) cohortis Prætoriae inter ceteras, qui-
 bus Ecclesiasticus conflatur exercitus longe strenuissimæ, que
 literarū peritia, velut septemplici clypeo obarmata virtutum
 suarum bombardis arcem vitiorum arietat, & subruit. Diuus,
inquam, Ignatius Loyolæus in nostro Montis-ferrati Templo
 vitæ

*Societas ad
 magnam
 Dei gloriã,
 Ecclesiã
 profectum,
 ac aug-
 mentum
 instituta.*

*Eius scopus
 animarum
 salus.*

*Votum de
 iuuentute
 educanda.*

*Et de Mis-
 sionibus in
 nouum Or-
 bem.*

*In quem,
 notabilia
 perpetrantes,
 Crucis
 vexillum
 intulerunt
 eius filij.*

*Laudata in
 Ignatio
 Parente
 Societas.*

*Illa Cohors
 prætorica &
 Ecclesiasti-
 ci exercitus
 strenuissi-
 ma.*

*Septenpli-
ci literarū
clypeo ob
armata.*

*Virtutum
bombardis
vitiū
arcem
arietat.*

vitæ spiritualis initia, & velut Societatis fundamenta iecit. Ibi militem exiit, vt cælestis militiæ ducem indueret: ibi arma emeritæ militiæ symbola deposuit, & ante Virginis aram suspendit, dicauitque, vt quondam Dædalus alas iam liber periculis. In veteri illius celeberrimi Canobij nostri Templo hæc marmoris inscripta legitur epigraphe. Beatus Ignatius à Loyola hîc multa prece, fletuque Deo se Virginiq̃ deuouit. Hic tanquam armis spiritualibus Sacco se muniens pernoctauit. Hinc ad Societatem IESV fundandam prodiit ann. 1522. Fr. Laurentius Nieto Abbas, dedicauit ann. 1630. Denique ex augustissimo illo sanctissimæ Deiparæ sanctuario, veluti ex Oriente nostri Ordinis exortus est matutinus iste lucifer, cuius splendoribus etiam remotissimæ Orbis Prouinciæ illuminantur. Quamuis autem ceteris Ordinibus Sacris tanquam pyropis Benedictina corona decoretur, Societate tamen IESV tanquam Diademate illustratur. *Hæc ille in sole suo Occidentis Prælud. 1. cap. 19. fol. 156.*

*Societate
veluti dia-
demate Be-
nedictina
familia il-
lustratur.*

*Defensa
contra Con-
stantinum.*

9. A CONGREGATIONE CASSINENSI in Decreto contra *Constantinum Caietanum*: Cum nobis (*inquit*) relatum fuerit libellum quendam sub nomine D. Constantini Caietani monachi Cassinensis, & Abbatis, fuisse impressum Societatis IESV existimationi insigniter præiudiciale, doluimus sane prout par erat vehementer hominis leuitatem, & audaciam (siquidem talis scriptionis est auctor, quod difficillime nobis persuaderi potest) summopere admirati: ac vt religiosissimis Patribus, qui tanti à nobis fiunt, quanti ipsorum egregiam virtutem, ac doctrinam fieri æquum est, per nos ipsos satisfiat, vt ceteris omnibus constet, inconscius nobis, & prorsus inscijs, eiusmodi librum in lucem prodiisse, per occasionem nostrorum Comitiorum in vnum Congregati isthuc ipsum publico Edicto euulgare, ac constare statuimus. Addentes insuper prædictum P. D. Constantinum (quod extra Congregationem nostram multis ab hinc annis Pontificia auctoritate degat) potestati nostræ non magis quam alium quemlibet alterius

*Filiorum
egregia
virtus, &
doctrina.*

alterius instituti professorem, subditum esse: quare si quid ab ipso in hoc genere hucusque peccatum est, vel peccati in posterum (quod Deus auertat) contigerit: tum ipsos Societatis alumnos, tum alios quoscumque omnes enixe rogatos volumus, vt certo sibi persuadeant id communi totius Congregat. Cassinensis sensui, & in Societatem IESV peculiari obseruantia omnino aduersari, & repugnare. Dat. Rauenn. in nostris Gener. Comitijis die 23. April. 1644. Ita apud P. Tellez 1. Par. Hist. Soc. Lusit. in Prologo.

10. A CONGREGAT. LVSITANA in Decreto contra eundem Constantinum, & Ioannem à Sancto Thoma eius in scribendo affectam, quod sic se habet. Cum nostra Benedictina Congregatio Lusitana, summo semper, vt par est studio, ac reuerentia doctissimam, ac religiosissimam Patrum Societatis IESV familiam profecuta sit, idque omnes Christianæ disciplinæ, nec non arctioris Instituti sectatores deceat, vt charitate simul ambulantes, honore se inuicem præueniant, testamur nos infra scripti prædictæ Congregationis Abbas, Generalis, & Definitorum ad hoc specialiter congregati, in libro scripto Historia Benedictina vernaculo idiomate Lusitano, nuper edito à Nostrò Reuerendo admodum Patre Magistro Ioanne à Sancto Thoma Congregationis nostræ Lusitanæ Monacho, & in Conimbricenti Academia primario Theologiæ Professore, nonnulla referri ex Constantino Caietano nostræ item Congregationis Casinensis Monacho, quæ vt prædictæ religiosissimæ Societatis existimationi aduersantia, sic minus probabilia, quàm fides Historiæ postulat, ab ipsa Congregatione nostra Casinensi (quam vt parentem libenter veneramur) Decreto publico indicata iam sunt: quo circa ea sine fundamento à primo Auctore vulgata aut excogitata, & minus consideratè à secundo relata, certe à communi Congregationis nostræ sensu aliena declaramus: in quorum fidem testimonium hoc scribi iussimus, & nomina nostra subscripsimus: Religiosos Sacræ Societatis enixe rogantes, vt de anti-

Societas
iterum contra
Constantinum,
& affectam
defensa.

qua illa nostra in ipsos obseruantia, quam hætenus experti sunt, nihil detractum, vel diminutum fuisse, vel etiam in posterum fore sibi certo persuadeant. Datum in hoc nostro Monasterio Tabanensi, die 29. Octobris, anni 1645. Ita apud P. Danielem Bartoli in *vita S. Ignatij lib. 1. fol. 80. num. 21.*

Aguntur
gratia Pa-
tribus Cas-
nensibus
Congrega-
tionis Ita-
liae, & Lu-
sitaniae pro
beneficio in
Societatem
collato.

Tanti fecit Societas IESV duplex hoc Decretum, ut in sua Congregatione VIII. Generali gratias rependat duplici altero Decreto 13. & 26. Et hoc inter alia sic ait. Quibus auditis (duobus nempe Decretis iam datis) censuit Congregatio, imprimis Venerabilibus illis Patribus, totoque religiosissimo Cætui, quam maximas gratias haberi, agique oportere, quod æquitate, ac charitate, religiosissimo Ordine plane digna, bonam Societatis existimationem, etiam aduersus suos ipsorum alumnos defendendam susceperint. Deinde huius quoque recentis beneficij notitiam publico Decreto ad omnes socios, tum hodiernos, tum posteros transmittendam; ut, & quantum sanctissimo Ordini Societas debeat, intelligant vniuersi, & omnibus charitatis, ac venerationis Officij parem illi gratiam referre contendant. Hætenus Decretum.

Templa Te-
sitarum
Paradisi
imagines.
Non alteri
quam Ma-
riae Igna-
tius arma
summittit.
Eph. 6. 17

Ille Hære-
sam iugu-
lator.

II. * AB ANTONIO PEREZ *Ordinis Generali dignif-
simo in ser. de Beatificat. S. Ignatij, Vallisoleti typis edito ann. 1610.*
fol. 15. Talis (inquit) est huius Religionis Templorum nitor,
qualis in retroactis sæculis nunquam visus, adeo ut quodlibet
illorum viuida Paradisi imago sit. Et fol. 17. Cum ad aras
B. Virginis in Monte-ferrato Ignatium arma suspendentem contem-
platur, Vix (ait) alteri quam Mariæ illa arma posse summitti,
cui vel ipse Deus sua (Æternum videlicet Verbum, iuxta illud
Gladium spiritus, quod est Verbum Dei. Ad Ephes. 6.) sub-
iecerat: *Additque*; Sicut de Beata Virgine Dei Genitrice occi-
nit Ecclesia: cunctas hæreses sola interemisti in vniuerso
mundo, ideo Ignatius ad Virginis ædes arma suspendit, ut
inde fortiora mutuans, cunctas hæreses iugularet: per filios
nimirum Doctores, Cathedricos, Theologos, eruditissi-
mosque

mosque Scriptores, qui in hoc sacro Ordine contra Hæreticos procreantur, ac velut publicis Ecclesiæ armarijs ad Dei conspectum non minus pendent, quam sui Parentis in Virgineo Templo ensis, & sicca, in quibus ad viuum exprimuntur. Et fol. 22. subdit: Instituit Ignatius hanc sacram Religionem, opus sane, quo eius Auctor æternitati donandus, & tamen IESU ille, non Ignatij dulcissimo ac diuino Nomine insigniuit. Et fol. 24. Gratiam homines inter se discordes conciliandi S. Parens Ignatius suis filijs quasi testamento legauit: in quo illi prærogatio adeo excellunt: vt non iam inter maritos & vxores; parentes ac filios; Ecclesiasticos ac sæculares; Religiosos ac laicos; Reges ac Regna; Imperatores & Principes; Pontifices & Prælatos; Christianos & Gentiles; imo vel inter Deum & hominem, suis orationibus, disciplinis, mortificationibus, ieiunijs, & excellentissimæ charitatis actibus pacem meditantur, concordiam parant. Ad demum homines à rationis scopo aberrantes familiaribus colloquijs, sermonibus, lectionibus, disputationibus, scriptis eximijs, laboribus ex diuino amore progenitis, componunt, victimarum instar oblatis publico proximi beneficio; in quos sanctos Patres videtur oculos direxisse S. Gregor. cum dixit hom. 9. in Euang. subtilia de internis intelligunt, mira in exterioribus operantur. Ij enim in rerum penetratione lincei, in executione Hercules, in intelligendo omnes sunt capita, in operando manus, omnes: in vita contemplatiua Mariæ; Marthæ in actiua: in speculatione demum cuiuscumque rei subtilissimi, in ea exequenda admirabiles, ac prodigiosi.

Cuius filij
velut arma
in Hæreticos
pendent
in publicis
Ecclesiæ
armarijs.

Quanta
polleant
dexteritate
in conciliandi
discordibus.

Victimarum
instar
publico
beneficio
oblatis.

In rerum
penetratione
sunt
lincei, in
executione
Hercules.

Et fol. 25. Calum appellat Ignatium, & quinque eum Zonis, que Calum præcingunt, adornat, iuxta illud Virgil. lib. 1. Georgic.

Ignatius
Calum
quinque
Zonis præ-
cinctum.

Quinque tenent Calum Zone, quarum vna corusco
Semper Sole rubens, & torrida semper ab igne:
Quam circum extreme dextra, leuaque trabuntur

X 2

Cerulea

Cerulea glacie concretæ, atque imbribus atris.

Has inter mediantque duæ mortalibus agris

Munere concessæ Diuum.

Prima ar-
dentissima
charitatis.

Secunda,
& tertia
lacryma-
rum.

Quarta, &
quinta be-
nignitatis.

Eius filij
caelestes
Orbes.

Missionum
cursum &
doctrina
lumine.

Societas
exorientis
fidei musi-
cum Instru-
mentum.

Quarum prima Solis ad instar ardentem Ignatij spiritum viuis delineamentis adumbrat, qui semper alienæ salutis appetens ardentem charitatis euibrabat radios: quin & ipse solares à facie lucis iaculare non semel visus est. Reliquæ duæ, quæ imbribus, & gelu rigent, illacrymantis Ignatij, & in Parisiensem lacum rigenti horridum gelu membra immergentis, vt venereos proci adolescentis ignes extingueret, imaginem gerunt. Postremæ duæ zonæ sic influxus temperant, vt nec ignibus torreat, nec glacie rigescant, qua benignitate mortales omnes ad se inuitant, Ignatij referunt animum, cuius benignitas tum Principes, tum alios diuersi generis homines, quæ consilij petendi gratia, quæ vt eius se commendarent precibus attrahebat. Et nihil hoc mirandum (*addit fol. 27.*) cum & filios suos in cælestes Orbes effinjerit. Si enim in lumine, & cursu præcipua stat Cæli elegantia, & pulchritudo, procul dubio cælestes Orbes Ignatij filios nuncupabis, qui & celeri Missionum cursu, & luminosa suæ doctrinæ gyratione mundum illustrant, hominemque, siue is Christianus sit, siue è Paganismo, Iudæus hæreticusve à cunis ad sepulchrum instruunt, & docent. Non ergo inficiabere illos Cælorum ad instar communi omnium beneficio ardentem splendoris radios in vniuersas Orbis plagas emittere. *Et tandem fol. 28. sermonem, ac elogium concludit:* Considerans (*ait*) cum Plutarcho nullum fore instrumentorum musicorum artificem, qui lyram non mallet effingere, quæ Amphion Thebanos muros erigeret, quam si Lacedæmonius Thales lepi chordarum pulsus ciues, quos inter rixa intercessisset, componeret: nullumq; nauigiorum architectum qui nauis clauum efformando, qua Themistocles Græciam circumibat, operam non potius daret, quàm Pompeianæ nauiculæ, quæ vix terræ conspectum fugeret: cum ergo illustria Societatis fa-

cinora

cinora celebrare musicum sit exorientis fidei Instrumentum componere, du&tricem nauem, quæ tumentis Orbis fluctus calcans, bellicum Christianæ Religionis apparatus, & annonam comportat: fateor sane non modo iucundum hunc meum laborem, sed gloriosum reputasse. *Hæc sunt amoris iacula, quæ tantus vir è cordis pharetra deprompsit, & fideliter latinè reddita. Quo nescio num elegantius dari de Ignatio Parente, Socijs, ac Societate testimonium possit.*

Et Navis Christianæ religionis bellicum apparatus comportans.

12. A ROMANO HAY. *In libro, quem inscripsit Astrum extinctum quest. 8. fol. mihi 549. num. 9. dum quemdam è Societate impugnaret, hæc habet.* Interim vero errores illius, aut similitium, Societati IESV nullo modo adscribimus, id enim stultissimum foret: quippe quam scimus sapientioribus, & sanctioribus Institutis deditam, & occupatam esse: imò cuiusque alterius iuribus conseruandis lingua, & calamo operam dare. Quid enim aliud sonant, tot in lucem à doctissimis Theologis Societatis edita volumina? tot Tractatus de de iure, & iustitia? tot è Summi Pontificis, de Romanorum Imperatorum, aliorumque Principum, ac Præsulum auctoritate, & potestate vulgata Opera, quam ut cuique suum tribuatur, ut errores ac vitia eliminentur, Christiana charitas, & virtutes mortalium animis inferantur, & conseruentur? *Hæc ille.*

Sapientioribus, & sanctioribus Institutis dedita.

Quanta eius in scribendo doctrina?

13. * AB ANTONIO DE S. ROMAN. *in Hist. Gener. India Orientalis lib. 3. cap. 26. fol. mihi 575. Qui cum Ioannis Tertij Lusitania Regis ardentem erga Orientis India conuersionem animum proposuisset, hæc habet.* Non tamen Regi suppetebant idonei ad tantam prouinciam ministri: Deus vero qui semper huiusmodi votis annuit, opportunum prouidit remedium. Tunc enim temporis dum Ecclesiæ castra firmioribus indigebant subsidijs, Ignatius Loyolæus vexillum contra mundi Principem erexit, cuius celebris memoria, & in cælo uiuit, & in terris contra temporis iniurias præualet. Iam sanctissimum illud Societatis IESV Institutum (quod ipse ordinarat) supra

Ignatius laudatur.

Et Societatis Institutum.

validam Ecclesiæ rupem, excelsam, & corroboratum erat. Degebat illa tempestate Sanctus Parens Romæ, cum aliquot è primis Socijs Christi Vicario veluti suorum votorum clauigero subiectis, & licet aliquibus tempestatibus iactati fuerunt, vt quidquid in Orbe boni viget, solet experiri. At demum cum Dei opera, & consilia semper præualeant, per Europam Vniuersam celebris eorum fama adeo intonuit, vt inter alios ad Ioannis pientissimi Portugaliæ Regis aures perueniret, qui illico ad D. Petrum Mascareñas in Romana Curia Nuncij munere obeuntem, literas dedit, quibus impense monebat exigeret à Parente Ignatio ex Socijs sex, qui adeo ardentem Dei honorem, & animarum salutem exquirerent, vt in Africa, & Asia operibus æquarent famam, quæ de ipsis vulgabatur. Rem cum Ignatio exegit legatus, & licet ab illo sex, quos expetebat Socios non fuisset consecutus (aiebat enim Ignatius si ex tam paucis Socijs in Indiam sex deferrentur, quid Vniuerso terrarum Orbi restaturum) duos tamen Xauerium scilicet, & Simonem Rodericum Lusitanum concessit. *Hæc ille ex Hispano fideliter latine reddita.*

Cuius fama per Europam vniuersam intonat.

A B A S I L I A N I S.

14. **A**B. IOSAPHAT ex tanto Ordine viro præclarissimo, vniuersisque cum Sancta Romana Ecclesia promotore indefesso, & pro ea trucidato anno 1623. & ab Urbano VIII. in Beatorum Martyrum Catalogo adscripto anno 1642. Is tanti faciebat Societatem, vt palam diceret, Se eum non habere pro bono Catholico, qui Societatem IESV non amaret. Idem etiam cum semel in frequenti nobilium confesso, præcipue nobilitatis virum acerbius ad mensam contra Societatis homines inuehi audiret, grauiter iniuria Societatis commotus Apparet, inquit, magnifice Domine, Te non esse ex numero Prædestinatorum, qui tam sanctam Religionem verbis adeo iniuriosis carpere non metuas. *Grande sanè*

Qui Societatem non amat bonus Catholicus non est. Nec è numero Prædestinatorum qui eam carpit.

sanè dictum, & quod nisi pudoris ac modestiæ cancellis premerer, ponderatione dignissimum, & quia tale, & quia à tanto Martyre pronunciatum. Ita refertur apud P. Lancicium Tom. 2. Opuscul. spiritual. Opusc. 17. cap. 4. num. 211.

15. * A DIDACO NISSENO pluries eiusdem Ordinis Prouinciali meritissimo, scriptoreque nostræ atatis celeberrimo, qui in Approb. Tom. 2. virorum Illustrium Societatis, Societatem appellat, Acie[m] inclitorum militum illustriorem. Et in Tom. suo Dominicarum Dom. 2. post Epiphaz. Assumpt. 2. fol. mihi 108. Religionem præclaram, & illustrem, vocat. Et in suo Græciæ Phænice lib. 4. cap. 9. fol. mihi 187. Egregius (inquit) ille Fundator, ac præclarus antesignanus illustrioris Societatis, ac regiminis in Ecclesia Dei S. Ignatius de Loyola in sua Regula æquè sancta, ac disertæ præcepit, &c. Et infra: Eundem Sanctissimum Patriarcham vocat, sanctitatis prodigium, claramque religionem Philosophiæ Cinosuram.

* AB EODEM, in Approb. vita P. Marcelli Mastrilli per Eusebium nostrum scriptæ Societatem appellat, Inuincibilem, quæ Calibæis suis calamis (seu fistulis militaribus) perfidum Hæreticorum vulgus explodens, in aëra disperfit, & cuncta Catholicorum dogmata fortiter propugnauit. Sic ille in dicta Approb. edita Matrit. ann. 1640.

16. * A FRANCISCO DE SORIA Ordinis Definitore, & S. Officij Qualificatore, qui postquam in Censura Coronæ virtuose P. Eusebij, Societatem vocauit, Sacram, Religiosam, doctamque Familiam, statim subiungit: Auctores, libros, doctrinamque huius illustri Congregationis nemo ignorat aurum esse totius Ecclesiæ purissimum, & defecatißimum, siue illa impetatur ab inuidia, siue curiosi eam rimentur, siue eam lucernis perscrutentur minus pij: & cum tanta sit huius diuitis fodinæ præstantia, quod miror magis, est abundantia, siquidem se adeò fecundam ostendit doctrinæ, ac si tam largiter se semper communicasset. Hec ille.

Societas
inclitorum
militum
Acies.

Religio
præclara
Et illustri-
oris in Ec-
clesia Dei
regiminis.

Ignatius
Sanctitatis
prodigiū, &
religiosa
philosophia
cinosura.

Societas,
inuincibilis
suorū cala-
mis perfidos
hæreticos
explodit.

Et Catho-
licorū dog-
mata forti-
ter propu-
gnata

Eius do-
ctrina au-
rū Ecclesiæ
defecatißi-
mum.

Diues li-
terarum
fodina.

Angelica
puritate
nitens, &
Hortus de-
litiarum
Dei.

17. * A LVDOVICO AB ANGELIS, qui haud proprij agnominis immemor, Societatem Angelica puritate nitentem, ac demum, Hortum delitiarum Dei, non veretur asserere ac nominare. Tanta illi erat de Religione hac omnium minima existimatio. Ita in lib. Fector. Hispal. in Beatif. S. Ignatij fol. mibi 73.

A CARTHVSIANIS.

Literae
Prioris
Maioris
Carthusia.
In quibus
doctrina,
mores, ac
zelus scio-
rum lau-
dantur.

Qui inter
huius sa-
culi tene-
bras reful-
gent.

Peculiarẽ
cũ Societa-
te germa-
nitatem
constituit
Carthusia.

18. A PETRO DE SARDIS summo Priore Magnae Carthusia cum suae innocentissimae Familiae Religiosis, qui omnes in suo Generali Capitulo congregati, in nascente adhuc Societate sensum, & pietatem erga illam, datis ad Ignatium, & suos anno 1544. literis è Maiori eadem Carthusia sic comprehendunt: Audita fama odorifera, fratres in Domino dilectissimi de vestra exemplari doctrina, & voluntaria paupertate, ceterisque virtutibus, quibus in tenebris nostri deplorandi saeculi refulgentes perhibemini homines in via perditionis errantes ad arctam viam salutis reuocare, vacillantes stabilire, stantesque ad proficiendum in virtutibus stimulare, & magnam in Domino Ecclesiae Catholicae fructum afferre; gauisi sumus in Domino, gratias illi agentes, quod in tanta desolatae Ecclesiae suae calamitate, qua premimur, excitare dignatus est, & mittere novos operarios in vineam suam, recordatus misericordiae suae. In quo quidem sancto opere, cupientes vobis pro nostro modulo cooperari, fraternitatem vestram obsecramus per charitatem eius, qui pro nobis non dubitauit animam suam ponere, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis: sed in sancto proposito perseverantes, in omnibus exhibeatis vos sicut Dei ministros in multa patientia, non deficientes inter labores, pericula, & persecutiones, quae omnibus, pie viuere volentibus, occurrere solent. Tempore enim suo metetis, non deficientes. Et nos fratres, si quid poterimus apud Dominum, diuinis Sacrificijs, orationibus, abstinentijs, ceterisque pijs exerci-

exercitijs, quorum omnium vobis, & successoribus vestris, in vita pariter, & post mortem singularem concedimus participationem, vestris pijs conatibus libenter cooperabimur in Domino, postulantes vt nos vicissim in orationum, & bonorum participatione commendatos suscipere dignemini. Datis Carthusiæ sub sigillo nostro, ann. Domini 1544. sedente nostro Capitulo Generali. Sic in 1. Par. Hist. Soc. lib. 4. num. 107.

19. A BRVNONE LOHER. *Agrippinensis Carthusia Procuratore, qui se continere non potuit, quin maiorum suorum secutus exemplum, id quod de Societate nostra sentiebat scriptis ad Ignatium literis explicaret.* Dolebamus (inquit) interim gliscentibus Hæreticis non esse multos, qui contra istos Tartareos spiritus se opponerent. Cum ecce præter omnium opinionem, non multo post Tu extitisti Pater celeberrime Ignati, spretis mundi pompis, honoribus, diuitijs, voluptatibus, spreta generis dignitate. Crescente autem mirum in modum Vestrorum fratrum numero, missi sunt cum amplissima Sedis Apostolicæ potestate Sacerdotes non pauci ex Vestris, Viri grauissimi, honestissimi, primò quidem ad præcipuos quosdam Christianæ Reipublicæ magnates, ac Ciuitates; deinde & alij in Asiam, Africam, Arabiam, Indiam Meridionalem, & Orientalem, & Americam maximas Orbis partes. Quibus in locis vestræ Sodalitatis Patres ingentem & incredibilem animarum fecere fructum, nec facere desinunt, infideles, & Iudæos ad fidem conuertendo, integra oppida, & Regna baptizando, peccatores ad pœnitentiam reuocando, pios in gratiam confirmando & consolando, iuuentutem, tam apud Ethnicos, quam Christianos optimis literis, solida eruditione, sanctisque moribus imbuendo, additis pluribus stupendis prodigijs, ac miraculis præsertim apud Infideles. Adeo vt infatigabili vestro labore, industria, feruore docendi, concionandi, adhortandi assiduitate, & candidis moribus, diuina vobis oppitulante gratia, ne dum in nostra Europa,

Alia literæ in Societatis commendationem.

Ignatius, ac Socij laudati.

Qui vndique dispersi incredibiliter animarum fructum fecere.

Optimis literis, solida eruditione ac stupendis prodigijs.

*Quorum
insurgibili
labore reli-
gioso, cul-
tusque veri
Dei ubique
refloruit.*

*Deo infi-
gnium mi-
raculorum
parratione,
opitulante.*

*Quod fla-
gitijs à
Deo non
relinqui-
mur, Socie-
tatis facit
præclara
professio:*

*Et nun-
quam satis
laudatum
vita Insti-
tutum.*

*Sociorum
fructus op-
timi:*

*Qui spem
ingerunt
Christi Ec-
clesiam in
melius re-
formandã.*

*Illi omnes
ad veram
pietatem
prouebunt.*

sed etiam in alijs iam memoratis regionibus, Religio, cul-
tusque vnus veri Dei, veraque pietas reflorescere, incre-
scere, & quotidianis incrementis longe, lateque mirificè propa-
gari videatur. Nam vt sub Turcico Imperio, & tributo, puta
Ierosolymis, Constantinopolique, atque Cypro studiorum
Collegia auxilio Iulij III. Pon. Max. instituere conati estis.
Accessit huc frequens insignium, quæ per vestros fiunt, mi-
raculorum operatio, quibus omnipotens Deus vestræ inte-
gritati præbet testimonium, qualia certè adhuc nulla
apud nostros Euangelicos vidimus, licet suam ubique buc-
cis crepitantibus fidem iactitent. Complures enim apud In-
dos Christianæ Religionis expertes, simul atque fidei nostræ
ex animo accesserint morbis quibuscumque, aut alijs corporis
calamitatibus grauati, confidunt se illico sanatum iri, si sa-
lutari tingi lauacro, aut Missæ sacrum auscultare, liceat, nec
sua spe, & expectatione frustrantur, mox sanitatis obtento
beneficio. Si ob flagitia, & errata vnquam relinquendi su-
mus à Deo, iam vel maxime id timendum est quandoque
vsque eo omnis creuit impietas, vt vix possit vltra progredi,
vnum dumtaxat superest, quod nobis melioris spei fiduciam
ingerit, vestræ nimirum Sodalitatis noua isthæc præclara-
que professio, & nunquam satis laudatum vitæ Institutum.
*Hæc Bruno apud And. luc. in vita S. Ignat. lib. 4. cap. 20. Et apud
Euseb. in doctrin. Asceticis lib. 1. cap. 60. idem refertur, & addun-
tur immediate sequentia ex Eodem Lohero: Cum enim (subdit)*
certis probemus experimentis fructus optimos è vobis prodi-
re, non ambigimus ex Christi spiritu profectum esse, quod
aggressi estis, quandoque Christi Ecclesia in melius reforme-
tur, maxime cum id vobis in primis curæ sit, vt quoad eius
fieri potest, omnes ad veram pietatem prouehatis. Neque
tamen hæc ita à vobis geruntur, vt verbis magna promitta-
tis, factis parum præstetis, vt nostri Euangelici, quibus sem-
per in ore est Euangelium, cum vita eorum cum Euangelio
pugnet è diametro, sed vos ipsos ante omnia in omni virtu-

tis genere grauer exercetis, viget que inter vos viuificæ mortificationis studium, præsertim erga propriam prompta obedientia profligandam voluntatem, quæ sola malorum causa est. *Hucusque ille de miro Societatis fructu, viuente adhuc S. Ignatio.*

Et omnium virtutum genere exercentur;

20. A IOANNE DE CASTRO, Cui cum Ignatius Parens Noster Parisijs aperiret animum de Societate fundanda, sic ille respondit. Ita ô Ignati, tua de fundanda Societate IESV ardent vota, vt si lubet Carthusiam deseram. Nouitius sum, nondum votis adstrictus, meam opem, operam, vires, consilium in Te vnum transferam, dummodo tantæ molis negotium felicem exitum consequatur. *Ita ille apud P. Rho in Apolog. contra Castaldum Interrogat. 8. fol. 130.*

Ingens Societatis æstimatio.

21. A LAURENTIO SVRIO Viro inter scriptores per insigni, ac celeberrimo, qui in Historiali Compendio rerum sui temporis ad annum 1540. cur ab Hæreticis odio habeantur IESVITÆ, edisserens, Vident enim (inquit) suis conatibus in dies magis, ac magis ab huius instituti viris obuiam iri, vident multos de suo grege detractos ad ouile Christi reduci; vident non solum vitæ integritate, sed etiam multiplici, & rara eruditione plerosque huius Societatis instructos. Hinc plusquam vatianum eorum in huius Societatis odium; hinc illa conuicia, probraque iactandi sæua libido, quod cum reuera mores reprehendere non possint, in Societatis Nomen petulanter incurrunt modo prima detracta syllaba, sultas inprimis IESV. Wider germanicè, tanquam IESV aduersarios vocant. Sæpius etiam atros equites, quod pulla veste vtantur: quasi vero eiusmodi cauillis quidquam noceant laudatissimis Societatis Patribus, & non potius sectariorum petulantiam declarent. *Sic ille apud Paul. Leonard. in Apolog. pro scient. Media Par. 2. n. 85. Et in Commentarijs ad eundem annum 1540. apud Euseb. in vita parua S. Ignatij fol. 191. Tract. de eius zelo cap. 2. addit. • Hand ignoro viros aliquos bonorum morum exitisse, qui aliquo humano affectu aduersus Societatem ducti fuerint, quod*

In Eam Hæreticorum odium.

Quia eorum multos ad ouile Christi reducit.

Et ob vitæ integritatem multiplicem ac raram eruditionem.

exinde ortum putamus, eam non bene notam apud ipsos; multotiesque sinistris ducuntur relationibus, qui alioqui bene procedunt. Homines quippe sumus, & uti tales aliquando fallimur. Ego autem tota certitudine persuasus sum, neminem, qui bene Societatem nouerit, impossibile omnino esse non bene de illa sentire. Sic ille. * *Qui sic amat pro beneuo-*

Qui Socie-
tatem no-
uerit ne-
quit non
bene de illa
sentire.

lentia sua, tantique fecit Societatem, ut non vereatur affirmare,
Eius Procuratorem esse spiritum sanctum. Breue sane, sed mirabile elogium: quod videre est in eadem vita S. Ignat. cap. 37. fol. 118.

Sanctissi-
ma, & orbi
per multi-
plicem fru-
ctū notissi-
ma, ac diui-
no cultui
mancipata.

22. A THEODORO PETREIO dicente, Sanctissimam illam, atque Orbi terrarum per multiplices fructus editos notissimam hominum diuino cultui mancipatorum Societatem. Hæc ille apud Euseb. in doctrin. Asceticis lib. 1. cap. 60.

23. A BRVNONE Priore Maioris Carthusiæ ac totius Ordinis Carthusiensis Generali Ministro, ceterisque Desinitoribus Capituli Generalis, qui omnes in Capitulo suo Generali animi gratitudinem

Summa, &
inuitata.
Societatis
asfirmatio
in Pineda.

erga P. Ioannem de Pineda Beticæ Prouinciæ lumen, ac Column, hoc celeberrimo testimonio contestantur. Cum neque apud Deum, neque apud homines alia virtus gratior sit, quam acceptorum beneficiorum congratulatio, & per relationem Venerab. P. D. Didaci de Gueluat Prioris Domus de Couis, & Visitatoris Prouinciæ Castellæ didicerimus, singularissimum deuotionis affectum, cordialemque animi propensionem ad nos, nostrumque Ordinem, & præcipue ad Domum B. Mariæ de Couis prope Hispalim, quam P. V. semper habuit, & ostendit in omnibus suis euentibus prosperis & aduersis, ad eiusdem R. P. Visitatoris instantiam vicissitudinem quam possumus rependentes; memores etiam laborum indefessorum R. P. Vestræ in exponendis Sacrorum arcanorum libris, tum Iob, tum Ecclesiastes, tum Salomonis, ut multiplicatis intercessoribus, qui benignissimus, & piissimus Dominus est, abundantiore scientiam, longiorem vitam, ac felicem finem R. P. V. impartiat ad suam maiorem gloriam, & decorem suæ

suæ Ecclesiæ; concedimus R. P. V. in vita pariter, & in morte plenam participationem missarum, orationum, eleemosinarum, vigiliarum, abstinentiarum, disciplinarum, omniumque bonorum spiritualium, quæ modo fiunt, & de cetero (auxiliante Domino) fient in toto Ordine nostro. Addentes de gratia speciali, vt cum Obitus vester, quem Dominus felicem faciat & beatum, nostro fuerit Capitulo Generali nunciatus iniungantur pro anima R. P. V. missæ, Orationes, aliaque pietatis opera per vniuersum Ordinem exoluenda, sicut pro charissimis amicis nostris facere consueuimus. Addentes etiam Anniuersarium perpetuum per totum Ordinem nostrum in Calendarijs Domorum singulariter scribendum. Datis Carthusiæ sedente Capitulo Generali ann. 1627. Hoc edidit testimonium Illustrissima Carthusianorum Familia sociorum omnium gratitudine dignum: non enim plus in honorem tanti filij, quam Societatis nostræ cedit: Quo Pinetæ, & Societatis æstimatio in Phœnicis sæcula perennabit: nec mirum cum & ipsi veri Phœnices in sepulchris vini abduci nanciscantur cumas in tumulis, nec viuant vlli suauius quàm ita mortui.

24. A GERARDO HAMONTANO: Qui inscribens Gebhardo Colonienfium Antistiti, Opuscula minora Dionysij Richelij anno 1599. Sic affatur septemuirum illum, in Societatis commendationem. Ecce commodum, tuæ Celsitudini Copias auxiliares misit Deus, hominum certe pietate, atque eruditione præstantium, qui vocantur de Societate Nominis IESV. Nouit eos T. C. siquidem fructus, quos in Colonia Socijque eorum in Indiarum terris remotissimis, & Regnis amplissimis, hætenus nostro Orbi incognitis, multis quoque Europæ locis incredibiles faciunt, adeo sunt testati, & illustres, vt qui eis caliginem suo mendatio offundere velit, ipsum se potius dehoneftet. Parum à Clericis habitu discrepant, sed multum discrepant professione. Institutum eorum huc maxime spectat, vt iuuentutem in Scholis, & populum in concionibus publicis, & priuatis confessionibus omnesque illos, qui se eo-

Socij Copia
auxiliares
Episcoporum
pietate, ac eruditione
præstantes.
Incredibiles eorum
fructus
vbique.

*Ideo dignis
favoribus
ab Impera-
tore fouen-
tur.*

rum disciplinae tradunt, in omni pietate, quam optime instituant. Ipse Imperator noster clementissimus in suis ditionibus multos tales alit, & sua maiestate dignis fouet beneficijs. Quod etiam tua Celsitudo coepit liberaliter imitari, vt tantis laboribus pares esse queant viribus corporis. Non desunt qui eis detrahant, sed eo nomine Christianis omnibus debent esse gratiores. Non docent vt nostri Euangelici ventrem pro Deo colere, otium sectari, voluptati ac vanitati huius miseræ vitæ esse diditos, sed carnem cum vitijs & concupiscentijs crucifigere. *Ita refertur apud Raynaud. in Trinitate Patriarcharum Lugdun. typis edita anno 1647. fol. mihi 604.*

A PRÆMONSTRATENSIBVS.

25. **A** PHILIPPO BERNAL *Magistro doctissimo, Ordinisque Definitore: is in sententia D. Thomæ in fauorem immaculatae Conceptionis Beatæ Virginis Discursu 3. pag. 46. Ex omnibus (inquit) Religiosis Ordinibus viri grauissimi, ac doctissimi scripserunt in fauorem Virginis Sanctissimæ absque labe originali conceptæ: & ex sola sancta Religione Societatis IESV (vtpote in qua tantopere florent vna cum virtute & sanctitate bona studia, & literæ) tot ac tam eminentes Magistri scripsere, vt illi soli sufficerent ad faciendam illam sententiam pluitquam probabilem: isti sunt Suarij, Vasquez, Pinetæ, Toleti, Peltani, Canisij, Bellarmini, Turriani, Maldonati, Salmerones, Pereyræ, Delrij, Henriquez, Gregorij, Barradæ, Fernandez, Lorini, Salazarij, Iustiniani, Cornelij, Magallanes, Salas, Bonifacij, Castrij, Acoltæ, Maguncij, Morales, Costeri, Brunones, Labatæ, Mesæ, Ofsorij, Ribadeneiræ, Arnayæ, Apontes, Macanni, & alij sexcenti.*

Hæc ille.

*Societas
virtute, &
bonis literis
floreus.*

*Filiorum
calamis in
fauorem
immaculatae
Virginis
pugnat.*

26. A IOANNE LEPAGE *In Bibliotheca sua Præmonstraten-*
sis Ordinis: Nobilissima (inquit) & celeberrima illa Societas
 IESV, quæ quot Collegijs constitutis in Orbem diffusa fuit,
 tot velut lucidissimis doctrinæ, & sapientiæ luminibus Mun-
 dum vniuersum illuminauit, tenebrasque illas Cimmericas
 illi offusas laudabiliter dispulit. *Ita in Imag. 1. sæc. Soc. lib. 5.*
cap. II. fol. 679. Qui Auctor, ut videtur sub eodem Ordine mi-
litauit.

Nobilissi-
 ma, ac ce-
 leberrima.

Collegijs
 velut luci-
 dissimis lu-
 minibus
 mundum
 illuminans.

A CISTERCIENSIBVS.

27. * ALVDOVICO ESTRADA *Abbate de Guerta dig-*
nissimo, qui Societatem per Hispaniam mille calumnijs
impetitam longissimo scripto Apologetico protexit, ex quo pauca seli-
gam, quæ eius animi sensum, & nostræ Religionis existimationem
clarius manifestant. Quibus (inquit) lacrymis illorum cæcita-
tem deplorabimus, qui priuatim, ac publicè aduersus Socie-
tatem persecutiones commouent? Hos sane lamentabatur
Propheta cum dicebat: Væ vobis cæci, qui dicitis bonum
malum, & malum bonum, & qui habetis lucem tenebras, &
tenebras lucem, &c. Et infra. Qui dixit Iesuitas Lutherana-
nos esse, inter fatuos planè imò & fræneticos annumerandus;
sicut enim lux opponitur tenebris ita Iesuitarum Institutum,
Lutheranorum instituto contradicit. Et inter alia quibus id
probat latè equè ac erudite per vtrorumque vitæ rationem discurrens,
ait; Lutherani fide contenti, opera respuunt, Iesuite verò cha-
ritatis operibus feruentes adeo sunt, vt maiori ex parte eos vi-
deas, cōfessiones fideiū audientes, administrantes Eucharistiæ
Sacramentum, odia componentes, infirmis seruientes, ver-
rentes Hospitalia, moribundos adiuuantes, mortuos sepelien-
tes, in obedientiæ obsequium magnis laboribus peregrinan-
tes, &c. Et post pauca; Mihi in animum semper induxi spe-
cialem fructum à Deo intentum in huius Religionis funda-
tione,

Defensa
 Apologetico
 perhonorifico.

Eius Insti-
 tutum Lu-
 therano-
 rum In-
 stituto seu
 lux tene-
 bris con-
 tradicit.

Nonū sub-
 sidium ad-
 uersus Lu-
 theranam
 hæresim
 militans.

tione, alium non fuisse, quam ut hoc noño subsidio aduersus Lutheranam Hæresim militaret. Mentior, si mihi perspectum non est, Hæreticorum capita ingenti odio abhorreere eos, quos ipsi Theatinos vocant. Sed satanæ fallaciæ perspicuæ nobis iam sunt, non enim ignoramus astutias eius. Proh dolor! quis tot fluentia haberet lacrymarum, quæ mundare possent maculam asserentium, Iesuitas in Lutheranorum grege annumerandos. *Et post plurima concludit.* Hinc infero Pater mi Romane (ad hunc Epistolæ nomine Apologiam hanc conscripserat) ingentem misericordiam, qua Deus cum Societate sancta vsus est; quamque si ei additi bene perciperemus, non tantis premeremur angustijs cum eam tot persecutionibus ac calumnijs

Persecutionibus beatissimis.

videmus exagitari. Hic enim Itatus planè Beatitudinis est: Beati qui persecutionem patiuntur &c. Vnde qui Societatem amamus ex animo (si aduersantium damnum non adesset) Eam in hac sua Beatitudine gaudentem relinquere debereamus, cum non instat Homicidarum ac latronum ob propria flagitia, sed sicut hi, quos Christus Beatos vocat propter iustitiam, patiantur. Igitur Christi regulis ductus affirmo, si aliqua Respublica sit, quæ Beata in terris appellari possit, ea Societas est, quia hæc & iniurijs laceffita & calumnijs diffamata: & si ab hac Beatitudine aliquantulum recedant sui, id causat animarum fauor: quamuis negare non possim, specialem Dei prouidentiam esse eorum innocentiaè dari Patronos, ne persecutione deficiant, quemadmodum eorum permittit infamiam, ne fauore, & humano plausu se extollant, &c. Hæc ille Epist. ad P. Romanum apud Euseb. in vita B. Borgie lib. 2. cap. 31. à fol. 169. ad fol. 171.

In quibus sua innocentia Patronos Deus prouidet.

* AB ECDEM Epistolâ ad Doctorem Torrensensem, deinde Episcopum Canariensem, pro eiusdem Societatis famâ aperto Marte militante aduersus maleuoli cuiusdam epistolam non leuiter illam vulnerrant: Non casu euenit (inquit inter alia) hanc epistolam ad meas peruenisse manus, quia vnde minus sperabatur, sanctæ Societati fauores spirituales ac temporales accrescent, qui forte

Iterum contra maleuolum prouidetur Societas.

forte cessarent, si ignominia tam iniuste illi illata conscius non essem. De me id certe possum affirmare ob Toletanos viginti Archiepiscopatus, verba tanta temeritate, ac falsitate plena, non ausurum me scribere, vel aduersus infima notae saeculare hominem. Nollem reuersa Societatis aduersarios vehementer confundi, & praepudore deficere. Ego in hoc casu dico, quod sentio, defendo & approbo quod approbat, & defendit Ecclesia. De aduersarijs autem affirmo, illos Hareses inuenire, in quibus personis, nec Ecclesia nec Inquisitio eas vnquam inuenit. *Et post pauca subdit*: Plurimum nocuius ille homo est, qui audet dicere, propriaque manu subscribere, Illitteratos, & Haereticos esse tot Dei seruos, qui in his Regnis Hispaniae commorantur. Estque res ad Christianam Religionem spectans, scire, quibus semitis iste Homo particularis ducatur, qui plus videt, quam videmus omnes. Deus illi suam lucem largiatur & locum poenitentiae. Datis in sancta Domo de Guerta mar. 16. ann. 1558. Sic in vit. B. Borg. ubi supra fol. 175.

AB EODEM: litteris ad socios Septimancenses. Qui exorsus ab animi sui conturbatione quae se ad communem genti humana Ignatij morte illatam cladem diu constituisse mutum, atque attonitum instar Jobi amicorum, ait; cum fuisse stuporem hominum deplorasset, qui quia non intelligunt, quanti referat in terris superesse eximia praeditos sanctitate viros, in eorum occasu minimè commouentur, ex illa Isaie voce: Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, quasi Sodoma facti essemus. Homines Deo charos apte Seminibus comparans, cum Grano Synapis diligenter Ignatium confert. In primis quod hoc semen cum sit minimum, fiat maius omnibus oleribus, Dei admiratur ingenium, quod gaudens rebus minutis, ac vilibus ad maxima opera & praeclarissima uti, cum tam multi eodem saeculo eiusdem atque Ignatij Consilij essent, ac praeter ceteros Paulus 4. etiam Pontificatus Maximi auctoritate potens ad quiduis perficiendum, & Magnus ille D^{or}. tota Hispania sanctitate, atque doctrina celeberrimus Auila, Perfecti tamen Operis titulum maiore quadam

Dolet Estrada eximium Ignatium.

Isai. 1. 9. Quem grano Synapis comparat. Matth. 13. 32.

Quod cum minimum sit, in magnam tamen arborem erumpit.

Z gloria

Cuius rami
toto orbe
diffusi.

Mira inter
se consen-
sione cale-
ste philtro
componunt.

Iuuenum
mores re-
format So-
cietas.

Sacramen-
torum fre-
quentia, &
exercitio-
rum spiri-
tualium
vsn.

gloria Ignatio dederunt : adeo, ut ad hunc veluti Ioannes ad Chri-
stum discipulos Auila suos transmitteret. Tum de Colonij quasi Ra-
mis toto Orbe diffusis, ac Sociorum multitudine differens, in his eta-
te, conditione, linguis, Nationibus inter sese discrepantibus, conspe-
ctam à se narrat maiorem, quàm si ab una essent omnes stirpe, ac
Parente editi, consensionem, atque cor ita unum, unamque ani-
mam, ut carmine quodam diuino, caelestique philtro tanta concordia
fieri videatur. Deinde ad conuolantes ad hanc Sacram arborem di-
gressus volucres inter cætera refert, visos à se in Hispaniensi quadam
Academia iuuenes antea solitos alia sequi omnia, diebus quibusdam
festis summo manè ad crimina deflenda, & ad Sacrosancta vsurpanda
mysteria surgere numero amplius trecentos; neque hæc alijs in Templis
propter insolentiam fieri, cum id miri habeant commodi Societatis
Templa, quod in ijs inducto more diuinam mensam frequentandi, ne-
minem deterreat inanis metus, ne singularis, & notabilis fiat. Ad-
dit his exercitationum spiritualium laudes, quas appellat, Nouitia-
tum quemdam toti humano generi institutum. Quod sicut
Religiosi Ordines habent gymnasia, in quibus suos quique tyrones ad
suam vitæ formam exercent ac fingunt, ita ex uniuerso mortalium
Cætu exercitationibus à B. Ignatio inuentis, suo multi in vitæ genere
ad perfectam Christianæ legis disciplinam erudiantur. Postremo ob-
tretractatorum contra Societatem confutatis calumnijs, eiusque Instituto
non leuiter confirmato, socios adhortatur, ut B. Ignatij vestigia pre-
mentes contra aduersarios, modestia, ac silentio dimicent. In silentio,
& spe, inquit, erit fortitudo vestra, quoniam voluntas Dei est, ut
beneficientes obmutescere faciat hominum ignorantiam. Conclu-
ditque tandem, scriptam à se pro Societate Apologiam, & cur id ipse
diuersi Ordinis faciendum sibi putarit exponens, epistolam claudit.
Hæc omnia apud 1. par. Hist. Soc. lib. 16. n. 125.

28. * AB ANGELO MANRIQUE viro equidem omni
disciplinarum genere excultissimo, in uniuersitate Salmanticensi su-
prema è Theologicis Cathedra Magistro Colendissimo, Observantiæ
Hispanæ Cisterciensis dignissimo Generali, Regni totius fulgentissimo
lumine, ac verè custode Nostræ Societatis Angelo, cuius ille encomia
typis

typis mandauit innumera vulgari lingua, sed non vulgari stylo in ser. Beatif. S. Ignatij, quorum aliqua sic se habent. Aut fallor (inquit) aut nullus est qui, si totius suæ vitæ curriculum attentè percurrat, aliquid Societati non debeat, hic grammaticam, ille Theologiam, iste consilia, alter Sacramentorum frequentiam. In corde quisque manum suam abscondat, in quibus profecisse se, agnoscat, aperiat. Aut certè mira obsequia quibus quotidie Ecclesiæ Dei seruit hæc Sanctissima Familia audire ne renuat. Paulus qui hanc Societatis vineam plantauit est Ignatius, Paulo conuersione, operibus, ac virtutibus non impar. Apollo rigans, Martyres sunt proprio venarum sanguine vites suas irrigantes: Deus autem (id est IESVS) incrementum dedit. Tanto ergo vineæ cultore, nil mirandum quod tam breui tempore tantum Sanctissima hæc Planta creuerit. Illa in omnibus Orbis Prouincijs, ac Regnis Deo inferuit, ideo iustissimè per totum Orbem extensa, &c. Hæc ille apud lib. festorum Salmanticensium de Eadem Beatif. fol. 162. Et postea fol. 164. addit. Missi dicuntur Apostoli ex sua ratione formali (quomodo enim prædicabunt nisi mittantur.) Quam formalem rationem inferuit Ignatius Instituto suo ad tria Communia omnibus Religionibus, quarto addito de Missionibus, proprio voto, quo missi conuolant sui ad plantandam vbique fidem, ad prædicandum Euangelium omni creaturæ, ad infidelium conuersionem: quis ergo dubitet Societatem esse Apostolorum Ordinem? Ordines Sanctorum, Fundatores aliarum Religionum erexere: Ordinem Euangelicorum Pauperum S. Franciscus; Eremitarum S. Augustinus; Doctorum Prædicatorum ac Magistrorum S. Dominicus; Prophetarum Elias; Virginum Clara, cæteræque Religiosarum Fundatrices; Martyrum S. Bruno, Angelorum diuinas laudes indefinenter decantantium SS. Benedictus, & Robertus. Apostolorum autem solus Ignatius. Sanctus enim qui Religionem instituerit, (quæ profiteatur de nouo pergere ad Christi fidem plantandam) ego præter Ignatium nullum

Ei omnes sunt debitor.

Est vinea ab Ignatio plantata.

1. Cor. 3. 6

Martyrum irrigata sanguine.

A IESV, incrementum accipiens.

Luc. 10.

1. & 3.

Societas Apostolorum ordo.

Ad Missiones per totum orbem ex voto conuolans.

Ad Christi fidem plantandam.

agnosco, &c. Dum in mundo vixit (*subdit fol. 165.*) ex Apostolis suam Societatem formavit IESVS, & inter plures discipulos quos habuit, sibi specialiter elegit, quos Apostolos nominavit Luc. 6. Idem etiam videtur servasse in sacris Religionum nominibus imponendis, quæ quidem & Collegio Apostolorum, & Discipulorum congregationi successerunt, eorumque prærogatiuis, & vitæ instituto: alia enim dicitur S. Francisci, alia S. Dominici, alia Augustini, Brunonis alia &c. Verum enim verò, quos Apostolos nominavit, elegit sibi IESVS specialissimè, nolens alio Nomine compellere, quàm suo. Societas IESV. Quis ergo harum omnium (*addit fol. 166.*) Religionum vobis videtur esse maior? Ad opera respicite: Aliæ Religiones profitentur, hæc vitam Doctorem, illa Pauperum, hæc Martyrum, illa Virginum, Religio vero Societatis profitetur (& ex voto quidem) Apostolorum vitam, pergentium ad infidelium conversionem quocumque placuerit Romano Pontifici. Ex quo patet, (*insert iam cum D. Thoma*) quod Apostoli sunt omnibus alijs Sanctis quacumque dignitate, & prærogatiua, siue virginitatis, siue doctrinæ, siue Martyrij præfulgeant, præferendi, &c. *Et postea fol. 167.* Respicite (*inquit*) ea omnia facinora quæ à sua fundatione patrauit Societas, tot idololatrarum Prouincias ad Christi fidem conuersas, tot Hæreticorum oppida obedientiæ Romani Pontificis iam penè subiecta, tot fidelium pueros bene educatos, tot Religiones eius seminarijs iuuenibus plenas, tot sæculares Sacramentorum frequentia feruentes, tot in sacram Scripturam Commentaria æquè docta, ac acuta, tantam Theologiæ Scholasticæ excellentiam (vt si inter discipulos annumeretur qui ab alio discit, nullus hoc tempore Theologus est, qui Discipulus huius Ordinis non sit) tot insuper libros respicite, quos in hac, & alijs facultatibus conscripserunt, tantum sanguinem pro fide fufum, tot Sanctos, tot Illustres viros, &c. quæ omnia innumeris Societatem laudibus ornant. *Et tandem fol. 172. vsque ad*

II. No-
m...e spe-
cialiter in-
signita.

Ceteris
Religioni-
bus præ-
fertur quia
Apostolica.

Eius faci-
nora præ-
clara, in
Infidelium,
& hæreti-
corum con-
uersione.

Ac doctissi-
morum vo-
luminum
editione.

ad 174. concludit. Huius Ordinis Professio martyres facit. Vnde IESV Societatem, Martyrum Ordinem possumus appellare. Et quæ Crux huius Martyrij? rogas? non alia quam abnegatio propriæ voluntatis; quam et si aliæ profiteantur Religiones, in nullâ strictius quàm in hac Familia, siue id sit ob speciale eius regimen cum vno supremo Capite, siue ob electionum defectum, siue ob votum non admittendi dignitates, siue ob alias occultas causas. Ego sanè intelligo in propria abneganda voluntate, nulli Religioni cedere Iesu Societatem, & fortè pauca in hoc illi æquantur. Hinc colligo Martyrij eius Crucem, secundum illud Christi Domini, Qui vult venire post me abneget semetipsum, & tollat Crucem suam. Idque forsam indicat Crux illa, quâcum idem Dominus apparuit Ignatio: id IESV Nomen dulcissimum, quod hæc Sanctissima Religio pro signo suæ Nobilitatis habet. Si enim eius Religiosi Cruces, vt dicebamus, portant, in illis IESV Nomen, vt in proprio loco collocandum venit. Vbi enim IESVS Nazarenus nisi in Cruce suffixus? Felix millies Religio, quæ Nomen Iesu vti proprium habet, ita eius Crucem pro baculo, ipsum pro Socio: Societas IESV. Hæc ille in summam Societatis, & Sociorum commendationem.

Est Ordo Martyrum.

Eorum Crux propria voluntatis abnegatio.

Matth. 16 24.

Nomen IESV, suæ nobilitatis signum.

Crux baculum, IESVS Socius.

29. * A BERNARDO LOPEZ SVSARTE. graui Scriptore, qui præclare idem argumentum nec dissimili eloquentia & benevolentia erga Societatem profequitur in Thesauro Ecclesiæ demonstrat. 8. fol. 259. col. 3. Gloriosus (inquit) Benedictus spinas elegit, quas nudus pro lecto habuit; S. Dominicus flagella, quibus carnem cruentabat; S. Franciscus Christi stigmata in Corpore suo portauit; B. vero P. Ignatius et si ferus venerit, asportauit tamen Crucis Titulum cum IESV Nominè, quod per totum Orbem Sancti, ac Noui Apostoli suæ Societatis maximè illustrarunt, bonum sui odorem doctrina, & exemplo spargentes, Euangelijque balsamum vitæ dispendio, ac Martyriorum per terram totam effundentes. Hæc ille.

Ignatij insigne Crucis Titulus cum IESV Nominè.

Quod noui Societatis Apostoli maximè illustrarunt.

Elogiorum
congloba-
tio.

30. * A SEBASTIANO DE LA PARRA *In vnum quasi fasciculum flores sequentium Elogiorum colligente, Societatemque appellante, Ierusalem Nouam; Matrem Illustrium Virorum; Deorumque fortium; Ciuitatem Dei; Mare immensum doctrinæ cælestis; Fontem amoris, Pietatis, Pœnitentiæ, Meditationis Altissimæ, Mortificationis, ardentisque zeli; ac demum Templum fide, Religione, Modestia, amore ac scientia velut lapidibus pretiosis constructum. Hæc ille in lib. festorum Salmanticens. de Beatif. S. Ignatij fol. 42. col. 1.*

Societas in
Ecclesia
Paradiso
noua Eua
veterem
superans.

31. * AB ANTONIO DE PERALTA *Singulariter asserente, & non minus singulariter probante, Societatem IESV in Ecclesiæ Sanctæ Paradiso, esse Euam Nouam, veterem aliam superantem. Hæc ille Ibidem fol. 102. Vbi consule dicti huius discursusque nouitatem.*

Eius Insti-
tutum forte
scutum, &
inexpugna-
bile Roma-
ne Ecclesiæ
munimen.

32. A SYLVESTRO MAVROLYCO *Abbate S. Mariæ de Roccamadore, qui post multa eleganter de Ecclesia, & Societate disputata, ita demum concludit: Non alto absque mysterio disposuit æternum Numen, vt ab almâ Vrbe Româ, Christi in terris Vicarij summâ Sede, suam traherent Originem Socij, quorum Institutum forte scutum, & inexpugnabile Munimen Romanæ Ecclesiæ esse dedebat. Hæc ille apud Imag. 1. sæc. Societ. lib. 5. cap. 11. fol. 679.*

Sententia
Societatis
circa scien-
tiam Me-
diam pro-
pugnata.

33. A PETRO A S. IOSEPHO *Ex Congregatione Fulgenfi, eademque clarissima Cisterciensium Familia, qui luculentissimum edidit opus aduersus Prædeterminationem Physicam: in quo fortiter dimicat pro scientia Media, doctrinaque Iesuitarum, præcipuè disput. 2. sect. 10. §. Nihil denique &c. Vbi hæc inter alia habet. Simulque aduertit, vt alia commoda præteream, sine ope scientiæ Mediæ certitudinem Prædestinationis, efficaciam auxiliorum gratiæ & similia cum libertate nostra cohærere non posse, vt proinde ingenue fatear eos omnes, qui Theologiæ dant operam, velleo titulo plurimum debere prædictis Auctoribus (videlicet Societatis IESV Magistris) quod in illustranda scientia Media operam suam egregiè collocarint, suisque*

fuisque lucubrationibus, criminationum caliginem ipsi effu-
sam dispulerint. *Hæc ille apud Paulum Leonardum in Apolog. pro
dicta scient. Med. par.1. num.59. & postea par.3. num.50. subdit:*
Quare prædicta scientia immota stabit, etsi nonnulli magno
verborum strepitu irrumpant in eam, fundata est enim su-
pra firmam petram solidæ & inconcussæ veritatis; & alioqui
Propugnatores nacta est eximios, & robustissimos, qui pro
illius salute grauiter decernant. Hi sunt (vt plerisque alios
taceam) Theologi omnes illius Doctissimæ Societatis, ex qua
velut ex Turre Dauidica mille clypei pendent, omnis arma-
tura fortium. *Sic ille in grande Societatis encomium, laudans su-
pra meritum, & indulgentissimè eius Theologos.*

*Qua exi-
mios, ac ro-
bustissimos
nacta est
propugna-
tores.*

*Societas
Dauidica
Turris,
ex qua
mille Do-
ctorum clypei
pendent.*

34. A IOAN. CARAMVEL Abbate in Monte-Serrato, &
Regni Boemiæ Officiali Generali in sua Theologia Morali Fundamen-
tali edita Francofurti ann. 1652. qui Fundamento 55. §. 6. fol. 547.
inquirt an Iesuitis Iansenius nocuerit? & sic resoluit. Solem, *in-*
quit, obscurum dicat Noctua: & Ego qui contrarium pro-
prijs oculis video, non habebō minoris solis radios, sed No-
ctuam cæcutire dicam. Iesuitas esse Pelagianos dixerunt Ian-
seniani, & dicunt: An ne ideo occidi poterunt? minime.
Quoniam quot radios Noctua soli, tot Iansenius Societati
detraxit: quotquot enim prudentes Pseudo Augustinum
legunt, non dicunt Iesuitas esse Pelagianos, sed Iansenium
esse calumniatorem (*is erat Iprensis Episcopus*) Præscripta enim
sæculo integro Societatis pietas, tanto Martyrum sanguine
condecorata, & roborata, non est quæ obscuretur tetro an-
helitu vnus aut alterius Hollandi. *Hucusque doctissimus Cara-
muel, (iam vt audio insulatus Episcopus.)*

*Ad tanti
solis radios
noctua cæ-
cutit ini-
mica.*

*Plurium
Martyrum
sanguine
condecora-
ta, ac robo-
rata.*

AB HIERONYMIANIS.

35. **A**B HIERONYMO GARCIA Priore Regij Conuentus
S. Engratiæ CesarAugustani Ordinis Desnitore, ac Scrip-
tore nouissimo Tom. 1. Polit. Regular. Tract. 1. difficult. 4. dub. 5. n. 8.

Societas
illustris
Religio.

Eius finis,
approbatio,
& incre-
mentum.

Illi pluri-
mum Ec-
clesia, ac
Regularis
status de-
bet.

In quarto (inquit) Religionum Mendicantium loco numerari potest Societas IESV. Religio adeò illustris, uti totus orbis percipit, ac videt. Eius finis est, ut dicitur in eius Constitutionibus cap. 1. examin. §. 1. non solum in propriam, sed etiam in salutem proximorum incumbere. Regulam specialem non habet præter Constitutiones, & leges, quas reliquit S. Ignatius Fundator. Eas approbavit, & Religionem confirmavit Paul. 3. anno 1540. Julius 3. ann. 1550. Greg. 13. an. 1584. Tridentinum Sess. 25. cap. 16. Incrementa huius magnæ Religionis, obsequiaque quæ in Ecclesiam præstitit, ex se patent. Aliqua habet in suo regimine ab alijs Religionibus diuersa: cui multum status debet Regularis ob magnam in spiritualibus, & temporalibus politiam. *Hæc ille.*

36. * **A** SIMONE DE ESPINOSA Priore, ac Theologiae Professore in Regio Conuentu Granatensi, & S. Officij Qualificatore, in approbatione vitæ S. Ignatij per P. Andream Lucam (in Scriptura Sacra Magistrum meum Granata etiam colendissimum) excellentiori exarata penicillo. Ibi laudato pro dignitate Auctoris opere, his ferme verbis finem facit. Dignum Opus homine Societatis: poterunt (& quidem iure optimo) tum Auctor, tum eius Sacra Religio sibi certo polliceri hunc librum typis mandatam operarium fore longe diligentissimum, & eloquentissimum Orationem inter omnes, qui iuxta sanctissimum Institutum animas Deo conciliant.

Eius San-
ctissimum
Institutum
animas
Deo concili-
ans.

37. **A** MICHAELE PALAIN Sacrae Theologiae lectore in Regio B. Engratiæ CesarAugustano Monasterio, diuini Verbi declamatore ac Scriptore nouissimo, in Tractatu Appendice de Ioanne Cassiano

frano Monacho Hieronymiano, ad finem Tomi 1. in Euangelia Quadrages. fol. 741. col. 2. ubi postquam Ignatium, Patrem coruscum vocat, & refluxentes eius filios mutatos in Sydera cælitus illuxisse, asserit, statim subdit: Ignatij Societas, ut Moyses ex aquaeducta: illius Proteatrix B. Maria: illius Duces IESVS, & MARIA: in Concilio Tridentino cælitus producta, cuius scopus ad Maiorem Dei Gloriam: Cuius filij honorum refugia; sapientiæ Templum, Religionum alma Prens, Diaboli occasus, luci dedicata totius orbis illustrans oras, lingua salutaris, pennæ salutares, Sacrarium scientiæ, intellectus perspicax, &c. Hæc vir doctissimus, magnusque Societatis, ac Sociorum encomiastes.

Ignatium coruscum Prens, fidei filij. Societas, ut Moyses ex aquiseducta. Eius Duces, IESVS, & Maria. Varia Sociorum ac Societatis encomia.

A DOMINICANIS.

38. **A**B. IOANNE MICONE Micante Ecclesiæ fidei, doctissimo B. Mico Societati egregie fauente. *mo æque ac Sanctissimo Theologo, qui perditos interdum homines implicatissime conscientie, cum sani esse cœpissent, & suos mores componere animum induxissent, auxiliij consilijque causa mittebat ad Nostros, maiori cum Societatis laude, quam referre modestum sit. Is magnoperè Societatis existimationi, dum à maleuolorum obtrectationibus eam vindicat, & eius palam vsu, crebraque consuetudine retinetur, sua auctoritate consuluit. Omnino delectabatur Sanctissimus senex nostris rebus, nostrisque progressibus, perinde ac si vnus aliquis de nostris esset: & fieri rerum omnium particeps accuratè volebat, que tota Societate, præsertim apud Indos gererentur. Insignis vir ille fuit, & illius decus ætatis, quem miraculorum commendatione Sanctitas illustrata Beati vocabulo decorauit. Sic refertur Par. 1. Hist. Soc. lib. 14 num. 70.*

39. **A**B. LVD. BELTRANO: Qui haud dissimili & animo erat, & patrocinio ex eodem Sacro Prædicatorum Ordine, alterum Valentie per id tempus lumen. Quorum quo conspectior auctoritas erat, cum sua luce, tum splendore per tot sæcula corruscans.

Itemque B. Beltrano.

tis Familiae, hoc maiorem inde commendati Sociorum labores in populis, ad eos iuandos, curandosque habebant vim. Ita Ibidem.

Generalis
Romae li-
tera ad
suos pro
Societate.

Qua veluti
praesidiaria
manus con-
tra hereti-
corum tela
à Deo sub-
missa.

Et à Pon-
tificis ob in-
gentes fru-
ctus, quos
in Ecclesia
facit, ap-
probata.

40. A FRANCISCO ROMÆO Magistro Generali Ordinis, viroque plane doctissimo, qui cum per vnius inconsideratum zelum, excitatam contra Societatem doluisset flammam, ad eam restinguendam, hoc edidit suis mandatum: Pateat vobis qualiter hoc calumnioso tempore, quo religio Christiana Hæreticorum telis impetitur, malorumque Christianorum peruersis moribus labefactatur, nouus Ordo Presbyterorum Regularium sub titulo Nominis IESV, de Vrbe quasi praesidiaria manus Dei benignitate submissus est: quem ob ingentes fructus, quos lectionibus, & concionibus publicis, priuatorum exhortationibus, confessionum audientia, ceterisque Sacris exercitijs, ac Sanctorum morum exemplis in Ecclesia facit, sanctissimus in Christo Pater & D. N. Paulus Papa Tertius approbavit, & confirmavit. Quod ideo vobis significatum volumus, ne huius Instituti nouitate seductus quispiam vestrum commilitones suos ad eundem scopum tendentes, & à Deo sibi suppetias missos, per errorem fortassis oppugnet, eorumque detrahat Institutis, quorum fructibus gratulari, & pios actus æmulari debuerat. Credimus quidem vos omnes, vt pote cælesti sponso dilectos, & amicos, varietati, qua sponsa illius amicitur, non detracturos; sed eam potius caritate, quæ congaudet veritati, complexuros, & exosculaturos. Attamen, ne Officio nostro delimus, omnesque motus præueniamus, vobis omnibus, & singulis præfatis fratribus præsentium tenore mandamus, & auctoritate nostri Officij in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis arbitrio nostro taxandis, præcipimus ne dicto Ordini per Apostolicam Sedem approbato, & confirmato, aut eius Institutis villo modo detrahere, aut de eo obloqui audeatis, tam in publicis lectionibus, sermonibus, & congressibus, quàm in priuatis vestris colloquijs; quin potius eum, Presbyterosque eos tanquam vestros commilitones iuuate, & contra impugnantem pro-

protegere, & tueri studeatis. Datum Romæ 10. Decembris, 1548. Ita refertur in eadem 1. Par. Histor. Societ. lib. 8. num. 50.

41. AB ABRAHAMO BZOVIO *Sacræ Theologiæ Magistro, scriptoreque sapientissimo in suo Tomo de Romano Pontifice cap. 24. fol. 246. qui fructus vberes, quos in toto orbe fecit Societas, sic describit.* Paulus quoque tertius, Paulus 4. Pius 4. & 5. nec non Gregorius 13. Societatis IESV Patres illo ire iusserunt (ad Indias scilicet occidentales) quo cum penetrasent, parum habuerunt, Christianos qui iam erant excolere, nisi etiam Evangelium latius propagarent, eoque inferrent, quò nunquam antea peruenerat. In Iapone enim sexaginta Regnorum regione, quidquid est Religionis ac fidei, ipsi soli plantaerunt, soli rigauerunt; Deus autem tale incrementum dedit, vt illic centena millia Christianorum censeantur. In Regnum quoque Sinense illud tantum tamque opulentum, vt fidem pene excedat, quod antea clausum à Dæmone tenebatur, illi tamen splendorem Euangelij intulerunt, nihil veriti tam hic, quam alibi periculum capitis, quod plurimi ex eis æque atque Franciscani, Dominicani, & alij adierunt, & in sanguine perfuso sementem Christianorum seuerunt. *Hæc ille.*

Societas Christianos in India excolit.

Et Evangelium ed, quò nunquam peruenerat, intulit.

In Iaponia quidquid est fidei, ipsa plantauit.

Et in Regnum Sinense non sine sanguine penetrauit.

42. A FRANCISCO FORERIO *Scriptore doctissimo, qui Concilio Tridentino interfuit, & in Epistola ad Henricum Cardinalem ante Commentarios suos in Isaiam, Societatis homines appellat, Sanctitate, & doctrina excellentes viros.*

Socij sunt viri sanctitate, ac doctrina excellentes.

43. A LVDOVICO GRANATENSI *Nobili Ecclesiaste, scriptoreque laudato nunquam satis, deque tota Christiana Republica suis voluminibus optime merito: qui è Societatis aduentu ad inchoandum Eborense Collegium magnam hausit animo voluptatem, Cardinali insuper, qui eius opera plurimum utebatur, ea de re tanquam de sua mirifice gratulatus. Amabat enim pro sua benignitate, & magni faciebat hunc nouellum Christi Cætum. Itaque cum vicissim ei Cardinalis mandasset, vt ipsius pro concione consilium de instituendo Collegio significaret; id ille prolixè, nec sine magna Societatis com-*

Societas Cætus Apostolicus.

Ad hominū salutem tuendam, & veterem in Ecclesia sanctitatem renouandā conspirans. mendatione fecit, cum diceret, Eam Apostolicum quemdam Cætum esse, qui ad hominum salutem omni ratione tuendam roborandamque in Ecclesia Dei veterem sanctitatem totis viribus conspiraret. *Sic i. Par. Hist. Soc. cit. lib. II. num. 69.*

Laudata in Ignatio Parente Societatis, & prudentiæ speculo.

Ingenti fructu in omnes mundi nationes penetrauit.

Egygia Granaten- sis Epistola in defensionem & silamen Societatis. 5. Reg. 2. 20. Ioan. 9. 6. 4. Reg. 20. 7. Exod. 1. 5. 9.

* AB EODEM *In quadam Epistola ad P. Ribadeneiram approbante vitam Parentis Sanctissimi Ignatij ab ipso conscriptam. Legi (inquit) aliquando, & nunc iterum quintum Ignatij vitæ librum (quem ad me tanquam ad antiquum Societatis filium Patres miserunt) euoluique maxima iuspensus admiratione ob vitam, heroicis mirabilesque virtutes illius sanctitatis, & prudentiæ noui speculi, quod luctuoso hoc æuo Deus in lucem edidit, vt infinitas animas ad exitium ruentes sempiternum ad æternam eueheret fælicitatem. Hæc ille. Et in altera Epistola ad eundem Ribadeneiram, quæ inuenitur initio vite eiusdem S. Ignatij iam dictæ, subiungit: Quod maius gratiæ miraculum potuit diuina potentia gerere, quam militem omni militari licentia perditum, nullis litteris imbutum, tantisque persecutionum iaculis ab Vniuerso Mundo peti- tum, vt aptissimum instrumentum assumeret ad prima vnius Ordinis fundamenta iacienda, ex quo tam ingentem experimur fructum & qui tam breui temporis periodo in omnes mundi Nationes penetrauit.*

* AB EODEM *In altera ad quemdam è Nostris Epistola verè aurea, in qua ille Societatis famam à Canino dente maculatam defendit stylo sane acuto, & eleganti. R^{mc}. Pater (inquit) Deus scit quantum meo animo dolorem V. R^e. litteræ intulere: nollem enim nostro damno Vestræ Familiæ emolumentum ex- cresceret: nam in hoc negotio iniuriati damnum minus ex- timeo, quàm iniuriantis. Etenim dudum mihi diuini opificis cognitus est, res ad exitum perducendi stylus, qui aquas amaras sale edulcat, oculos luto illuminat, vulneribus ficuum malsâ sanitatem inducit, Israëlitis filios duris Pharaonis experimentis, & Christianorum populum tyrannorum rabie,*

& id-

& infectatione multiplicat. Sed quid mirum, cum diuinorum operum communissimum sit rebus ut inter se pugnantibus, ut ad perfectionis culmen omnia deducat: sicuti Ioseph seruitute ignominiosa, qua fratres somnia eius inania facere conabantur, ad eius felicitatem usum admiramur. Ita quod ille Dominicanus Pater (*Canus hic erat*) ad vos omnino euer- tendos assumit, Deus in vestrae celsitudinis remedium con- uertit. Et verius est ipsum terram vestram tot laboribus ad feliciores fructus disponeret, quam vos ad secundam Anti- christi messem vestris operibus properari. Credo equidem ipsum, de quo acclamat patientissimus Iob, qui ponit ven- tis pondus; quiq; Gentium Apostolo carnis stimulum admo- nit, ne reuelationum magnitudine per superbiam extollere- tur, Vestris RR. hoc flagellum prouidisse, ne plausus celsitu- do, aut egregia totius Orbis existimatio in superbiam vos extolleret. Ad memoriam reuocet V. R. segetes nunc aeris suauitate indigere, nunc rigorosis frigoris experimentis, & siccitate, ut primum illas ad desideratissimum culmen subli- met, secundum profundioribus radicibus terrae viscera pe- netrantibus obfitmet: id ipsum spirituales plantae, quas Deus in Ecclesiae campis ad sui glorificationem conferit, sibi iure optimo deposcunt. Sicut enim laudibus (quando immode- ratae non sunt) virtus excrescit, ita laboribus amplius robo- ratur. Maximo ergo gaudio V. R. exundet, quod Socie- tas ipsismet Ecclesiae Primitiae vestigijs insistat: Et va Roma quando funditus euertetur Cartago. Hoc dumtaxat V. R. enixe oro; ut Deo orationes instanter fundat, ne vnus culpa in Nos omnes rigorosam prouocet eius flagellum; die vltima Martij 1566. Ita Ludouicus Granatensis Societatis fama defensor acerrimus, cuius haec vltima Epistola latine a nobis reddi- ta, vulgari lingua, sed non vulgari stylo inuenit lector apud P. Eu- sebius, vita B. Borgiae lib. 2. cap. 31.

44. A IOANNE DE LA PEÑA Ex eodem sacro Ordine singu- lari pietate, ac doctrina viro, & Salmanticensium Doctorum è nu-

Gen. 37.

19.

Iob. 28.

25.

2. Cor. 12.

7.

*Qua per-
sequitur, ne
egregia or-
bis existi-
matione
superbiat.*

*Laboribus
roboratur
Ecclesia
instar.*

*Societas
aduersus
impugna-
tores de-
fensa.*

mero qui acri studio diuini honoris accensus inter tot, tantaque So-
cietati criminationes oblatas, inuestigare, ipse per se, studioseque per-
scrutari mores eius, & Instituta cepit. Cumque omnia reperisset longe
alia, atque ea, que ab impugnatoribus iactabantur, non dubitauit re-
centem Ordinem iniuria vexatum aduersus Collegæ morsus (is etiam

*Iobo similis
in persecu-
tionibus.
Iob. 19. 2.*

Canus erat) tum lingua, tum etiam Calamo defendere. Aduersarijs
Societatis (aiebat) non secus accidisse, atque lobi sancti ami-
cis, qui cum falso sibi persuasissent in hac vita neminem à
Deo, nisi nocentem rebus asperis exerceri, ex eo pronun-
ciato, ac vana persuasione collegerant Vniuersam calamito-
fissimi viri vitam nihil veræ solidæque Sanctitatis habuisse,
sed meram simulationem ac fucum: ac proinde consolatio-
nis loco reprehensionem exorssi, multa protulerunt in simu-
latorem quidem rectè cadentia: quæ tamen in virum reipsa
Sanctum, Deoque gratissimum collata distabant à vero lon-

*Et Christo
Domino.*

gissimè. Similiter Pharisæos ex ipsorum Christique vitæ dif-
similitudine, ac præsertim quod traditiones, quas illi primas
habebant, magister cælestis posthabebat Dei præceptis, &
illas quidem omitti non oportere, sed hæc facienda, in his
insistendum docebat: persuasos nihil in eo veri esse, cum se

*Ioan. 10.
36.*

Dei filium perhibebat, blasphemiam proclamasse. Quæ opi-
nioni illorum congruens erat appellatio, & vera, si conijce-
retur in mentientem, sed collata in verum Deum, ipsa erat
maledictum horrendum, & blasphemia. Similiter ergo So-
cietatis accusatores, cum sibi persuaserint eam Antichristo
præire, ac præsternere iter, multa de Hæreticorum moribus
disputare, non aliena, si per sese considerentur à vero: sed
quæ ad hunc Ordinem traducta manifestè falsa, & contu-

*Vberes eius
in Ecclesia
fructus.*

meliosa sint. Nam in primis à Sede Apostolica comproba-
tam esse Societatem; deinde negari non posse, quin vberes
in Ecclesia Dei fructus, vbicumque versaretur, afferret.
Quæ duo argumenta S. Thomas virget contra eos, qui Reli-
giones impugnant. Ad hæc certum esse Religiosi naturam
Ordinis, votorum compage quasi vitalibus artibus conti-

ncti:

neri: cætera extrinseca esse, proque Instituti modo, aliter atque aliter apte ad finem propositum temperari. Quam ad amissim exigenda ea, in quibus hic Ordo ab cæteris differt. Ac nominatim quod non nisi communi Sacerdotum vestitu, quo facilius in hominum quorumuis, ac præcipuè Hæreticorum ad omnes Christo lucrificandos det sese consuetudinem, planè esse Dei sapientiæ, vitæ Apostolicæ, Christique conueniens. In ipso vero Religionis cuiuspiam Auctore non requiri miracula, quæ non fidelibus, sed infidelibus signa sunt. Quin potius, hoc planè esse Antichristi dogma, si quispiam asseueret nullum hominum cætum recipiendum, cui non rerum admirabilium perpetratio suffragetur. Quippe nouissimis temporibus in Ecclesia perrara fore miracula, cum tamen Antichristus, eiusque satellites falsorum prodigiorum multitudine in fraudem inducturi sint, si fieri possit, etiam electos. Ac mirum sane videri aduersarios mentionem fecisse signorum: cum facilius fuerint suam de Antichristo persuasionem confirmaturi, si miracula huius Ordinis multa celebrarentur: quæ tanquam fallacia criminantes, cæteris Antichristi notis adiicerent. Sed admirabili sapientiæ diuinæ dispensatione factum, vt Societatis filij non ita multa in Europâ, terrisque fidelium miracula ederent, nisi certa, & extra calumniam posita, reddentes passim non corporibus, sed animis sanitatem, ac vitam. Denique, *aiebat Peña*, fortasse aduersarij dicent, Petri Cathedram, quæ firmamentum est veritatis, posse in confirmandis Religionibus saltem in facto errare, quod tamen concederem, tamen equidem semper crediderim, te potius hominem nescio quem, quàm Christi Vicarium falli. Verum enim verò prædicare Ordinem religiosum, quem Sedes Apostolica ritè (nam quis vnquam aliter factum ostendet) comprobauerit, perniciosum Ecclesiæ esse, Antichristi Antecursorem, atque homines ex ea professione omnes natura status ipsius deceptos, aut deceptores esse,

*Varia in
Societatem
criminationes
ex-
puncta.*

*Matth. 24
24.*

*Potiora
Societatis
miracula
animarum
salus.*

esse, res est in omnes partes absurda, ne quid grauius dicam. Nam alioqui Ecclesia, *inquit*, manca esset, nec sibi sufficiens, si Spiritus Dei in re tam graui errare illam sineret; comprobando, ac proponendo cuncto Christiano populo nomine virtutis, & Christi vitæ genus, quod esset Antichristi, atque Diaboli. Absit, absit. *Hæc scripsit, vulgavitque non modo ex Ordine, sed etiam Cœnobio eodem Peña doctissimus, in Societatis defensionem, ut constat ex I. Par. Hist. Soc. lib. 8. nu. 49.*

Iterum propugnata celebri Apologetico.

In cuculli defectu, & non admittendis expulsi aliorum Religionum.

In Chori non usu, & modestia exteriori.

* AB EODEM quem singulas aduersariorum criminationes aduersus Societatis Institutum, & modum in particulari dissoluentem vulgari lingua, leges Tom 3. virorum Illustrum Soc. fol. 313. in vita P. Michaelis de Torres S. 3. verbis sane grauissimis, & euidentissimis, quæ latinè reddita sic se habent. Non est (*inquit*) odio moueri Societatem erga alias Religiones Cucullum non induere, nec scapulare, sed medium aptissimum eligere ad suum finem assequendum; neque id agit sine aliorum Ordinum exemplo, qualis est Clericorum Regularium S. Augustini. Nec nouum est in super nolle eos admittere, qui in alijs Religionibus à prima vocatione defecerunt, ob animi inconstantiam, & id ad exemplum Ordinum Militarium. Nec chorum esse de Religionis essentia, quis dubitet, quo Religio Apostolica caruit, & Dominicana in prima sui fundatione; immò & S. Gregorius prohibuit in quodam Concilio sub excommunicationis pœna, ne Sacerdos, aut Diaconus in choro caneret: & à choro cæteræ Religionis Scholares suos lectores, ac Prædicatores eximunt. Quare ergo, infert, vitio Societati tribuendum, hoc onere liberasse suos, quorum Institutum, ac professio tota est in salutem, & perfectionem proximorum incumbere, iam lectionibus, iam Prædicationibus, iam Missionibus, & similibus. Nec compositionem, & modestiam exteriorem Sociorum fictam, aut fallacem esse, temerè iudicandum est, sed veram in oculis Domini: eamque non minus necessariam fore ad illustrandam, conseruandamque in suo virore virtutem, quam folia, quæ natura ipsa prouidit

vidit arboribus, non tam ad sui ornatum, quam ad fructus
 maturandos, conseruandosque. Nec Societatem abscondere
 à solis oculis suum Institutum, sed illud viris doctis, grauibuf-
 que communicare, vulgaribus hominibus non item, quo-
 rum excedit capacitatem. Nostrosque non solum docere
 iuuentutem iam maturam, sed etiam pueros in Scholis, ex
 quibus Reipublicæ reformatio pendet. Nec superbiæ aut ar-
 rogantiæ tribuendum Societatis IESV Nomen ab Ignatio im-
 positum, & à Pontifice confirmatum: sicut quia S. Domi-
 nicus Prædicatorum suam Religionem nominauit, Mino-
 rum S. Franciscus suam ob humilitatem, alias Religiones
 Humilitate, & Prædicatoribus carere dicendum non est:
 sicut etiam Trinitas Sanctissima ita suæ Religioni deuincta
 non est, quin omnibus etiam se communicet. Nec rigor Pœ-
 nitentiarum qui desiderari videtur in Societate, carpendus,
 quia etsi nullas habeat ex regula, proponit tamen faciendas
 secundum subditi necessitatem, & ad superioris præscriptum.
 Quod si Oratio sine mortificatione esse non potest, vt con-
 stat experientia, sequitur aptissimam, & vtilissimam esse, &
 magni fructus interioris Sociorum pœnitentiam, quia hæc
 cum spiritu ab illis fit, viuidoque se mortificandi desiderio.
 Nec communis modus victus & vestitus, corporis commo-
 dis, delitijsque indulgere Societatem probat, vt criminatorem
 exprobrat: quia nimis verum est hoc Saluatoris Oraculum:
 Venit Ioannes Baptista neque manducans, neque bibens: Matth. 11
18.
 (venere tot alij Religiosissimi Ordines & sanctæ austeritatis
 exemplo inclaruere) & dicunt; Dæmonium habet. Quid
 vltra? Venit filius hominis manducans, & bibens (venit IESV Ibid. v. 19.
 Societas Ducis sui exemplo communi habitu, victuque con-
 tenta) & dicunt: Ecce Homo vorax, & potator vini. Ecce
 mollis, lauta, delicata Societas est. Nec insuper vituperan-
 dus plausus, & honor ab omnibus exhibitus, cum honor se-
 quatur instar vmbre virtutem. Domos suas in magnis Vrbi-
 bus, ac populis collocare, necessarium est in huius Religio-
 nis

*In suo In-
stituto. &
IESV No-
mine.*

*In pœni-
tentiarum
rigore, vi-
ctu, &
vestitu.*

*Matth. 11
18.*

Ibid. v. 19.

*In Colle-
gijs, & spi-
ritualibus
exercitijs.*

nis exordio, in quibus vberior iuuenum copia ad Religionis augmentum: & ex paucis quos Societas numerabat, illorum nonnulli in excolenda Orientali vineâ occupabantur. Quod de Exercitijs spiritualibus diuulgabatur omni suspitione carere asserit, cum eorum liber visus & examinatus sit à viris doctissimis etiam Dominicanis, & à Sede Apostolica approbatus: & mirum quantum proximos inflammare possit, qui in horum exercitiorum vsurpatione prius proprium animum accenderit. Nec dolum, *addit*, ponendum vllum esse in repudiandis dignitatibus, siquidem obedientiæ Summi Pontificis in illis admittendis se Societatis homines subiiciunt. Quæ omnia cum ita se habeant (*concludit*) laudandus maximè est huius Religionis Fundator, fructus enim adeo suaues & dulces non vitium, aut amaritudinem arguunt, in radice. Nec quod, vt nouitatum inuentor fuerit persecutionem passus, Societatis Auctorem suspectum reddit. Hæc enim est via regia per quam hactenus omnes Sanctissimi Fundatores progressi sunt: semperque ita accidit, libertatem, & relaxationem inuenire in mundo mille Patronos, virtutem vero vix vnum, qui eam foueat, ac protegat. *Huiusque doctissimus Peña, id est à rupe dictus: rupe enim firmissima Socijs ille fuit, quâ tot persecutionum fluctus ruptis, perforactisque sunt.*

*Ac tandem
in repu-
diandis di-
gnitatibus.*

*Ignatius
laudatus.*

*Societas
Salomonis
Regia.*

*Eius vir-
tus, ac ze-
lus.*

45. * A LVDOVICO DE OLIVA, Priore Sanlucarensis in Bætica Conuentus, egregioque Predicatore, è publico suggestu sic in Societatis laudem perorante, vt constat ex eius sermone in Beatificatione S. P. Ignatij, à fol. 3. col. 2. Vos (*inquit*) inuito Auditores, ad perlustrandam Salomonis Regiam ab Hispano Sanctitate illustri excitatam, in cuius contemplatione hære attonitum, non erit alicuius ignorantia indicium, sed prodigiosa maiestatis commendatio. Quæ virtus! qui Zelus! quæ contemplatio! Testes sint Hispania, Italia, Germania, Gallia, Anglia, Scotia, Dalmatia, Hibernia, nouus Orbis, Ierusalem, Iaponia, Sueuia, Britania, Turcicique Vastissimi Tractus.

Stus. O quàm excelsa Domus! Quæ Nobilitas! qui Duces! Domus excelsa nobilitatis.
 qui Gandiæ! qui Antelati! qui Padillæ! qui Guzmanes! qui
 Mendozæ! Soromaiors, Zunigæ! Qui Doctores! Hæc profecto
 abyssus est profundissima. Qui Scholastici Theologi! Doctrinæ abyssus profundissima.
 quàm ingeniosi! qui Legistæ! qui Interpretes! qui Canonistæ!
 qui Astrologi! qui Arithmetici! qui Geometræ! qui Philolophi!
 qui Metaphysici! qui Logici! qui Humanitatis Magistri!
 qui Græci! qui Rethorici! qui Hebræi! Quæ Sanctitatis
 Officina! qui pœnitentium expiatores! qui diuini verbi
 Concionatores! qui animarum Pastores! Ad rem attende:
 hic enim nulli recessus, nullæ distantes imagines per
 dolum repræsentantur: omnia quàm propriè sese ingerunt
 sensibus; & hæc mea mens est, vt exultem, si Societatis
 res laudibus æquare velim, omnem conatum meum superatum
 iri. O quæ Salomonis Regia! in cuius penetralibus, quot
 filijs concessa ad pacatissimam quietem domicilia?
Et postea fol. 5. col. 1. addit. Quando omnia in terram misero
 aduoluebantur præcipitio, & cum extimescendum erat ne
 istius Machinæ spiritualis ruinâ diuina gloria in orbis
 peliretur tenebris; Ignatius è semi dirutis illorum mænium
 lapidibus sublime erigit Ædificium, excitat tanquam Architectus
 Religionem ad eò firmissimo robore præditam, vt in illa
 totius Ecclesiæ cellissima Domus facile valeat niti, & incumbere
 &c. Quod igitur *(ait col. 2.)* nec Ignis, nec stellæ Est lux magna.
 ante huius Sacræ Religionis aduentum potuère, Hæc Magna
 Lux, Ciuitasque Magna perfecit, in cuius mænibus Deus
 Pharos, lucernas, ac luminaria ad fugandas ignorantie tenebras
 accendit. *Et rursus fol. 6. col. 1.* Quia vero hæc Sacra Religio
 clarissimam nobilitatem suam & genus à stirpe Regia oriundum
 modestiæ velo tegit, illud prætermitto, & ad singularem
 vitæ eius mixtæ perfectionem progredior, in qua legatos,
 & Paranimphos habet, &c. Nec Societati *(ait col. 2.)*
 negandum Religionem esse meditationi, & contemplationi
 deditissimam, & simul voracem laborum, omnibusque Ec- Deditissima contemplationi.
 clesiæ

*Librorum
vorax, &
orbis refor-
matrix.*

*Varia eius
facinora.*

*Societas
limpidissi-
ma nubes
omnes in-
differenter
irrigans.*

*Sapientia
Fons.*

*3. Reg. 17
21.*

clesiæ Ordinibus complanasse virtutis iter, totumque Mun-
dum à vitijs, & à perditione per filios suos reuocasse, & refor-
masse, pueros lacte doctrinæ, viros pharmacis exercitiorum,
fæminas pane Sacramentorum, &c. *Et fol. 8. col. 1. subiungit:*
Quis vnquam omnium Ordinum homines ad cæleste reg-
num per viam nullis mæandris impeditam, nullis flexuosis
ambagibus implexam, euexit felicius, quam Societas? Quis
ferico, bisso, & purpura splendentes, lectisque pretiosis, &
aulæis regijs quiescentes, cautos & scrupulosos fecit? Quis
milites parmæarum effractores à blasphemijs, sicarios à ludo
abstinere docuit? Quis alius fideles scribas? Apparitores Vr-
banos? Veridicos, & minimè fallaces Mercatores? Agricolas
laboriosos? Carnifices pios fecit? Si Societatis Templâ fre-
quentent, quæ Mulieres deuotæ non sunt? Qui Agricolæ
decimas non soluunt? qui Canonici eleemosinas in pauperes
non effundunt, &c. *Et postea fol. 9. col. 2. Societas IESV (inquit)*
non est Ordo, qui ementitis laudibus exornetur, sed qui sine
lite plus Ecclesiæ Dei inseruiert. Limpidissima Nubes est
hæc sanctissima Religio, quam Deus è cælo demisit, quæ non
vnum duntaxat locum, sed omnes indifferenter irrigatura
volat, ita suos imbres omnes fecundatura agros spargit in
deserta, in villas, in eremum, in Sacra, inquam, Collegia, in
vniuersitates, in Scholas, in Pulpita, in Cardinales, in Episco-
pos, in sanctissimæ fidei Tribunalia, in sanos, in infirmos, in
egenos, in diuites. Hac Nube irroratus quis tristitiæ aridita-
tem non expulit? Quis infirmus inter dolorum angustias
non inuenit solatium? Quis tepidus diuinis eius ignibus non
exarsit? Quis ignarus doctrinam ebibens ex hoc fonte in sa-
pientem non euasit? *Et fol. 10. col. 1. Postquam Elisei ad paruuli*
membra se coaptantis, & coadunantis reuocationem descripsisset,
exclamauit. ô sanctissimus Ordo, vbi tantæ æstimationis in-
genia, & tantæ auctoritatis viri, te ad puerorum captum non
horrent conformare, vt doctrina illos imbuant, & sanctitate.
ô insignis Religio, vbi inter tot mirabilia, nihil plus suggerit
admi-

admirationis, quàm egregios videre viros adeò capaces, vt mille Orbium clauo valeant admoueri, toto Conatu conuersos ad pueros edocendos in grauissimis alioqui Academijs, carminibus, & soluta Oratione latine dicere, & è suggestu velut grauissimos Rethores perorare, &c. *Et fol. 11. col. 1.* Audeo (*inquit*) dicere, quod si aliqui Religionum Antesignani nunc suorum Cærium iacerent fundamenta, plurima, quibus hæc sancta Religio specialis redditur, tanquam à Republica inter omnes, quas in mundo admiramur, ordinatissima, in suorum Ordinum ornamenta emendicarent. Athenis pulsus exiit aliquando Diogenes & ab amicis rogatus, cur exilium adeo sereno vultu perferret, quatuor has causas designauit: Quia Athenis sine litteris litteræ: sine Nobilitate Nobiles: sine occupatione ciues: sine virtute studiosi. Ex hoc quadruplici capite tuas laudes celebros, ò Athenæ diuinæ! Quæ virtus? quæ Nobilitas? quæ Occupatio? quæ sapientia tua? satis est dicere, esse Nubis, & Luminis amicissimam connexionem, esse quintam licoris diuini Essentiam, igne, & instrumentis adeo purificatam, vt dulce nihil amaroris admixtum habeat, amarum nulla dulcedine fatuetur. Quæ tam perfecta animorum cum obedientia conformatio? quæ voluntatum resignationes nulla simulatione fucata, nullo fuco colorata. In Republica Atheniensi asseruit Diogenes nullam inueniri virtutem, in Societate non solum viget, sed & in externos largissimè se diffundit, vt videre est in puellæ cuiuslibet desponsatione: postquam enim eius nobilitatem, diuitias, pulchritudinem sponso commendauimus, tum demum omnem eius coronamus commendationem, addendo, illam in Societate confiteri, &c. *Et postea col. 2. addit:* Qui flores in Corollam in Horto conferit, ex omnibus meliores legit. Optimi sane Horti sunt Sacratissimæ Religionis, Societas autem Fasciculus est Doctorum, Prædicatorum, Apostolorum noui Orbis, Virginum, Confessorum, ac Martyrum &c. *Et tandem adstantes socios alloquens concionem concludit.*

Admirabilis in puerorum educatione.

Respublica inter omnes ordinatissima.

Athena diuina virtute, nobilitate, occupatione, & sapientia.

Columna nubis, & ignis, Exod. 13. 21.

Fasciculus Doctorum, Apostolorum noui Orbis, Virginum, ac Martyrum.

Insigniam
Elogiorum
congloba-
tio.

Eia agite, Cælestes Columbæ, diuinæ Nubes, expertissimi Architecti, Cæleste viridarium, Planta ab spiritu Sancto confita, Placidissimum Dei Topiarium, Ordo Sanctissime, hoc munusculum à quodam Vobis addictissimo suscipite. *Hæc inter alia Oliua doctissimus cuius eloquentiæ, & amoris oleum, in filios olei (quales IESVITÆ sunt) in omnes facile se diffundit.*

Socij fun-
datores ac
reparatores
fidei, mo-
rumque re-
formatores.

46. * A IOANNE DE LA PVENTE Regio Historiographo Tom. *Conuenientiæ Monarchiarum*. Fructum, *inquit*, quem Societas fecit per septuaginta annos, paucis adiunctis; à primæua sua institutione, Europæ Regna prædicent, Orientalis Indiæ Prouinciæ celebrent, eius siquidem filij, in omnibus Orbis partibus Fundatores, ac Reparatores sunt fidei, morumque Reformatores. *Ita ille apud P. And. Luc. vitæ S. Ignatiij lib. 4. cap. 20. fol. 320. En breuissimis lineis longissimam Societatis, ac Sociorum commendationem.*

Societas in
Ignatio
laudata.

47. * AB ANTONIO CALVO *In Propugn. Religionum cap. 14.* B. Ignatius de Loyola (*inquit*) Fundator, ac Generalis Societatis IESV Illustris Sanctitatis exemplum, Mundo datus in his extremis temporibus, tanquam speciale Dei beneficium, in infinitarum animarum remedium, vti Pater Magister Ludouicus Granatensis affirmat: alijque viri insignes de illo scribentes, vel ante suam Beatificationem, iam Beatum, ac sanctum appellabant: cuius admirabilem vitam ac Sanctitatem Deus & miraculis, & persecutionum trophæis patefecit, quas Dæmon salutis animarum inuidus contra ipsum excitauit ad impediendam foundationem Religionis adeò fructuosæ, quam Deus per Ignatium Mundo dare decreuerat. Non dum grandis admodum Ædificij fundamenta iecerat; cum non solum per diuersas Orbis plagas, sed in Vrbe etiam tempestates horribiles aduersus filios, & Patrem, in eorum destructionem, & ruinam humani generis hostis commouit. At cum Dei Opus Societas esset, quanto plus ille, eiusque Ministri in eam debacchabantur, tanto gloriosior

Fructuosa
Religio &
grande ad-
modum
ædificium.

Dei opus, eò
gloriosum,
quo magis
impugna-
tum.

stior euasit eius ac Sociorum innocentia, iuxta id quod D. Chrysof. de Apostolis dixit. O miraculum! serui uincti sunt, Dominus Crucifixus, & prædicatio quotidie crescit, & per quæ videbatur opera prohiberi, per hæc accensa est. Et quamuis vita huius gloriosi Patris non esset tot firmata miraculis, hoc solum sufficeret ad ostendendum, illum diuinum esse Hominem, breuissimo quippe tempore, eius prudentia, influxu, ardentique spiritu eius filij per totum fere Orbem, uerbum Dei prædicantes, ad remotissimasque plagas Christi fidem inferentes penetrarunt. Vix confirmata erat à Sede Apostolica eius Religio, cum eius filios paucos numero, meritis magnos tanta uelocitate Deus per orbem totum disperfit, ut non tam pedetentim iuisse, quàm uolasse uideantur, uti dicitur de Alexandro: etenim primo ætatis suæ anno se per Galliam, Italiam, Germaniam, Hispaniam, Lusitaniam, Hiberniam, Indias Occidentales ad Iaponiam usque dilatarunt. Vixit decem & sex annos post Sacræ Societatis IESU foundationem, quam Prouincijs, Professis Domibus, Collegijs, Vniuersitatibus, Nouitiatibus ac Residentijs per totum Orbem locupletatam reliquit. Sic ille apud And. Luc. ubi sup. lib. 4. cap. 20. fol. 321.

Ignatium
diuinus
homo.

Cuius in-
fluxu eius
filij Christi
fidem in
remotissi-
mas plagas
inseruere.

Tanta ve-
locitate, ut
uolasse ui-
deantur.

48. A DOMINICO BANEZ Magistro sui temporis plane doctissimo, qui indubitanter aliquando asseruisse fertur, si hominem Societatis uidisset chartis semel ludentem, iudicaturum, eum peccati mortalis reum. Tanta illi erat de modestia, & circumspectione Societatis opinio: Sic refertur ab Eminentissimo nostro Cardinali de Lugo Tom. 2. de Iust. & Iure disp. 31. Sect. 1. n. 12.

Summa de
Societatis
circumspe-
ctione opi-
nio.

49. A PETRO BOLLO Theologo Parisiensi in sua Æconomia Canonica Lugduni edita ann. 1588. Class. 3. cap. 5. §. 8. ubi postquam Concilij Trident. curam circa puerorum Institutionem exposuisset, inter alia multa sic ait. Iuuentutis instituendæ labor cum plarimorum utilitate coniunctus Deo gratissimus est, & magnæ mercedis, omnibus autem inuisus, & intolerabilis. Res profecto male cessisset nisi Deus novos cooperarios misisset

Ea. & do-
ctrina &
moribus,
puerorum
educationi
intendit.

Et colla-
bentibus
gymnasijs
opem tulit.

sisset Societatis IESV Patres, qui non minus bonis moribus, quam doctrina prodesse videntur. Hæc Dominicanus grauiissimus: qui in Notis marginalibus addit: Pessimè consultum erat iuuentutis educationi, nisi Iesuitarum Societas collabentibus gymnasijs dedisset opem. Ita apud P. Fran. Salmas in Iohannam Prophet. exposit. literal cap. 1. quest. 16. n. 7.

Eius filij
ignorantia
& impie-
tatis impu-
gnatores
acerrimi.

50. AB ALFONSO CIACCONO, Qui in vita Pontificis Pauli III. paucissimis verbis multa, & grandia encomia complexus, dum Societatis homines, vocat, Ignorantiæ, & impietatis impugnatores acerrimos. Quid breuius? sed quid grandius? Ita refertur apud Paul. Leonard. in Apolog. pro scient. Med. Par. 3. num. 54.

Et contra
Antichri-
stiam in vl-
timo con-
flictu pu-
gnabunt.

51. * A LVCA FERNANDEZ DE AYALA, In sua Historia de vita, & morte Antichristi Discurs. 12. fol. 358. Erunt, inquit, homines virtuti dediti, & vitæ Apostolicæ in persecutione Antichristi: & præcipuè tales erunt duo Ordines S. Dominici, & Societatis IESV, qui Henoc assistent & Helia &c. Sic ille: Huncque Discursum multis rationibus, coniecturis, etiam reuelationibus comprobat, que ibi ad longum videri poterunt.

Recentissimi
vineæ Do-
mini culto-
res.

52. A DOMINICO GRAVINA dulcis facundiæ Theologo, qui admodum copiosus, & disertus est in Iesuitarum prosequendis laudibus, in 2. Par. de voce Turturis cap. 30. à fol. 126. Ad nouissimos, inquit, vineæ Christi Domini cultores Patres Venerabiles Societatis IESV merito nuncupatos (dicente Ambrosio ser. 47. confortium meretur nominis, qui confortium meretur & operis) intuendos descendo. Vitis illa abundans illico

Of. 14. 7.

occurreret, de qua dici potest quod scripsit Oseas, Ibunt rami eius, & quasi Oliua gloria eius, & odor eius vt libani. c. 14.

Vitis abun-
dans Igna-
tius.

Ioel. 3. 10.

Aded cre-
uit in filijs,
vt vbiq;
ramos ex-
tendat.

Abundans certè vitis non in lateribus Domus Dei plantata occurrit S. Ignatius Loyola, quam cum cælestis Agricola ab actibus huius sæculi præpurgasset conuertens militis lanceas in falces, & gladios in vomeres ad arandum gentilium pestora pro Euangelij disseminatione adeo creuit in filijs suis, vt iam extenderet palmites suos vsque ad mare, & vsque ad flumen

flumen propagines eius. Mittuntur siquidem rami eius (missionis enim quarto voto deuinci solent, qui solemnem professionem emittunt) & ad Indos, ad lydios, ad lybiam, Æthiopiam, aliasque remotissimas regiones, ad insulas longe, quæ de Deo non audierunt, alacriter properantes, tanquam cooperatores terram humani cordis, concionibus, confessionibus, lectionibus, Catechismo excolunt, & cælesti prædicationis imbre, & rore irrigantes fæcundant, & folijs, floribus, fructibus, hoc est doctrina, verbo, & exemplo uiuidos ramos tantæ vitis ostendunt: pendent è ramis botri, Martyres illustres; innumeri enim huius vineæ partim Sacerdotes, partim laici à Gentilibus, aut hæreticis expressi vinum Martyrij meracissimum in cellam vinariam sponsi inferentes recensentur, à Societatis huius teneræ incunabulis, vsque ad præsentia tempora, qui lauerunt in vino stolam suam, & in sanguine vuæ pallium suum gloriosè pro Christo occumbentes &c. *Recensitisque pluribus numero inclitis Martyribus, gloriosis Confessoribus à Xauerio ad Borgiam, viris & virtute, & literis illustribus, qui tanquam rami generosi ab Ignatiana Arbore pendent; & quibus eadem Arbor (vt inquit Auctor grauißimus) tanquam Ornamento vestitur, subiungit? Pergo, & eundem S. Ignatium vt Oliuam contemplor; dicere enim potest, Ego quasi Oliua fructifera in domo Dei; vnde quasi Oliua erit gloria eius. An non Oliua fructifera S. Ignatius, cuius fructum quinque sibi sapientes Virgines, vt verbis vtar Hieronymi parauerunt, ex quo vulnerum mitigatur tumor, languentis membra requiescunt, in tenebris lumen accendit, vnguntur in agone certantes? Ad hoc enim S. Ignatij & filiorum tendit Institutum, vt ex confessionibus medela, ex prædicatione splendor, ex disputationibus, & congressibus cum Hæreticis victoria reportetur. Ad Oliuam spectat ad alendam iuuentutem Scholarum, Collegiorum, & Seminariorum erectio, vt diuinissimorum omnium sit literis & educationi adolescentium & saluti animarum cooperari. Sed quæ Dei facultas! audi. Dei facultas*

E Ramis botri pendent, Martyres.

Et illustres literis, ac sanctitate viri.

Ignatius Oliua fructifera in domo Dei. Pl. 51. 10.

Oleum eius institutum. Math. 25. 4.

Is spirituum figuram Collegiorum erectio, ad iuuentutem perditam reparandam.

Ier. 18. 2.

sub figuli typo describitur : venit enim saluare quod perierat, & conuertens pedibus rotam Euangelium præsignantem, quod fractum erat, in pristinam reduxit formam. Sed si referente Plinio lib. 35. c. 12. Numa Rex Collegium figulorum instituit: Ignatius spiritualium figulorum Collegia erexit, ad peccatores, qui dicunt, facti sumus sicut vas perditum, reparandos. Ad quod conuersionis munus, & tenellæ iuuentutis rectam educationem, omnem curam, industriam, laborem dirigunt. Horum figura in veteri testamento præcessit, nam de Iosaphat legitur. 2. Paral. c. 17. quod tertio anno Regni sui misit de Principibus suis Benhail, & obdian, & Zachariam, & Nathanael, & Michæam, vt docerent in ciuitatibus Iuda, & cum eis leuitas Semeiam, & Nathaniam &c. Elifama & Ioram Sacerdotes, docebantque populum in Iuda, habentes librum legis Domini, & circuibant cunctas Ciuitates Iuda, atque erudiebant populum. Non est cur illud obiiciatur Isaïæ 33. Vbi est literatus, vbi legis verba ponderans? vbi Doctor paruulorum: Passim enim tibi occurrent doctissimi Theologi, Scholastici, scripturarum interpretes, vt si curiositatem explere cupias scriptorum Societatis, in promptu habeas Ribadeneiram de scriptoribus Societatis: præter hos sunt etiam inferiorum artium Magistri, & paruulorum Doctores, propter eum qui sapientiam præstat paruulis, & paruulus pro nobis factus est, ad rudimenta prima docenda se demittentes. Gloriam libani in S. Ignatio pariter intueor propter odora bona famæ, & exemplorum quibus suauissimè fragrant tanti Parentis sectatores. Sed ex alio titulo in eo gloriam libani aspicio, nam etsi ex instituto dignitates Ecclesiasticas accipere recusent, nihilominus Apostolica Sede iubente, easdem ex obedientia acceptant. Duos viros insignes diebus nostris vidimus in S. R. E. Collegio coaptatos Franciscum Tolerum, (quem eius olim Præceptor Fr. Dominicus Soto prodigium solebat appellare) alterum Robertum Bellarminum fidei athletam robustissimum, olim Capuæ

Eorum insignis sapientia in veteri testamento figurata. 2. Par. 17. 7.

Isai. 33. 18.

Et in Ignatio gloria libani, odore virtutum, quibus filij fragrant.

Et purpuram, quæ a Tolero, & Bellarmino rubent.

Archiep.

Archiep. & merito nouum Antoninū in subleuandis pauperibus, in vitæ perfectione Basilium, in confutandis Hæreticis Irenæum, à diuina prouidentia destinatum dixeris. Plures galero insignitos vidisset parentum nostrorum ætas, ni B. Borgia, Antonius Corduba, Lainius, & alij de se humiliter sentientes modeste non reluctassent. Episcopos, & Patriarchas multos quoque legimus, non tam ad honores electos, quam ad onera vineæ Domini in Indorum cultura consecratos, qui facti gregi nouo, opus Dei mirifice promouerunt. Sed & mons Libanus aurea mala, citra aliosque fructus & plantas producit, ex quibus suauissimus euaporabat odor. Vnde ob virtutum fragrantiam sponsa describitur odorem spirans psal. 44. Myrrha, & gutta, & Casia à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus delectauerunt te filiæ Regum in honore tuo: [Domus eburneæ, palatia eburnea, ait Ildorus lib. 15. & ampla tecta dentium, ora sunt, & linguæ Catechistarum, & Concionatorum, è quibus tanquam è Christi Regis nostri instrumentis prodeunt, cum doctrina, honestarum actionum exempla suauem exhalantium odorem:] Quæ passim cum in huius sancti Instituti concionatoribus, Catechistis, & alijs Operarijs inspicias, dicas necesse est: Gloria libani data est Parenti Ignatio. O vitem abundantem! ò fructiferam oliuam! ò libanum omni amænitate refertum! ò nouissimos operarios in vinea Domini conductos à Patre familias, qui non imparem in Ecclesia laborem pertulerunt, quam priores agricolæ portantes pondus diei, & noctis. Deerat Tertius collabentis mundi sustentator, & de duobus iam prouisum erat Dominico, & Francisco, qui manus diuinas tres in Orbem sagittas (sic visione cum Ordines Prædicatorum, & Minorum instituendi erant diuinitus ostensum est) restringeret. Tertius supererat ad tertiam sagittam reparandam, en S. Ignatius, & sicut Deus Dominicum, & Franciscum tanquam sagittas electas destinauit, vt sagittarent corda inimicorum Regis, è diuina pharetra sagitta tertia, emittitur,

Et insulis, ad quas alij eiusdem Ignatij filij per obedientiam electi.

Pl. 44. 9.

Matth. 20
8.

Is tertius collabentis mundi sustentator.

Et sagitta è diuina pharetra emissa.
Pl. 44. 6.

Isai. 66. 19. Isaiæ Vaticinium completur, Mittam ex eis qui saluandi sunt ad gentes in mare, in Africam, & Lydiam tendentes sagittam, Italiam, & Græciam, ad Insulas longe ad eos, qui non audierunt de me. Vnde hos tres Ordines ijsdem pene institutis Dominus voluit colligari, vt vberem messem reportarent, non tantum fæces Israel conuertendo, sed salutem Domini, & lucem gentibus adducendo vsque ad extremos terræ, Antipodes conuertendo, Occidentales & Orientales Indos illustrando, vt verè impletum sit de his præcipue Tribus Ordinibus, quod dicit Isaias cap. 11. Et volabunt in humeros Philisthijm per mare, simul prædabuntur filios Orientis.

*Societas à
S. Vinc.
Ferrerio
prædicta.*

Liceat vaticinium viri Apostolici S. Vincentij Ferreri coronidis loco Sanctæ Societati adaptare. Tria (*sic Sanctus iste*) sunt nobis singulariter, & quasi assiduè meditanda. Primum Christus confixus, incarnatus. Secundum, status Apostolorum, & fratrum præteritorum nostri Ordinis, & hoc cum desiderio, vt illis conformemur. Tertium, status Virorum Euangelicorum futurus, & hoc debes die noctuque meditari, scilicet statum pauperum, simplicissimorum, & mansuetorum, humilium & abiectorum, charitate ardentissima sibi coniunctorum, nihil cogitantium, aut loquentium, nec saporantium, nisi solum IESVM Christum, & hunc crucifixum; nec de hoc mundo curantium, sui que obliuorum, supernam Dei & Beatorum gloriam contemplantium, & ad eam medullitus suspirantium, & ad instar Pauli dicentium, cupio dissolui, & esse cum Christo, & innumera- biles ac in æstimabiles thesauros diuitiarum caelestium, & super dulces, & mellifluos riuos diuitiarum, suauitatum, ac iucunditatum; & super omnia mirabiliter expansos, & super- infusos, & per conuersationes imaginari debes eos ipsos, vt cantantes canticum Angelorum cum iubilo citharizantium in citharis cordis sui: hæc imaginatio ducet te plusquam cre- di potest in quoddam impatiens desiderium aduentus illo- rum.

rum. Hæcille. Qui omnium Ordinum, & inter eos florentis vineæ Societatis Apostolicorum Virorum salutis animarum insistentium œconomiam, fragrantiam spiritu prophetico visus est (vt dicunt aliqui) describere. *Hæc doctissimus æque ac grauius M. Grauius in Ignatij Parentis, Matris Societatis, ac filiorum præclaram commendationem & laudem, in suo Libro de voce Turturis Par. 2. cap. 30. iam citato. Et postea cap. 32. addit) Futurum in Ecclesia fructum maximum strenuorum militum Societatis IESV, qui ad defendendam Ecclesiam ipsi in hac miserima ætate diuinitus missi sunt, vberem messem inferentes in horrea Domini. Sic Illustrissimus Societatis Encomiastes apud Paul. Leonard. in Apolog. pro scientia Media Par. 2. num. 88.*

Quæ inter omnes Ordines florentis vineæ odorem spirat.

Eius filij strenuissimi milites ad defendendam Ecclesiam.

vberem messem in horrea Domini inferentes.

53. A IOANNE BAPTISTA DE MARINIS, tam præclari Ordinis Generali meritissimo, qui pro ingenti suo amore ac beneuolentia in Societatem, vniuersam cum ipsa strictissimam vniuerso Ordini peregre literis commendat: & ne tanti testimonij Societati perhonorifici admodum vel apex deperdatur, totum hic transcribere, longo licet stilo ductum, opera pretium duxi, & sic se habet. Fr. Ioannes Baptista de Marinis Sacræ Theologiæ professor Ordinis Prædicatorum humilis Magister Generalis, & seruus. In Dei Filio sibi dilectis vniuersis ac singulis eiusdem Ordinis Religiosis salutem in eo, qui fecit vtraque vnum. Cum Templi velo diuiso indiuisam Crucifixi IESV Tunicam arguta antithesi componens S. Athanasius, inde Iudæorum perenne opprobrium, hinc diuinitatis Christi præualidum elicit argumentum: [nimirum (ait) velo scisso Tunica Christi ne à carnificibus quidem diuisa est, nempe hoc ipso contestans, quod non diuisibile, sed indiuisibile verbum est Patris] Mirares! illud augustissimi Templi sacrum, ac preciosum velum loco tutissimo pendulum assiduis hinc, & inde leuitarum excubijs obseruatum, inuiolabile, intactum euadere scissuram nequit, in duo scissum est, & quidem à summo vsque deorsum: quando interim intextilis illa Christi Tunica sub mili-

Societatis eximia commendatio à Prædicatorum Generali. Matth. 27 51. Ioan. 19. 23.

tum pugnaci manu, in loco supplicij inter auarissimos hostes, & acutos mucrones integra manet, & illæsa. In hoc igitur Christum Deum, quem velabat velum, reuelauit Tunica, facta iam ipsius diuinitatis eximia prædicatrix, vt intelligamus, diuisionem ijs quidem congruere, qui Christum obuelant, indiuisiōem vero ac vnitatem his, qui Christum prædicant, ac mundo reuelant.

Fratres mei Charissimi; quotquot mecum, & sub me profitemini hunc Ordinem, qui Christum prædicat Crucifixū, discite ab hac indiuisa Tunica Christi prædicare diuinitatem, illa quæ ante mortem Domini sui texerat humanitatem, rexit à morte Deitatem: qua methodo! indiuisiōe, diuidantur, scindantur, rumpantur qui Christum obuelant, abscondunt, eclipsant: at nos qui eum prædicamus, retegimus, reuelamus, neuiquam diuidendi sumus ab ijs, qui nobiscum prædicant indiuisibile verbum Patris, qui sese omnia ad maiorem Dei gloriam atque præconium destinare peculiari ac verissimo symbolo profitentur, qui inconsutilli Christi Tunica simillimo nobis conflantur Apostolicæ vocationis stamine, atque velut IESV Socij dissociari à nobis minime debent. Vultis dicam apertius? Cum in clyta Societate IESV perseueret nobis iugiter illa indiuisibilis vnio, & contextus qui Christi impartibilem Tunicam decet, sit nobis vtriusque anima vna, & cor vnum in Domino, quem æmulo deuotionis ardore pariter Euangelizamus, hunc nostra prædicet mutua indiuisiō: scindatur Templi Iudaici velum, at non dissoluamur, non laceremur, non dissiliamus vnquam, quos in idem Apostolicæ prædicationis subtegmen peritissima spiritus sancti textina desuper conglomerauit, substrinxit, concinnauit.

Negat Mag. Gregorius Christum ab eo prædicari, qui in hoc munere cooperarios, aut aspernatur, aut admittere ac amare recusat: vt quid enim Saluator discipulos ac prædicatores suos misit binos ante faciem suam! quando præstabat non

Luc. 10. 1.

nōn binos mitti , sed singulos in tanta adhuc Operariorum paucitate ! [verum combinandi erant , inquit Gregorius , quia minus quam inter duos charitas haberi non potest.] Noluit ergo prædicari Christus nisi ab vnitis & indiuisis , qui in eodem prædicationis Officio noscent amplecti consortem , charitatem mutuam colere , veramque discipulorum Christi tesseram , in amica combinatione circumferre : qui charitatem erga alterum non habet , prædicationis Officium suscipere nullatenus debet.] Dissolue combinationis vinculum , & missionis tuæ fidem amisisti , à cooperario dissociaris , & Christi prædicator non putaberis.

Idem clarius , & veluti intento digito nobis oclamat Glossa Interlinealis ad illa verba Mathæi 4. Vidit duos fratres, Matth. 4.
18. quod videlicet primos Apostolorum semel, iterumque binario numero vocarit Saluator , [quia vnitatem fraternæ dilectionis probauit , sine qua nullus in Ordinem Prædicatorū admittitur.] Aduertamus : in Prædicatorum Ordine nullus admittitur , aut esse censetur ; quisquis in Apostolica vocatione combinationem diffuit , fraternæque dilectionis lacerat vnitatem. Ergo , aut nullus sit Prædicatorum Ordo , si nullus admittitur , aut cum eo sit fraternæ dilectionis vnitatis , & contextus erga eos , quibus in Christi vocatione combinamur.

Semper ita censere , aut consueuere Patres nostri , & ne qua inter Religiosam illam Societatem , nostrumque Ordinem hiaret vnquam diuisio , latis Comitallyter grauissimis legibus cauere studuerunt. Recolite Generalis Capituli Valentini anno 1596. celebrati Admonitionem quartam , cuius hic est tenor. [Admonemus omnes fratres Ordinis nostri , pariterque in Domino hortamur , vt fraterno , sinceroque affectu prosequi velint Religiosos omnes , cum quibus ad eundem finem tendere debemus , specialiter vero eos , qui inter reliquos non segniter laborant pro fide Catholica tuenda , & salute animarum procuranda , Patres scilicet Societa-

tis IESV, quos plurimum inter ceteros illis commendamus, optantes, vt operibus internæ affectioni, & charitati testimonium reddant, eisdem vbi poterunt inseruendo, nulloue pacto, verbo, vel facto offendendo: talis siquidem offensæ (si, quod absit, occurrerit) seueram mandamus à Prioribus, & Prouincialibus vindictam sumi, grauitè puniendo offendentes: quod si non egerint, vt Reuerendiss. Pater Generalis id rescierit, delinquentem puniat, & simul atque ipsos à suo officio absoluet.

*Et à Generalissimo
Romæ celebrato, sub
Rmo. Thoma Turco.*

Recolite insuper Capituli nostri Generalissimi Romæ anno 1644. celebrati Ordinationem 21. quæ sic se habet. [Ordinamus, ac omnibus Religiosis curæ nostræ subiectis districtè præcipimus, vt quemadmodum Christiana charitate tenemur, omnes Dei seruos, aut quorumcumque ordinum Religiosos, potissime Mendicantium, quos aut Ecclesiasticæ vitæ cultura, aut Sanctioris vitæ nobis æquales reddit) omni honore, atque amore prosequi, omniaque eis hospitalitatis obsequia præstare. Eadem sollicitè in RR. Patres Societatis IESV benigna cum humanitate impendere conentur. Horum & personas singulas, & Societatem totam benignissimè, & religiosissimè colant ac venerentur, & tam intus quam foris vbi de eorum Sancto instituto, modo viuendi, & regimine sermo inciderit, adeo circumspectè, & honorificè semper de eis loquantur, vt tota Christiana Respublica nostri in eos impensissimi amoris testimonium reddere queat: & vt ipsi in nobis charitatis eximiæ officia, ac benevolentia viscera experiantur, quorum quamuis non vna semper in sentiendo mens, voluntas tamen, & cor vnum, & anima vna in Domino nunquam, vt desit, oportet.]

*Et ab alio
ibidem celebrato.*

Demum attendite postremi nostri Generalis Capituli Romæ 1656. habiti confirmationem 10. hisce conceptam verbis: [Confirmamus ad extremum apicem ea omnia, quæ de peculiari deuotionis affectu Religiosissimæ Societatis IESV
à no-

à nostris vbique exhibendo, tum in Generali Capitulo Valentino admonit. 4. tum in Generalissimo Romano, anno 1644. ordinat. 21. pie, sancteque instituta sunt, ac Patrum nostrorum vestigijs inhærentes, mandamus vniuersim ac sigillatim omnibus nostri Ordinis fratribus, quod præfata celeberrimam Religionem omni loco, & occasione honorificè suscipiant, amice venerentur, palam ac priuatim à calumniantium aculeis, morsibusque defendant, hospitalitate, confidentia, necessitudine, obsequio colant, nullaque feriæ, & intimæ benevolentia officia prætermittant, vt mutua dilectionis necessitudine, tum ipsi Religiosi Patres, tum reliqui cognoscant omnes, quia Christi sumus discipuli: præuaticatores vero huius Sanctissimæ legis, si qui deinceps fuerint (quod absit) mox ipso facto, incurrant, ac incurrisse declarentur, priuationem vtriusque vocis, graduum, ac officiorum cum perpetua inhabilitate, quam solus Minister Ordinis, vel Capitulum Generale auferre possit. Prouinciales quoque, & alij Superiores quicumque has pœnas transgressoribus infligere dissimulauerint, à suis officijs absoluantur.]

En filij charissimi, quænam semper in Ordine nostro viderit de strenuis hisce commilitonibus nostris præclara opinio: en quanta sollicitudine cauerint perpetuo Patres, ne nostri à viris tam bene de Ecclesia meritis, ac porro merentibus, vnquam vllius præposteræ æmulationis, aut simultatis diuortio sese rescinderent; hoc enim agnouerint nulli magis quàm inconfutibili Christi Tunicæ nociturum, nulli minus quàm Prædicatorum Ordini quadraturum.

At vulgi, inquit, adagium est, figulus figulum odit: apposite id quidem, sed pro figulis, pro ijs, inquam, qui non nisi terrena versare norunt, ac sapere, quorum manus affatim in luto sudant, ac sordent, quibus omne in figmento, & argilla studium est, ac lucrum; at vero si nostra conuersatio in cælis est, vt esse debet, si didicimus leuare puras ma-

*Resuita
Strenui
commilito-
nes, & op-
time de
Ecclesia
merentes.*

nus sine ira, & disceptatione, si nobis vni animarum salutis intentis illud censetur lucrum nostrum quidquid lucrantur contribules, vtique ab illo adagio eximere nos debet ministerij nostri puritas, ac celsitudo: proinde quantum à figulina vilitate distat Guzmanæ proles, quam procul à fingendi arte Ordo veritatis, tantumdem distemus à liuore, quo figulus figulum auerfatur.

Ergo ad vos conuertitur, ad vos reuertitur inclyta nostra parænesis, dilectissimi filij vobis iterum iterumque Tunica Christi inuiolatam integritatem, velex eo quod prædicatrix est Deitatis enixe commendamus, illam seruarunt in diuisam truculenti carnifices, & non seruabunt pij Religiosi conclamant prophani milites, non scindamus eam, & à sacris tandem hominibus dilacerabitur? ipsane diuisores admitteret, admisit sortes, velut solo consortio seruanda illæsa, solisque consortibus indemnitate suam debitura, & nos pigebit sanctiori consortio eandem tueri, ac tenere indiuisam? absit, eia absit à nobis nostrisque consortibus omne quod sapit diuisionem, absit his contesseratis Ordinibus inordinata scissura, [perenne opprobrium Iudæorum quos velum scissum vbique confundit, quin potius, hortante Mellifluo Doctore, omnes concurramus pariter in vnâ Tunica, & ex omnibus constet vna, simul omnes simus illa vna, solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.] Id nobis vtrunque pergat diuinitus præstare indiuisa Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. Valete filij quotidie ad aram memores nostri charæque Societatis. Romæ in Conuentu nostro S. Mariæ super Mineruam, die 25. mensis Martij ann. 1661. Fr. Ioannes Baptista de Marinis.

Veneratione
particulari
prosequendus
à Societate
Ven. Ordo
Prædicato-
rum.

Has literas quanti fecerit Societas constat ex Decreto 19. Congregationis vndecimæ Generalis, quod hic transcribere memoria nostre gratitudinis postulat. Cum, inquit, peruenisset ad Congregationem per vnum aliquem è PP. Electoribus notitia Epistolæ ab Reuerendiss. P. Fr. Ioanne Baptista de Marinis Magi-

Magistro Generali Ord. Prædicatorum ad dilectos sibi in Dei Filio vniuersos, & singulos eiusdem Venerabilis Ordinis fratres directæ, eiusque manu subscriptæ, ac sigillo munitæ, & ab Ordinis Secretario traditæ, in qua decreta aliquot continentur in honorem, commendationemque Societatis, in Comitibus Generalibus Ordinis condita, censuit Congregatio, nulla etiam maiori expectata huius rei noticia, huic prouocationi honorariæ respondendum imprimis honorifica gratiarum actione, nomine suo, eidem Reuerendiss. P. Mag. Generali deferenda, tum deinde graui ad nostros omnes commendatione, quam ex Congregationis sensibus voluit renouatam: Nimirum, vt illustrissimum, natuque maiorem in Ecclesia Ordinem, sanctitate, doctrina, rebusque præclare gestis de illa optime meritum, peculiari beneuolentia complectantur; de illa magnificè sentiant, & loquantur; aliisque Venerationis significationibus, & charitatis officijs prosequantur. *Hactenus Societatis decretum.*

Et vt plene, ac plane constet de signis beneuolentiæ, & charitatis exercendis erga Patres Ordinis Prædicatorum in prædicta Congregatione VIII. stabilitis, hic eius Decretum 12. in perpetuam nostræ gratitudinis memoriam transcribere opere pretium duxi. Quod sic se habet.

Cum Reuerendiss. P. F. Thomas Turcus Magister Generalis Venerabilis Ordinis Prædicatorum, in Generalissimo Capitulo ad plura & maxima eius Ordinis in Societatem nostram vetera merita, illud nouissimum pro sua in nos beneuolentia singulari adiecerit; vt & Societatem Vniuersam, & singulas eius personas, non sine honorifico testimonio, omnibus charitatis, ac Venerationis officijs, suis Religiosis colendam districte præceperit; decreuit Generalis Congregatio, vt quod iam à P. N. Generali piæ memoriæ Mutio ordinatum fuit, id nunc totius Societatis sensu, & auctoritate districte præcipiatur. Vt scilicet nostri omnes, vbique gentium, de Venerabili Ordine Vniuerso, de Sanctis eius Institutis, eximia doctrina, ac præclare gestis cum ea commen-

De signis beneuolentiæ, & charitatis erga illum exercendis.

datione, priuatim, ac publice loqui, cum eisque peramanter agere, & mutuæ hospitalitatis, ceterisque omnibus charitatis officijs, certare studeant, eo cultu, ac veneratione, quæ & minimam hanc nostram Societatem decet, & religiosissimæ familiæ, natu ac dignitate maiori, maximè debetur.

A FRANCISCANIS.

*Societas à
Capit. Ge-
ner. Valli-
sôlet. Com-
mendata.*

54. **A** CAPITULO GENERALI Vallisôletano celebrato anno 1565. quod postquam Seraphici sui Ordinis Religiosus præcepisset aliorum Ordinum Religiosos bene tractare, addidit, Præcipuè Patres Societatis IESV, quos debent amare, honorare, & cum charitate recipere ad suorum festorum celebrationem, &c. Ita in sermone de stigmatibus S. Francisci per P. Ioannem de Armenta Hispani typis edito ann. 1618. fol. mibi 3. col. 1. In quibus verbis venerabiles illi Patres in grauissimo illo Capitulo congregati, Specialem suum amorem & estimationem erga Societatem & suos satis demonstrarunt.

*Et à Com-
missario
Prouincia
Belgica in
erectione
Collegij Na-
murcensis.*

55. **A** COMISSARIO GENERALI Prouincia Belgicæ: cum sermo varius de erigendo Namurcensi Collegio crebresceret, periculum multis amicis subesse videbatur, ne Religiosi Patres Instituti S. Francisci de Observantia, quorum præcipua Namurci auctoritas, et negotio remoras adferrent. Commissarius ergo P. Guardiani rogatu, Cavit in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub pœna carceris, ne suorum quisquam factò, verboque ostenderet, aduentum Societatis in eam urbem sibi gratum non esse. Passus est etiam nostris dictus Guardianus ingenuè, Nostrorum commendatione longe auctiores accessisse eleemosinas Monasterio, etsi alendo militi Ciuitas nunquam magis exhausta fuisse videretur. Hæc in *Annal. Soc. ann. 1600. fol. 516.*

56. **AB** EMANVELE RODERICO Insigni Lusitano & Scriptore eruditissimo, Seraphici Firmamenti stella fulgentissima: qui

Tom. I.

Tom. 1. *Quest. Regul. quest. 2. art. 9. sic nostri Ordinis originem describit.* Omnipotens (inquit) sermo Dei à regalibus sedibus veniens istam suam charissimam sponfam vilitans, suscitavit à cælis Ignatium Loyolam Hispanum Cantabrensem genere illustrem, sed virtutibus, & literis illustriorem, cum sanctissimis socijs Petro Fabro, Francisco Xaverio, Iacobo Lainez, &c. Qui acerrimus Dux cum suis Sodalibus zelo omnes ferventissimo æstuentes contra Lutherum, omnesque eius sequaces castra posuerunt, pœnitentiam prædicantes, dicentes Regnum Dei non esse potum, & escam, sicut impij Lutherani existimabant, sed iustitiam, & pacem, & gaudium in Spiritu Sancto, &c. A quo strenuo duce habuit originem Ordo Societatis IESV tanquam à suo Capite, & fundatore, vt testatur Gregor. XIII. in sua Constitutione incipiente, Ascendente Domino. Qui iunctis illis secum strenuissimis Christi IESV commilitonibus Italiam venit, vbi sanctissima opera per ipsos in augmentum sanctissimæ fidei, animarumque salutem Deus in dies operando, constituerunt Congregationem istam non Ignatij, sed Societatem Iesu Christi appellari, adeo vt inde IESVITÆ veniant appellati. *Hæc ille.*

57. A LUDOVICO MIRANDA *Scriptore etiam doctissimo, qui Tom. 1. Director. Prælator. Regul. quest. 4. art. 12. non minus aut benevole, aut copiosè Societatis ortum, & encomia recenset.* Inter Religiones (inquit) celebres, & illustres, quæ summo Dei beneficio in Ecclesia vigent, quæ & brevi temporis spatio magna susceperunt incrementa, nō mediocrem tenet locum Religio Societatis IESV. Hæc Sacra Religio ortum, & Originem duxit à quodam deuotissimo, ac nobili viro, strenuoq; Duce Ignatio de Loyola Cantabrensi, illustri quidem genere, sed moribus, & virtute illustriori. Anno 1540. confirmata, & approbata fuit à Paulo III. sed postea ab alijs summis Pontificibus Ordo iste Sacer summopere etiam honoratus, approbatus, & confirmatus, & multis gratijs, & priuilegijs locupletatus. Huius Societatis, & Familiæ præcipuum studium,

Dd 3

atque

Ignatium Deus à cælis suscitavit acerrimum ducem.

Qui cum socijs zelo ferventissimo æstuantibus contra Lutherum castra posuit.

Eorum sanctissima opera in augmentum fidei, & animarum salutem.

Societas inter celebres, & illustres Religiones annumeranda.

Eius origo, incrementum, & approbatio.

*Praecipuum
studium li-
teris, &
animarum
saluti in-
cumbere.*

*Varijs mi-
nisterijs,
summa mo-
destia, &
religione.*

*Magno fi-
delium fru-
ctu in Ec-
clesia Dei
enitens.*

*Sub IESV
Nominis
patrocinio,
& custodia.*

*Ideo perse-
cutionibus
conculsa,
quia Deo
grata.*

atque exercitium est, literis & hominum spirituali saluti incumbere, docendo, legendo, prædicando ac fidelium confessiones audiendo, pueros, & omnes alios in doctrina sancta erudiendo summa modestia, & religione, & quam maxima fidelium omnium ædificatione. Dicuntur huius Instituti alumni & professores vulgariter, sed per imperitiam quidem, atque ex ignorantia Theatini, cum tamen hæc Religio maxime ab illa distincta sit. Hæc enim, ut diximus, ab Ignatio de Loyola initium sumpsit, illa vero à quodam Illustrissimo viro Domino Petro Carrafa Neapolitano, quondam Episcopo Theatino, à quo & ipsi Theatinorum acceperunt nomen. De hac Religione, quæ in sancta Dei Ecclesia cum tanto fidelium omnium fructu, adeo enitet, cum plura possem dicere, consulto facio missa, breuitati studens, & quia non id est præsentis speculationis. Qui plura desiderat, consulat Petrum à Ribadeneira in libro quem edidit de vita S. Ignatij de Loyola, huius Instituti, & sanctæ Societatis Auctore. Consulat etiam Fr. Hieronymum Romam lib. 6. de Republica Christiana, & nunc nouissime Hieronymum Plati libro suo 2. de bono status Religiosi cap. 23. vbi etiam videre licebit rationem, ob quam huius illustris Instituti cultores, & professores nuncupentur IESVITÆ, nempe propter maximam deuotionem, & reuerentiam, cordialemque affectum, quem supradiæctus B. Ignatius de Loyola ad istud sanctissimum Nomen semper habuit, & quia, ut dicitur, ipse ab eodem Christo IESV reuelationem accepit, quod suus sacer Ordo futurus erat semper sub speciali eiusdem, & sui dulcissimi Nominis patrocinio, atque custodia. Sic ille.

58. * A. B. IOANNE TEXEDA Viro de eadem Franciscana Familia asperitate vite, & contemplatione rerum diuinarum, & aliarum celebritate laudum insigni: quem Barcinone olim cognitum Borgia, Gandiamque eius Præsidum voluntate ductum, veluti suæ pietatis Magistrum habebat, is non semel assererat, Societatem tot persecutionibus conculi, quia Deo grata semper

per

per exitit. Ita ille apud Euseb. vitæ B. Borgiæ lib. 1. cap. 28. ubi paucis verbis multa Societatis encomia vir tantus complexus.

59. A MATHIA DE SOBREMONTÉ, Ministro Prouinciali, & in Senatu fidei meritissimo Censore, qui in Approbat. Tom. P. Antonij Velasquez de Immaculata Virginis Conceptione, inter alia inquit: Dignumque cenfeo volumen, & tanto Auctore, & excultissima sua Societate IESV, quin addendum quidquam, aut demendam putauerim. [Neque enim fieri poterat (vt loquar cum Cassiodoro Epist. 22. lib. 9.) vt quem tantæ auctoritatis familia tanta produxerat, sententia nostra in eo corrigendum aliquid inueniret.] Hæc ille ad finem dictæ Approbationis.

Eius æstimationis.

60. * A MARCELLO DE RIBADENEIRA In Historia Archipelagi cap. 7. ubi Societatem vocat, Religionem sanctam, potentemque multis gloriosis Martyribus gloriari, quos inter Infideles, ac Hæreticos habuit. Ita refertur apud Euseb. Tom. 1. viror. illustr. Soc. fol. 501.

Est Religio sancta, potens multis Martyribus gloriari.

61. A LVDOVICO à S. IOANNE EVANGEL. ex Regulari Obseruantia egregio Concionatore, Commissarioque Discalceatorum Generali, appellante IESV Societatem, Fontem Doctorum sacratissimum. Ita ille in Approbat. ad Tom. 1. Euangeliorum P. Antonij de Escobar.

Est Fons Doctorum sacratissimus.

62. * A DAMIANO DE LVGONES Concionatore selectissimo, qui in sermone de Beatificatione B. Ludouici Gonzage ingentem elogiorum Societatis cumulum congerit, quorum ego aliqua, eaque præcipua summatim referam. Et in primis fol. 9. col. 2. Societatem vocat, Matrem mortalium omnium: imo & Matrem legitimam omnium Religionum. Et fol. 10. Partem Ecclesiæ excellentissimam & nobilissimam: imo vnam ex eiusdem Ecclesiæ excellentioribus, & nobilioribus partibus. Et fol. 11. col. 2. Ventrem mystici Corporis Ecclesiæ, eam abundanter filijs ditantem. Item, & Humerum eiusdem in Germania, Gallia, Polonia, Anglia, Hibernia, nec non & in ceteris Regionibus

Societas omnium mortalium, imo & Religionum Mater. Pars Ecclesiæ nobilissima, & excellentissima. Eius mystici corporis venter, humerus, corpus, manus.

gnis

Illius fidem
Atlantis
instar su-
stentans.

Est affli-
ctorum
consolatrix

Cant. 7. 2.

Et aceruus

tritici lilijs

puritatis

vallatus.

Granū fru-

menti ex

IESV natū.

Scientia,

& doctrina

alimento.

Ceteras Re-

ligiones, ac

statum Cle-

ricalem su-

stentans.

Candela-

brum aureū

filij velut

lampadibus

præfulgēs.

Zach. 4. 2.

Apo. 1. 12

Imo IE-

SVM ha-

bens pro

lampade.

Est Pedes

Ecclesia.

gnis hæresum labe infestis fidem Atlantidis instar sustentantem. Et *Ibidem*, Societatem appellat. Eiusdem Ecclesiæ Cor exercitijs sanctæ orationis & contemplationis continuis, ac feruentibus viuificans: *Item*: Manum vtramque eiusdem, eam iacentem & afflictam, viris doctissimis, Cathedris, sermonibus, disputationibus validissimis erigentem. *Et fol. 17. col. 1.* Afflictorum Consolatricem nominat. *Et col. 2.* Aceruum tritici lilijs vallatum, puluere ac palea defæcatum, puritatis candore illustrissimum. *Et fol. 13. col. 2.* ait Societatem esse, Granum frumenti in Ecclesia natum ex Grano illo triticeo cælesti, scilicet IESV, ex quo panis conficitur, qui fidelium corda corroborat. *Et fol. 14. col. 1.* Religionem irreprehensibilem appellat. *Et fol. 15. col. 2.* dicit, Societatem recipere in se ventris instar scientiæ & doctrinæ alimentum, quod per totum Ecclesiæ Corpus illa distribuit; quoque illa ceteras Religiones ac statum Clericalem sustentat: *Et in super Extensam, ait*, per totum orbem ad Orientem & occidentem, septentrionem & Meridiem. *Et fol. 16.* Candelabrum aureum totum, quod vidit Zacharias septem sanctis filijs velut lampadibus præfulgens, ex quibus fideles omnes lucem virtutis, & doctrinæ hauriant. Nec non & vnum è septem Candelabris, quæ vidit in sua Apocalypsi Euangelista Ioannes charitatis auro splendidissimum. *Et fol. 20. col. 2.* Candelabrum habens pro lampade IESVM Societatem appellat. *Et tandem*: Pedes Ecclesiæ, quibus ea progreditur, & sustentatur; sicut Corpus pedibus graditur, & nititur. *Hæc ille inter plurima, quæ per totam illam Concionem dispersa habet in summam Societatis laudem.*

63. A ZACHARIA BOVERIO: *Qui nec illustre minus de fundata primum Societate testimonium inseruit Annalibus Minorum Capucinatorum anno Christi 1534.* Ceterum (*inquit*) hoc anno, in quo Henricus VIII. Angliæ Rex post Catholicam Religionem verbo, & scripto propugnatam, ob Annæ Boloniæ coniugium, ac Catharinæ vxoris repudium, schismate in

Anglia

Anglia Re-
ge Pontifici
obedientiã
negante,
orta Socie-
tas.

Anglia concitato, à Pontificis obedientia, ac postremo à fide descivit, maxima Dei in Ecclesiam, tum prouidentia, tum benignitas enituit. Nam hoc ipso tempore, prima Illustrissimæ Societatis IESV fundamenta iacta sunt, Deo primum, tum Sancto Ignatio Loyola Auctore, qui hoc anno sex sibi adiunctis Socijs, vt apud illius vitæ Scriptores videre licet, præcipua voti religione Pontificis se obedientiæ adstrinxit: vt quod in Rege & Regno ceciderat, in Sancto atque Apostolico Viro, atque in eius Societate resurgeret. Hec ille apud Imag. 1. sec. Soc. lib. 5. cap. 11. fol. 678.

Qua illi speciali se obedientiæ voto obstrinxit.

66. * A BARTHOLOMÆO RVBIO Eiusdem Seraphici Instituti de Obseruantia Viro clarissimo, cui tanta de Ignatio Parente Sanctissimo, primæuisque Socijs, falsis calumnijs impetitis, existimatio, vt publico instrumento testaretur, Eos viuere vitam exemplarem instar Apostolorum. Ita ille apud P. And. Lucam in vita S. Ign. lib. 2. cap. 7.

Socij viuunt vitam exemplarem instar Apostolorum.

65. A LOVANIENSI Moderatore, eximia pietate, prudentiaque Viro, quem scimus negasse in suorum numerum admittere, nisi asceticis Ignatianis ante excultos: Quod multo iam vsu sibi comperit diceret, Hos in omnem virtutem, & prouiores & constantiores existere. Sic apud Imag. 1. sec. Soc. lib. 6. cap. 23. sect. 1. fol. 790.

Eorum doctrina exculti, in omnem virtutem prouiores, & constantiores existunt.

66. A IANVENSIS CONVENTV Florentissimo liceo in thesibus typis mandatis Mediolani ann. 1636. miris hieroglyphicis excusis, R. P. N. Generali Mutio Vitellesco dicatis, respondente Fr. Ioanne Salerno à Camplo Sacrae Theologiae Bacalauro, Preside R. P. Magistro Bartholomæo Ferrio ab Argenta eiusdem Ianuensis Licæi Regente dignissimo. Angelicæ (inquit) Theses, cui potius, quàm Tibi, hoc est Angelo (Reuerendiss. Pater) deferantur? Et vero vel ipse Angelus es, vel Angelos esse certissimum argumentum cum Te hominem Mundus non probauerit. Quid Cælum, cui moderando indefessè præsides, quam non obsecurè Te Angelum prodit. Tu enim immotus Vniuersum hoc Cælum, quod terrarum Orbem complectitur, ex Vrbe tan-

Mutius Generalis laudatus.

Societas Cælum omnem terrarum Orbem complectens.

E c quam

Cuius An-
gelus, seu
intelligen-
tia mouens,
suis Gene-
ralis,

quam ex vertice torques, ac vnus immensam illius magnitudinem implet: hoc etiam Angelorum similis, quod temporis, vel laboris lima non attereris, cum integris animi viribus extremam ætatem feras, ac eadem, vt semper, dexterritate creditum Tibi Cælum modereris. Ita volens, ac propitius supremus Motor Te diutius sospitet, nec suum Angelum Terris Cælum inuideat. *Hæc florentissimum Ordinis Seraphici Iannuense Liceum.*

Beati, qui
Sociorum
consilij, &
directione
vtuntur.

67. A PETRO NICOLAO FACTORIO *Viro virtutibus, & miraculis clarissimo. Is Societatis homines eiusque Institutum eximij laudibus pene ad aliorum inuidiam extollebat: Beatosque putabat, qui eorum consilij & directione spiritali vtentur. Occurrentes sibi tanquam Angelos venerabatur, summa benevolentia & cultus significatione. Ita apud Nicol. Lancic. Tom. 2. Opuscul. Spirit. 17. cap. 4. num. 203.*

Societatis
Institutum
perfectissi-
mum, sele-
ctissima
aliorum Or-
dinum sibi
asciscens.

68. A PHILIPPO BOSQUIERO *Cæsari montano Minorita Obseruant. Prou. Flandria, Scriptore doctissimo, Tom. 2. suorum Operum conc. 2. in Annunc. B. M. fol. mihi 736. Vt Sociorum (inquit) Beati Ignatij, Loyolæ Institutum oportuit esse perfectissimum, quod selectissima quæque aliorum ante ipsos Ordinum sibi adsciscere potuerunt, sic Mariæ Virginæ ex meritis omnium creaturarum perfectionibus Illustrissimis confectæ nihil videtur deesse potuisse, non si vel Momus censor accersatur. Sic eruditissimus Franciscanus Institutum Iesuitici perfectionem explicat.*

Commen-
datur in
Ignatio.

69. * A LVDOVICO DE VALENCIA *Ministro Prouinciali Capucinorum in Valent. & Murciano Regno, Lectore Theolog. Iubilato, & Qualificatore S. Officij Inquisit. Vtriusque Regni, in Ap- probat. Tomi de Mariana Deuotione per P. Christoph. de Vega con- scripti. Ad Maiorem Dei gloriam (inquit) fuit symbolum magnanimum, quod semper præ oculis, imo & in ore habuit, (cui quidem subseruiebat ardor ille, quo nobile illud Illustrissimi Patriarchæ, & Clarissimi Doctoris pectus ardebat, qui vel suo nomine Ignis Seraphici, quo æstuabat, si- gna*

Qui maio-
rem Dei
gloriã sem-
per in ore,
& præ ma-
nibus vir-
tutum ope-
ribus habe-
bat.

gna præferbat) sed & illam præ manibus semper heroicis virtutum operibus plenissimis, ad maiorem Dei Gloriam, vt ad scopum collimantibus, D. Ignatius de Loyola. Quam ob rationem in fundatione clarissimæ suæ, & nunquam dignè sublimatę Religionis Societatis IESV (quæ est sacra Sanctitatis Idæa, & totius doctrinæ, & eruditionis exemplar) in illam & in illum aciem oculorum direxit; in illo cęlesti solo plantauit eam, agendo radices, & crescendo tam floridâ, vernante, ac frugifera pompa, vt cęlo lætitiâ, Ecclesiæ admirationem pariat: illique quod de ista dixit Christianus Demosthenes Chrysofomus mirabiliter quadrat. Ecclesia (Societas) in cęlo radices fixas habet, priusquam in terra. Idque ut bene fundata & radicata in cęlo, & in gloria IESV, opimos in terra fructus eiusdem gloriæ ferat; quod quidem nunc etiam Sanctissimus Pater ipse per se sollicitat in cęlis, & per filios sibi similes, & minime degeneres consequitur in terris, scilicet vt vel ipse Naso cecinit. lib. 4. Metamorphos.

*Qui viret in folijs, venit ex radicibus humor,
Et Patris in filios abeunt cum semine mores.*

Sed & ipsa Tullij eloquentia prædicauit de claris. Orator. aut Bruto num. 112. ò generosam stirpem, & tanquam in vnâ arborem plura genera, sic in istam domum multorum insitam atque illustratam sapientiam! Ex illo Progenitore Ethna amoris Dei, prodierunt filij flammæ, faces, & lumina ingenium illuminantia, & voluntatem ad omnem virtutem inflammantia: ita vt de illis dixisse videatur magnus Aurelius Cassiodorus: [Nati sunt faces ex facibus, & naturam retinentes fetus arborei pullularunt.] Sed tam sublimem Religionem (iuuenilis ætatis meæ excultricem, cui constantissimo deuinctus fui semper obsequio) silentio venerari mihi Sacratius est, cum maximè vel ipsius famæ vox extensora, & calamus citissimus in incepto deficerent. Taceo cum Ouidio in Ibin. vers. 203.

E e 2

Nec

*Cuius præ-
stus Sera-
phici amo-
ris, vel in
ipso nomi-
ne signa
præferbat.*

*Societas
Sanctitatis
Idæa, do-
ctrina, &
eruditionis
exemplar.*

*Tam flori-
da creuit, vt
cælo læti-
tiam, Ec-
clesiæ, ad-
mirationē
pariat.*

*Radicata
in cælo, &
in gloria
Iesu opimis
in terra
fructibus.*

*Stirps ge-
nerosa.*

*Ex Ignatio
amoris Eth-
na filij
flamma, &
lumina
prodicere.*

*Ingenium
illuminan-
tia, & vo-
luntatē ad
virtutem
inflam-
mantia.*

*Nec mala, voce mea poterunt tua cuncta referre,
Ora licet tribuas multiplicata mihi.*

*Societas
alienis Elo-
gijs non in-
diger, sed
sui ipsius
semper
Elogium.*

Id duntaxat de tam Sacrato Ordine iuuat dicere, quod de magna Carthagine Salustius: [Cum tam multa dici possent, melius est silere, quàm pauca dicere.] Cum præsertim alienis Elogijs non indigeat, quæ sui ipsius semper erit Elogium, vt optimè Valerius Maximus: Publicè conseruata virtus, priuata laudatione non indiget. *Hucusque ille ex Hispano idiomate fideliter latine redditum.*

*Est sacer-
rimus, &
clariss.
Ordo.*

*Paradisus
Solis IESV
iubare il-
lustratus.*

*Ornamen-
tum Ordi-
num cete-
rorum.*

*Cuius filij
sui odoris
fragrantia
mundum
replent.*

*Et splendo-
re suo fir-
mamenti
lumina
vincunt.*

AB EODEM *In Approbat. Tom. I. de Theogol. Mariana eiusdem P. Christoph. de Vega: vbi postquam Societatem, Sacerrimum & clarissimum Ordinem appellauit, eius laudes profequitur in hunc modum. Plaga, inquit, huius amplissimi campi, augusta & Sacra Societas IESV (sub cuius vexillo, etsi nomen non dederim, ab incunabulis fere animum tradidi) Orientalis est, & ille situs Edem consiti Paradisi, ad terram habito respectu promissam. Quæ à solis IESV iubare primo & maximè illustratur: de qua adlocutus magnus ita videtur Cassiodorus. [Ornamentum est Ordinum cæterorum. Recipiat alius Ordo forte mediocres: Senatus respuit eximie non probatos.] Lib. I. epist. 13. & 41. De eiusque alumnis fortunatis Cæsarius Nazianzeni frater visus est mihi prædixisse. [Totum mundum suauis odoris fragrantia replent, qui & splendore suo firmamenti luminaria vincunt, & vitæ sermonem continent. Quorum elychnion nunquam decedit, & lucerna non comminuitur, & Oleum non absumitur, & lampas non quassatur, & flamma non extinguitur.] *Hæc ille ex Cæsario, & belle quidem in commendationem Societatis.**

AB EODEM *In Approbatione ad Opusculum Amadei Guimenij Lomariensis Primarij olim Theologiae Professoris, cui est titulus; Aduersus quorundam expostulationes, contra nonnullas Iesuitarum opiniones morales, vbi inter alia, vir tantus Societatisque amantissimus hæc de ea spargit encomia. Nec modo, inquit, in aliqua Auctoris thesi, quiddam fidei orthodoxæ dogmatibus, rectorum morum*

morum institutis, desideratæque veritatis vestigijs deuium
 offendi: quin imo eius Consilium inuidiosum summis laudi-
 bus, præconijsque, oppido efferendum sensi. Disrumpitur
 hæreticæ impietatis animus, lior virulentus effruet in Sa-
 cerrimam, nunquamque dignis illustratam encomijs Socie-
 tatem IESV. *Et postquam ex ea tamquam ex equo quondam Tro-*
yano multos produisse Patres, cum Cocceo Augustiniane Familie Ma-
gno lumine dixisset, subdit: Et profundiori stylo Apostolica O-
racula Pauli I II. Greg. XIII. Pij V. aliorumque summorum
 Pontificum in suis diplomatibus in æthera vsque laudibus
 efferunt Societatem, cuiusque inuictorum militum facinora
 pandunt. Hæc cum Apostolico iure iurando ita se habeant,
 quid mirum si Orcus in tantæ Matris Venerabiles liberos
 excandescens infremuerit? Ac per infidos suos, & Anony-
 mum (qui pudore forte correptus nomen non dedit) in eo-
 rum mirabilem, sanamque inuehant doctrinam, eorumque
 placita iniquis notando censuris eorum inuerecunde famam
 studeant denigrare? Ex Xenophonte refertur [quod si etiam,
 sine aliquo errore quidquam peragat aliquis, non facile est
 quin patiat, aut inueniat aliquem iniquum iudicem, &c.]
 Hunc in Anonymo, Iesuitica Societas virtutum ac scientia-
 rum Emporium experta est. Et cum penè prodigium sit in
 tot, immo innumeris fere eius Authoribus, qui ingenij sui
 monumenta tradiderunt, aliud, quod carpat haud depre-
 henderit; Ipsa tamen non inanis philautiæ ardore ducta,
 æquo animo calumnijs pepercit, firmans exemplo, quæ
 verbo docet, vt suæ consuetæ (forsitan nimix) modestiæ non
 parcat. Cum pluribus æquum videretur, quod eorum vita
 ac doctrina in exemplar imitationis posita ab ea acerrimè
 contra detrahentium linguas propugnaretur. *Et postea addit.*
 Sed etsi Iesuiticæ Societati mire adaptetur quod de magna
 Carthagine dictum à Crispo, referente Macrobio Saturnali
 cap. vltim. [Nullius laudibus Carthago crescit, nec vitupe-
 ratione minuitur.] *Æquissimus nihilominus omnipotens in*

*Societas
nunquam
dignis en-
comijs illu-
strata.*

*A Pontifi-
cibus in
æthera vsq[ue]
laudibus
ellata.*

*Qui eius
inuictorum
militum
facinora
pandunt.*

*Ideo in eo-
rum mira-
bilem do-
ctrinam
orcus in-
fremuit.*

*Societas
scientiarum
Emporium.*
*Ac pene
prodigium
innumeris
eius Aucto-
ribus.*

*Nimia eius
modestia in
tolerandis
calumnijs.*

*Nec laudi-
bus crescit,
nec vitupe-
ratione
minuitur.*

Eius do-
ctrina fru-
stra aduer-
sariorum
zelis impe-
tita,

manibus aduersarij illam minimè derelinquens, suscitauit spiritum sapientissimi Amadæi eiusdem lacte sine dolo nutriti, apprehendentis arma & scutum, suaque flammea dexteritate Doctrinam Doctorum IESV præclaro nomine signatorum strenuè decertantis, animositatem aduersarij coercentis, tela retudentis, valentis cum Hieremia merito iactare cap. 13. & 21. ad Anonymum. [Tu enim docuisti me aduersum te, & erudisti in caput tuum] ictus item quibus impetuntur frustraneos, irritos & vanidos suæ doctrinæ candore detegentis. De quo Virgilius cecinisse videtur.

Romana stirpis Origo.

Quæ syde-
reo clypeo,
armisque
caelestibus
defenditur.

Sydereo flammans clypeo, caelestibus armis.

Societas à
Capitulo
Generali
Franciscanorum
cōmendata.

In quo Magistris suis iuste debitum persoluit. Iure igitur feliciterque pro suis moderatoribus, Amadæus dimicauit, ac vicit. Sed age iam nollem me suspectum haberi, rigidasque Censoris leges pro encomijs commutare? Ne quis tamen nimis scrupulosè miretur limites iudicantis transgressam gratam sobolem: [sum equidem, vt verbis vtat Cassiodori lib. 12. epist. 2. ad Ioan. Pap. Iudex Palatinus, sed vester non desinam esse discipulus,] perpetuoque requiram debita leuitis meis decantare Doctoribus. Sic ille in suo approbat. opusculi Amadæi iam dicti, Valentiaque typis editi anno 1661.

70. A CAPITULO GENERALI Pincia habito, in quo Venerandi huius Seraphicæ Familæ Patres suum erga Societatem plenum charitatis animum ostenderunt Decreto in hæc verba edito. Cum noster Ordo Minimorum existat, atque in humilitate præcipue, & charitate fundatus, nouerint fratres omnes vbique terrarum dispersi, religiosos cuiuslibet Religionis humiliter, & humane tractare, tum maximè eos, qui de Societate IESV fuerint: quos diligere, & honorare debent, eosque ad actus literarios, festorum celebritatem, aliosque publi-

publicos actus, ad quos religiosi convenire solent, cum charitate inuitare & suscipere. Nec nostrorum quisquam audeat ijs publicè vel occulte detrahere. Ita refertur Par.3. Hist. Soc. lib.1.num.119.

71. A LVCA GVADIN Commissario Generali Ordinis Seraphici, viroque grauissimo, qui tantam de Religione nostra, ac Ignatio Fundatore sanctissimo opinionem conceperat, ut diceret, Senescenti Orbi fulciendo Societatem summissam: Vniulque hominis perpetuo studio vilificantis prolem Illustrem; felicitis Parentis felicem progeniem. Hæc ille in censura auri illius libelli de Gloria S. Ignatij. Et que maior Ignatij gloria, eum Religionem procreasse qua senescentem Orbem, & iam pene caducum virtutis ac doctrine fulcris sustentet.

Senescenti Orbi fulciendo de celo summissa.

Felicitis Parentis proles illustris ac felix progenies.

72. A PETRO OPMERSENSI In Probatione Missæ pag. 129. Iesuitæ (inquit) ad transmarinos, & nouas Insulas, ipsosque Antipodas (sicut & Franciscani) profecti multas gentes sua prædicatione ad Christianismum perduxerunt: Lutherani, ac alij Hæretici hunc Ordinem pessimè oderunt, quod ipsi eorum dogmata confutent, & vehementer infestentur. Ego vnum è Societate Patrem opponerem contra centum Lutheranos, ac totidem Calvinistas; in quo plus est pietatis, ac solidæ eruditionis, quàm in omnibus istis, etiam si in vnâ essent conglomerati massam. Hactenus doctissimus, ac pussimus Franciscanus in medio Germanie, & coram ipsorum Hæreticorum agminibus conglobatis. Ita refertur nouissimè à P. Gabriele de Henao Par.2. de Sacrificio Missæ. disput. 27. sect. 12. num.124.

Iesuita ad ipsos Antipodas prædicatione penetrarunt.

Quàm sint hereticis odiosi?

Vnus Iesuita contra centum Lutheranos, ac totidem Calvinistas opponendus.

In quo plus est pietatis, & eruditionis quàm in omnibus istis.

AB AVGVSTINIANIS.

Nascente
Societate
Christiani
mores Ro-
ma reuiu-
iscunt.

73. **A**B HIERONYMO ROMANO, *Viro pietate, ac eruditione clarissimo, qui agens de initijs Societatis in Ecclesia utilitatem, quam strenuè, tam utiliter laborantis, Vno (inquit) momento mutata est tota Roma, quia isti amici Dei se dispergebant per vicos, & plateas Urbis, vt cumulatiùs prodesse omnibus. Tunc incepit reuiuiscere antiqua deuotio Primitiæ Ecclesiæ frequentandi confessionem & Eucharistiam: tunc repleri Tempa populo ad conciones confluente. Hæc ille apud Imaginem 1. sæculi Societ. lib. 3. cap. 8. fol. 373. * Et plura in hanc sententiam libro suo 6. de Republica Christianâ, de fructibus Societatis, propagatoque per eamdem vsu Sacramentorum prosequitur in hunc modum. Consideratis (inquit) tot Ordinum incrementis, quotiam supra assignata manent, quo pacto creuerint, ac se multiplicauerint, in hoc Societatis Iesv Ordine clausi cæteri omnes videntur, quia si in illis fuerunt asperitas, Doctrina, Prædicatores, Magistri multarum virtutum, in isto id totum continetur, quia in eo inuenitur Schola temperantiæ, continentia, verecundia, Mundi contemptus, amor proximi, zelus animarum. Per hoc Institutum renouari vetus consuetudo frequentia Sacramentorum, Pænitentia, & communionis cœperunt, frænari Homines à blasphemijs, & iuramentis, seque omnes verbis sanctissimis, & amore plenis salutare. Hodie per hanc Religionem videmus modestiam in iuuenibus, educationem bonam in pueris, honestatem in Virginibus, grauitatem in Matronis, & tandem in quolibet hominum statu, ac conditione reformationem. Sic ille, apud P. Euseb. in vita S. Ignatij, tractatu de eius zelo, Regula 3.*

Est compendium
omnium
Religionum.

Omnium
virtutum
Schola.

Hominum
reformatrix.

74. **A** IOANNE MARQVEZ *Disertissimo Magistro, & Salmanticensis Vniuersitatis excellenti lumine in Gubernatore suo Christiano lib. 2. cap. 24. Notauit (inquit) Genebrardus lib. 4. Chronolog.*

nolog. anno 1521. hoc ipso anno, quo celebrata est diæta Wormatiensis, atque Luthero contigerunt, quæ de eo Historici produnt, incepisse sanctum illum Virum Ignatium de Loyola fundamenta ponere Instituti Societatis IESV, quæ inter floridiores Ecclesiæ cœtus de ijs est, qui maiores fructus attulere: ex qua velut ex equo Troiano hoc sæculo proficere viri insignes, qui non minus prospere calamo decertarunt aduersus pessimum Hæresiarcham & eius asseclas, quam gloriosus Imperator Carolus V. gladio. Ita ille apud Paulum Leonardum in Apolog. pro scientia Media Par. 2. numer. 87.

Cœtus ex
floridiori-
bus Eccle-
sia.

Ex ea velut
ex equo
Troiano in-
signes viri
prodierunt.

75. * A PETRO DE VALDERRAMA Prædicatore egregio, ac scriptore celeberrimo in sermone de Beatificat. S. Ignatij fol. 8. col. 2. Diuinus (inquit) filius Crucem super humeros baiulans se Ignatio manifestauit, cum ad prima sui Ordinis fundamenta iacienda Romam properabat. Eadem non Te exhiberes imagine, ô Domine, qua Euangelistarum Aquilæ Te exhibuisti, accitum ex ore vibrantem gladium? siquidem ex hoc sacro Cœtu innumera futura erat Prædicatorum multitudo, qui vndique Verbi Dei gladium versatilem rotantes in vitia & scelera, magna strage erant aliquando irruturi? vel cur ipsi non apparuisti calamum apprehendens digitis, vt illum Ignatius sibi assumeret, omnique suæ sapientissimæ communicaret Familiæ: cum ipsa tot, ac tam diuina volumina in lucem editura erat, vt tanquam prodigia celebrarentur? vel sicut Ioanni, & Ezechieli comedendum librum porrigens. Comede volumen istud: cum istius Societatis alumni, omnium Scriptorum volumina videantur deuorasse. Sed Crucem laborum insigne ostendit, quam Societatis filij humeris suis valentissime imponerent, &c. Et fol. 9. col. 2. Hic (ait) Sacratu Cœtus, licet adeò sit deditus Orationis, & meditationis studio, vt plurimas noctis horas vigil in hac occupatione persistat: tamen amor, & charitas animarum, quæ continuis ignibus eorum pectora depascit, illos adigit, vt Ec-

Sacratu
Cœtus in-
numera
Prædicato-
rum multi-
tudine pol-
lens.

Apoc. 1.
16.
Et insigniū
scriptorum.

Apoc. 10.
9.
Ezech. 3. 1

deditus
orationis
studio,

Ff clesix

*Aurmarum
zele, ac
puerorum
educationi.*

*Gen. 32.
26.*

*Omnibus
virtutes, &
æquos. mo-
res in-
quans.*

*Palma su-
blimis Ec-
clesia.
Cant. 7. 7.*

*Adhuc te-
nellamatu-
ros fructus
præbens.*

*Eius filij
Ecclesia
vbera.*

clesiæ gregis curam sollicitè agant, qui amor cum pinguibus pascuis, salutaribus disciplinis, & pellucidis integerrimæ doctrinæ riuulis nulla erroris impuritate turbatis indigeat, necessum fuit, ut à communi in choro psalmodia abstinerent, ne gregem absque necessario cibo mortis periculis exponerent, ut mererentur Angeli vocem excipere, Dimitte me, quia iam aurora est. Quomodo primas litteras pueris possent instillare? Christiana mysteria per compita illos edocere, primis grammaticæ rudimentis adolescentulos imbuere? Philosophiam, Theologiam, & Scripturæ interpretationem adolescentibus tradere: & simul omnibus, virtutes & æquos mores insinuare? Si continuo Chori pondere premerentur: quomodo tanta valeret eruditione populum in Ecclesijs instituire, quomodo in publicis vijs, in numerosis gentium cœtibus vitia eradicare, rapaces inferorum lupos arcere? si totum diei spatium in hymnis & Canticis occuparent: id neutiquam fieri poterat. Plurimos habet Ecclesia qui ad maiorem Dei gloriam, proprium meritum, & commune totius Ecclesiæ emolumentum in hoc occupentur, sed hæc Sacra Religio quam charitas, & omnium salutis desiderium impulit, ut curam istius gregis gereret, tam continuo studio, his implicari non potest, &c. *Et sol. 12. col. 1.* Palma *(inquit)* pluribus illaqueata racemis Societatis est clarissimum hieroglyphicum, statura tua assimilata est Palmæ, vbera tua quasi botrus *cant. 7.* quàm diuersam arborum Societatem diuinus sponfus hinc inuexit? Palma enim non nisi post ducentos aut trecentos annos ad perfectam altitudinem assurgit; fructusque suos, non nisi post longissima spatia producit, vitis autem tertio, vel quarto anno: verum hoc est Societatis miraculum, quæ cum tenella sit adhuc planta, maturos fructus præbet, & adeo se in aëra extollit, ac si annosa esset Palma. Hoc erat miraculum, quod Deus in hac Sacrata Religione Familia ostensurus erat. Etenim Societatis filios voluit esse Ecclesiæ vbera, qui ut vites doctrinæ & pietatis lacte infantes enutrent, & voluit esse

Botros,

Botros, quorum solidæ virtutis vino, ætate iam prouecti corroborentur. Igitur Societas Cætus est, cuius vberibus admota Ecclesiæ posteritas pinguescit, &c. *Et col. 2. Res (addit)* profecto mirabilis est, quod adeo hæc Religio excreuerit, & caput ad æthera sublimarit, cum tot impetita fuerit inimicorum iaculis! Palmam ergo celsissimam refert, quæ quo magis pressa, altius erigitur. Nec absque mysterio cum Palma Societatem contuli, quia quot victorijs, tot palmis exornata, & inter cæteras Ecclesiæ Legiones palma triumphali præfulget, &c. *Et tandem fol. 13. col. 1. concludit:* Vbi sapientiæ aqua, ibi Crucis lignum abesse nequit: Si ergo hæc sancta Religio ex Cathedris, scriptis, libris sapientiæ aquam dulcissimam diffundit, qua circumfusæ adolescant Ecclesiæ plantæ, & confusus dæmon in orcum demergitur, & fides maiori auctoritate firmatur, & denique recentes Hæreses delentur; quis negabit huic sanctæ Religioni Crucem grauiissimam deesse non posse. *Hæc ille ex Hispano idiomate latine reddita.*

*Doctrinæ,
& pietatis
lacte in-
fantes
enutrium.
Societas
instar Pal-
mæ, quo
magis pres-
sa, magis
erigitur.*

*Sapientiæ
aquam vi-
gandis Ec-
clesiæ
plantis, &
hæresibus
delendis,
diffundit.*

76. * A BARTHOL. LOPEZ LEGVISAMO *Sacrarum litterarum Interprete in Conuentu Cordubensi Bætico, egregioque Concionatore, qui sermone de Canonizat. S. Ignatij, & Xauer. post plures sanctissimi Parentis decantatas laudes à fol. 12. col. 1. & 2. sic* eas prosequitur. Vltimum (inquit) sit encomium illa cælestis visio, quæ Romæ appropinquanti Ignatio ob oculos obuersata fuit, vbi Christus illis adeo beneuolis verbis sese in Societatis Custodem Angelum Sacramento adegit: Ego vobis Romæ propitius ero. Petro nihil plus promisit, neque in hac parte toti Ecclesiæ se magis liberalem ostendit: Rogavi pro te, vt non deficiat fides tua. Ideo fortassis fuit, quia Societatem sublimare & in dies adaugere, idem ferme est, ac totius Ecclesiæ defensionem suscipere. Quod vt clarius appareat, ob oculos constituentur præeminentiæ, quibus exornatur. Qui erroris Societatis libris non refelluntur? quæ veritates non confirmant? quæ tenebris inuoluta dubia non euincuntur? ad quas regiones non penetrauit indefessus eius filio-

*Luc. 22
32.*

*Eam subli-
mare, idem
est ac to-
tius Ecclē-
siæ defen-
sionem sus-
cipere.*

*Suorum
scriptis
errores
refellens.*

Ignatius
Ecclesia
lumen, &
Columen.

Societas
omnibus fi-
dei lucem
communi-
cat.

Ideo hono-
ratus.

Machina
affabre ex-
pollita,
ad maio-
rem Dei
gloriam.

Coronanda
ciuica co-
rona.

Ignatius
caelestis
ignis.

rum labor victricis fidei signa circumferentium? Nec myste-
rio vacat quod Ecclesiae Princeps Ignatium globulo tormen-
tario ad Pampelonensem arcem saucium curaturus è caelo
aduenerit. Etenim in hoc non tam pietatis persoluere offi-
cium visus est, quàm sceleratum sanitatis conferre benefi-
cium: cum ex Ignatio nouum Ecclesiae lumen, & firmissi-
mum columen excreceret. Cuius argumentum clarum est,
quod nulla sit Prouincia aliquibus fidei radijs illustrata, quæ
à Societate lucem suam non participarit, aut conseruet. In
Anglia, & in Iaponia Societatis video domos, illorum Re-
gnorum conuersionem procurantes, & in cruentis perfec-
tionibus semper inuictos Socios etiam vsque ad sanguinis
profusionem permanentes. Hinc deducimus (*concludit*) Ho-
noris, & æstimationis cumulum quibus Deus Societatem
tam commendatam à Pontificibus, tam æstimatam à Regi-
bus, tam celebratam ab Vniuerso, illustrat, esse præ-
mium, quod illi iustissimè debetur, &c. *Hæc ibidem col. 2. Et
plura alibi.*

77. * A IOANNE GALVARRO *Conuentus Granatensis Batici
Priore, egregioq; etiam Concionatore: qui in sermone de Beatif. S. Ignatij
sequens illius, & Societatis elogium latine etiam redditum, edidit.*
Ad hanc (*inquit, de D. Ignatio loquens*) maiorem Dei gloriam
omnibus viribus consequendam, hanc totius sui Ordinis ma-
chinam tam affabre expolitam erexit; ad hanc per varias
mundi plagas, aded molestissimas Missiones instituit: in hunc
finem omnia studia, omnesque istius sanctæ Familiæ labores
perfectè collimant. Quare Coronam ciuicam apud Roma-
nos celebratissimam eius capiti annectere iure optimo aude-
bimus, quæ in præmium cedebat ei, qui proprio vitæ, & san-
guinis neglecto periculo à crudeli, & ultimo fato conciuem
fortissimè eripuisset. Omnes ergo totius Societatis homines
ciuico coronemus diademate; siquidem nulla extimescentes
pericula, etiam propriam parui habentes incolumitatem,
nunc concionibus, nunc familiari conuersatione, nunc con-
silijs

filijs, nunc mille alijs rationibus ab æterna morte infinitos prope homines eripuerè, &c. Et fol.9.col.1. Vltimus (inquit) huius cælestis ignis effectus (de eodem D. Ignatio Parente loquitur) lux est, sapientiæ atque doctrinæ flamma, quam adeo in suo Illustri Cœtu accendit, vt verè dicendum nobis sit, in ipsa scientiarum præfulgere emporia, & Musæa, in ipsa splendere Athenienses, Parisienses, Salmantinas, Complutenses Academias. Hic adsunt luces animos illustrantes, errorum tenebras depellentes, voluntates inflammantes: hinc fluit oleum, quo reliquarum Religionum luminaria conseruantur, & augentur. Ipsa enim Religiosorum domos selectissimis viris implet, Canonicis Magistratibus Ecclesias, Regijs Senatibus, & Cancellarijs litteratos subministrat viros, Cathedralis Magistros, Romanæ Pænitentiarie aptissimos Ministros. Et demum ipsa illam facem eiaculatur, quæ Collegio Cardinalium ad omnem Theologicam, & controuersam contra Hæreticos subnascentem difficultatem suppetias fert, doctissimum scilicet Bellarminum Ordine secundum, & meritis omnino æqualem Francisco Toletum eiusdem Religionis Cardinali, glorioso Cordubensium ingeniorum ornamento. Libri, & scripta filiorum istius magni Parentis adeo in omni genere scientiarum numerum vincunt, vt nullo possint numero comprehendi, &c. Et postea addit col.2. Tot & tam illustres viros genuit Ignatius, vt ipsi sua gloria sufficientes essent ad se illustrandos, etsi eos nullis Ignatius illustraret splendoribus: & licet Ignatius illis præexcelsis careret virtutibus illum mirabiliter illustrantibus, omnes tamen Patriarchas vinceret (æquaret ego dicerem) splendore, à tam lucida & splendenti posteritate, mutuato, &c. Et fol. 12. col. 1. Sanctus Iohannes (ait) in Apocalypsi 14. loquens de sanctis, qui Dei inexhausto lumine perfruuntur, de virginibus autem has duas deprædicat excellentias; Virgines sunt, sequuntur Agnum, habentes nomen eius. Et solos Virgines Agni vestigijs insistere, & vos solos Virgines IESVITAS nominari, solos Virgi-

Sapientiæ
ac doctrinæ
flammas
in suo illustri
Cœtu
accendens.

Ex quo fluit
oleum aliarum
Religionum
luminaria
conseruata.

Quas viris
selectissimis
implet.

Bellar. &
Toletus
laudati.

Sociorum
volumina
innumera.

Illi quam
lucida, &
splendens
Ignatij
posteritas.

Ideo Teste
Nomine
insigniti,
quia Virgines
Iesum
agnum sequuntur.
Apoc. 14.

A quo Vir-
ginitatem
vt patrimo-
nium, &
heredita-
tem acci-
piunt.

Societatis
Institutum
austerissi-
mum.

Sanctita-
tem vege-
tam, ac flo-
ridam sem-
per conser-
uans.

Eius my-
stici corpo-
ris eximia
pulchritu-
do.

Quem Ig-
natijs, vt
caput, filii
vt pedes
componunt.

Quorum
sanguis
mille mun-
di regiones
proluit.

Sunt Toni-
trua vitijs
confopitum
urbem ex-
citantia.

nes glorioso IESV titulo illustrari. Qui, & quorum hæc sunt signa? Magni certè Ignatij Filiorum, quorum splendidissimo Nomini puritatis, & virginitatis nitor maximè conuenit. Ab hac ergo stirpe tanquam Patrimonium & hereditatem, virginitatem acceperunt. *Et tandem col. 2. concludit.* Ex incorruptæ fidei auctoribus pro comperto habeo Societatis IESV Institutum ex austerissimis austerissimum esse: illud enim spiritum plus omnibus mortificationis habenas laxat, illud carnem strictissimè macerat, animi subnascentes affectus maximè reprimat, illud nulla laxamenta, & imperfectionum umbras, quæ in alijs institutis reperiri videntur, permittit: abs se abarcens quoscumque viderit insanabili vitiorum lue infestos. Quapropter primitiuam perfectionem & sanctitatem vegetam, & floridam semper conseruabit. *Ita ille in non modicam Societatis laudem.*

78. * A IOANNE DE CHAVES Priore Conuentus Salmanticensis, celebrique admodum Ecclesiae, in sermone de Beatificatione S. Ignatij, apud librum Fessler. Salmantic. pro eadem Beatificat. Vbi ille fol. 179. col. 2. Qui (inquit) totius Societatis mystici corporis eximiam pulchritudinem, & perfectionem ab imo ad summum, à capite ad calcem comprehendere velit, oculos in caput (quod maiestatis Sedes est) pedum non oblitus coniciat, in primisque Ignatij firmam, & viuam fidem, ardentemque amoris æstum attento contempletur intuitu. Sed ob oculos etiam constituat huius Sacrae Religionis excellentiam, & magnitudinem, &c. Oculos ad Pedes conuertite, ad Filios, inquam, Ignatij, illosque intuebimini largis sanguinis sui riuis mille mundi regiones proluentes, cuius roseo colore bellè purpurascunt, & in ipsis laborum, & Martyriorum ferro dulcissimum IESV Nomen inculpant, &c. *Et fol. 180. col. 2.* Quasi tonitrua (inquit) & fulgura vniuerso orbi illuxerunt, cumque vitiorum letargo confopitum verbum Dei intonantes, excitarunt. Testes sint huius veritatis Martyres qui impiæ Elisabethæ imperio in Anglia pro fide Catholica sangui-

sanguinem profudere : Testes sint quadraginta , quos Ignatius de Azebedo è Lusitania ducebat in Brasiliam , quos impius Calvinista crudeliter enectos in mare proiecit : testes sint innumeri quorum laboribus finem orbis Iaponia , Indiarum Apostolus Franciscus Xaverius terminum præfixit : Testes sint Sanctorum phalanges , quæ in fidei defensionem varijs Martyrijs , & tormentis gloriosè occubuère . Alij raptati , alij in diuersas partes dilacerati , plurimi è patibulo suspensi , omnesque pluribus iniuriarum , & ignominiarum iaculis petiti . Quam speciosi Pedes . Pulchritudo in Pedibus ob velocitatem qua per totum orbem sanctissimum Dei Nomen circumtulère , & Euangelium intonuère . Pulchritudo in Collegijs , in Domibus Professis , & alijs , è quibus velut armamentarijs , & armorum apothecis enses ex vtraque parte acutissimi deprompti , fortia videlicet contra Hæreses argumenta , quibus Ecclesiam semper propugnant : Quam speciosi Pedes . Pulchritudo in Academijs , vniuersitatibus , Cathedralicis , & Magistris , quos dispersos in omnibus florentissimis Academijs habent : qui licet mortalium mentes diuinæ legis præceptis instruant , inflammant etiam voluntates diuino amore . Pulchritudo in libris , & impressionibus , quas in lucem edidere , quæ adeo breui tempore excreuère , vt si in vna coaceruarentur lance cæteras aliarum Religionum lucubrationses , suo pondere , credo , facile vincerent . Negari minime potest , si non pluribus , vna re saltem Religiones alias , superare , zelo nimirum communitatis , & communis vitationis , quam (quia vitam viuunt Apostolicam) firmiter retinent , illi maximè consulunt : nemini præterquam ægrotis singulare quidpiam permittentes , &c . Horum ergo Pedum pulchritudine , sui que Capitis exemplo , sanctitate , & virtute , noua hæc Ecclesia tanta pollet fortitudine , quanta speciosa formâ exornatur . Electa vt sol , pulchra vt luna , Terribilis , vt castrorum acies Ordinata , &c . Et fol. 183. col. 1. Inter cæteras (ait) sanctitatis dotes , quas eis velut testamento reli-

Et fulgura eundem illuminantia.

Quam speciosa Societas in pedibus.

Ob velocitatem, qua Dei nomen per totum orbem circumferunt. Rom. 10. 15.

In Collegijs, è quibus velut armarijs fortia tela contra hæreses depromuntur.

In Academijs, & vniuersitatibus.

Innumera editione voluminum.

Noua Ecclesia tanta fortitudine, quam speciosa formâ exornata.

Pulchra, vt luna, electa vt sol, terribilis, &c. Cant. 6. 9.

quit

*Modestia
ceteris præ-
lucens Or-
dinibus.*

*Plus omni-
bus per Or-
bem dila-
tata virtu-
te, literis,
& Sancti-
tate.*

*Licet om-
nibus po-
sterior, om-
nes tamen
vt Gigas
assequitur,
& præter-
uolat.*

Pl. 18. 6.

*In Orbem
à Deo in-
ducta, vt
hæreticorū
erroribus
opponere-
tur.*

*Cuius filij
Catholicam
fidem vsq;
ad sangui-
nis dispen-
dia propu-
gnant.*

*Eius innu-
merabiles
fructus.*

quit Pater suus D. Ignatius, est exemplaris, qua cæteris Ordini-
bus prælucent modestia, quæ quidem licet sit exterior ho-
minis compositio, est tamen interioris virtutis index, & vnio-
nis cum Deo argumentum, &c. *Et postea fol. 185. col. 1.* vel in
hoc (*inquit*) hæc sacra Religio heres sui Parentis fuit. Nec-
dum plures excessere anni à prima sua fundatione, confirma-
tioneque, & tantopere excreuit, vt plus omnibus se in orbe
dilatauerit, & virtute, litteris & sanctitate illustrior euaserit,
&c. Quam proprio gradu (*concludit*) cæteræ omnes Religio-
nes certatim florescere cœperunt: en tibi vna exoritur, alte-
ra medium cursum tenet, illa splendescit, hæc ad metam
appropinquat; verum Societas IESV tanquam è specula re-
liquarum introitum & exitum in hac Mundi turbulenta mi-
lizia contemplabatur, & opportunam in huius palæstræ are-
nam descendendi tempestatem expectabat, donec tempus,
& occasionem naçta, exultauit vt Gigas ad currendam viam
tanta celeritate, virtute, litteris, sanctitate, & veræ fidei &
religionis cultu, vt cæteras Religiones non solum assecuta
esse, verum etiam quodammodo præuolasse videatur, &c.
Sic ille.

79. * A FERDINANDO CAMARGO, ET SALGADO *Historio-
grapho eruditissimo in Chronico Ecclesiæ Militantis Classe 16. fol. 299.
col. 1. fin.* Videtur (*inquit*) Deus in Orbem induxisse Ignatium,
& Societatem, vt Lutheri, & Caluini erroribus, quibus Re-
ligionem in Germania, Anglia, Flandria, Gallia, & alijs Pro-
uincijs prophanarunt, opponerentur. In his enim Pro-
uincijs Ignatij discipuli Catholicam fidem libris, concioni-
bus, & Controuersijs propugnant, conseruant, & strenuè
vsque ad sanguinis effusionem & vitæ gloriosa dispendia de-
fendunt. Fructus, quos hæc Sanctissima Religio ad matu-
ritatem perduxit non vnus voluminis exigui narratione
comprehendi possunt, quin potius plures copiosos & elegan-
tes exigunt scriptores, &c. *Et post multa tandem concludit fol.
304. col. 2.* Martyres (*inquit*) quos in lucem tanquam nobilif-
simos

simos foetus edidit hæc Sanctissima Religio, adeo numerosi sunt, vt iure optimo Mater Martyrum pleno ore acclamanda foret. Hucusque ille *vulgari idiomate sed non vulgari erga Societatem & suos affectu*, vt patet ex Martyrum, & Martyriorum *sedula narratione, quæ breuitatis causa omittenda duxi.*

Est Mater Martyrum.

80. * AB ALFONSO DELA CORTE Doctore Primario Complutensi, qui in Approbatione ad Tom. P. Andreæ Perez de Triumphis fidei per nostræ Societatis Patres in Sinaloa reportatis, Societatem appellat. Religionem præclaram, magnique Parentis Ignatij spiritus, ac zeli animarum Hæredem. In quo non modica pullulat Societatis laus, tanto Ecclesiæ Giganti coæquari.

Societas Religio præclara Ignatiant spiritus, & zeli hæres.

81. * A IOAN. GONZALEZ DE MENDOZA Pœnitentiario Apostolico in Itinerario noui Orbis cap. 14. fol. mihi 349. qui postquam Christi fidem in aliquibus Iaponiæ Insulis, accurata diligentia, ac labore Patrum Jesuitarum introductam, asseruit; subdit, Eos sanctam doctrinam, vitamque Xauerij Apostolicam in dictarum Insularum conuersione imitatos, illisque iustissimas agendas gratias, eo quod adamantina Iaponum corda fecerint emollescere: qui bona doctrina, exemploque Patrum meliores Christianos, quàm Orientalis Indiæ se exhibent.

Eius filiorum diligentia introducta fides in Iaponiam. Sancta doctrina, & Apostolica vita.

82. AB ALFONSO DE MENDOZA Magistro doctissimo relato in Approbat. R. P. Fr. Ioannis Ponze de Leon ad Tom. 1. Vir Illust. Soc. fol. mihi 1. col. 2. Quæ (inquit) in terris regio non plena tam fructuoso (Societatis) labore. Illa ergo cunctarum Genitrix nationum. Sic enim oportebat quando totum Nomen Tetragrammaton hauserat. Sic ille.

Societas cunctarum Genitrix nationum.

83. * AB AVGVST. OSSORIO Leride Priore dignissimo in ser. de S. Ign. fol. mihi 1. col. 2. Societas IESV (inquit) supra Iesum fundata felix ac fortunata Fabrica: sapiens Artifex B. Ignatius fundator; tam nobili principio clarum est, machinam fundamento non imparem surrecturam. Sane prototypus, in quem inspexit Ignatius, Edificiũ diues, elaboratum quouis pretioso

Felix ac fortunata fabrica supra Iesum fundata.

Gg lapide

*Ædificium
diues pre-
vioso lapide
varium, &
ad perpe-
tuitatem
firmum.*

*Admirabi-
lis magni-
tudinis.*

*Cuius glo-
ria quasi
Oliua, &
odor eius
vt Libani.*

*Eius ex-
cursiones,
& ministe-
ria.*

*Volumina
omnium
facultatum
in lucem
edita.*

*Quorum
doctrina
sancta, se-
cura, vti-
lisque ad
animarum
salutem.*

*Societas
suauem
virtutis, ac
doctrina
odorem
diffundit.*

*Religio ce-
leberrima,
Nazareta,
electa, ac
singularis.*

lapide varium, & ad perpetuitatem firmum promittit, &c. Et postea fol. 3. col. 2. Sanctissima (ait) IESV Societas Ædificium est, fabricaque admirabilis magnitudinis. Et rursus fol. 4. col. 2. Scire vultis fructus rami (Ignatij nempe & sociorum.) ex viginti octo Regibus in India Orientali Lusitanorum Coronæ subiectis, & ex sexaginta quinque in Iaponia fere omnibus opera, & ministerio Patrum Societatis IESV conuersis, constat: de qua videtur Oseas locutus, cum dixit: Ibunt rami eius, & erit quasi Oliua gloria eius, & odor eius vt Libani cap. 4. Et fol. 5. Postquam Societatis excursiones in omnes mundi plagas ad omnes exterarum nationes enumerasset, ait: Sed ad quid tot maria nauigamus, per tot ac tam remotas terras peregrinamur, huius sacratissimæ Religionis fructus conquirentes, cum in nostris possimus affatim exempla suppeditare: nempe eius suggesta, confessiones, exercitia, missiones, sanctam infirmorum consolationem, adiuuare patibulo destinatos, in Ecclesia Catholica frequentem Sacramentorum vsum excitasse: opera, & libros ex omnium scientiarum, & facultatum genere in lucem editos, tanta securitate, ac eruditione, vt nihil amplius desiderari possit, in sacra præcipuè Theologia positiua, & Scholastica, quorum doctrina sancta, segura, vtilisque ad animarum salutem hodie legitur, docetur in præcipuis Christiani nominis vniuersitatibus, magno hæreticorum dolore, qui doctrinæ sanctæque vitæ Societatis IESV se capitales inimicos, ac persecutores profitentur, &c. Et postea fol. 6. Societas (inquit) IESV quamuis ex se admirabilem Sanctitatis fragrantiam, suauemque virtutis, ac doctrinæ odorem diffundat, quo fragrat Ecclesia Dei, & licet hanc in Scholis maioribus Theologiæ fructibus abundantem reddat, præcipuè verò eam ex primis grammaticæ rudimentis, elementari-que puerorum institutione exornat, &c. fol. 7. col. 1. subdit: Religio est non solum approbata in Ecclesia à Summis Pontificibus, sed etiam à sancto Tridentino Concilio, & inter approbatas celeberrima, &c. Ac tandem fol. 9. concludit,

IESV

IESV Societatem Religionem esse Nazaræam, electam, ac singularem. *Sic ille.*

84. AB ANTONIO DE SAN ROMAN *In sua Mensa spiritualium ciborum Par. 2. Tract. 4. cap. 1. fin.* Nec tamen (ait) idcirco quia excucullatorum Ordinibus, Heroas hos nouem eduxi, in Ordine Clericali desunt, qui sese offerant seligendos, cum oculatus ipse sim testis, esse quamplurimos, præsertim in Clericorum Regularium Societatis IESV religiosa Familia, qui vt Angeli pacis, licet omnium postremi ad hæc se regna contulerint, inter primos tamen Apostolici laboris mercedem, ac præmia nanciscuntur.

Cuius filij Angeli pacis sunt.

Qui licet postremi venerint, Apostolice laboris præmia inter primos nanciscuntur.

85. AB ARCHANGELA PANIGAROLA; *quæ obiit Mediolani ann. 1525. in Cœnobio sanctimonialium S. Marthe sub regula S. Augustini religiosissime militantium. Huic sanctissime femina constans fama est in eo Monasterio fuisse inter alia diuinitus significatum, Appetere tempus, quo tempore Ecclesiastica disciplina reformaretur: atque ad eam reformationem laturos auxiliium Sacerdotes quosdam, qui laboraturi essent in conuersione totius mundi, concionibus potissimum habendis tanquam noui Apostoli, & de Societate IESV nominandi. Hoc diuino monitu mire solata suas Archangela, decessit. Ita refertur apud Nigronium in Comment. Regul. Soc. Tit. Par. 3. num. 24. & passim alibi apud nostros, & externos Auctores.*

Prædicta ab Archangela Panigarola, Societas.

Vt quæ ad Orbis reformationem opem eratatura.

86. * A IOANNE DE RIBERA S. Officij Qualificatore, in Regia Limensi Academia Theologice Primario Professore, Prouincie sue Capite, inter omnes huius Occidentis viros celebratissimos facile Principe, in Censurâ nunciij vniuerso terrarum Orbi acceptissimi, de honorifica Societatis IESV in Rempublicam, & Ditionem Venetam reuocatione, & antiquis sedibus, & pristinis honoribus restitutione Limæ Proregis iussu typis excusâ 22. decemb. 1657. Quot lacrymis (inquit) olim Senatus Venetus Societatem IESV ab euntem prosecutus est, tot iubilis nuper eam redeuntem est amplexatus: quàm luctuosus egressus, tam iucundus fuit toti Reipublicæ, totiqtue Societati regressus: imò verò multo iu-

Singularè gaudium ob restitutionem Societatis in Venetam ditionem.

*Theſaurus
virtutum
Societas
eſt.*

*Errorum ac
vitiatorum
vbiq; de-
bellatrix.*

*Onuſtaque
triumphis.*

cundior: Inſolitum enim bonum plus amatur, & ſequenti gaudio confert dulcedinem temporum præmiſſa triſtitia; inquit Caſſiodor. lib. 8. var. epiſt. 20. Scilicet quinquaginta annorum patientia (improbis Hæreſeos gannitibus laceſſita, mille opprobriorum plauſtris onerata, mordaculis maleuolorum, & inuidorum corroſa dentibus, probroſis criminationibus iactata à multis, qui eam neſcire affectabant, ne cogentur æſtimare, Nolentes audire, quod auditum damnare non poſſent, teſte Tertul. in Apolog. c. 1.) Pretium fuit, quo Societas IESV (virtutum Theſaurus, à quo non patientiæ tantum verum etiam virtutum omnium exempla peti poſſunt) in Officina Prouidentia, honorificentiffimum Elogium, & incomparabilis gloria diploma ſibi comparauit, quo ſanctiſſimus Pontifex noſter Alexander 7. iſtam Religionem, errorum & vitiatorum Debellatricem in Germanijs, Hispanijs, & Gallijs, & vt vno verbo dicam, in toto terrarum Orbe, à ſolis ortu uſque ad Occaſum triumphis onuſtam, in nobilem illum Venetiæ Principatum reducit. Felix reuera quinquagenaria illa Patientia, quæ tam illuſtri corona promeruit compenſari. Canat ergo Hiſpanus noſter lucanus 1. Pharfal.

*Quod ſi non aliam venturo fata Neroni
Inuenere viam, magnoque æterna parantur
Regna Deo, calumque ſuo ſeruire Tonanti,
Non niſi ſeuorum potuit poſt bella Gigantum:
Iam nihil, d' ſuperi, querimur: ſcelus omne neſaſque
Hac Mercede placet.*

*Eius pa-
tientia in
perſecutio-
nibus inex-
plebilis, et
inuita.*

Id eſt tanta eſt, tamque inſolita merces, tantus valor, tantaque honoris magnitudo, vt eius conſideratione vileſcant, imò inaneſcant, quot & quanta deuorauit opprobria, inuita & inexplebilis Societatis patientia. Immeritò equidem pudore ſuffula quinquagenario: vnde fuit reditus tantò gratior, quanto abſentia diuturnior, & exitus cauſa religioſior. Etenim & opprobriorum contemptus bonis viam parat ad honores, &

præ-

præmissæ tristitiæ incudes sunt gaudiorum, Nam magis gaudent homines de rebus perditis (*cum recuperantur*) quam semper possessis, teste Chrisol. ser. 76. Ita mulier inuenta Dragma collæatur, & ipsemet Christus, eodem Chrisol. teste ibid. Iniuriam passionis, totam transisse sentit in gloriam Resurrectionis. Heroicum hoc opus fecit Alexander (cuius umbella fuit Macedo) sed fuit non solus, fecerunt & Venetiæ, redeat ad nomen antiquum Præfectura illa Prætorij toto orbe laudabilis, iuxta Cassiodor. supra: fecit & vniuersus orbis Christianus voto suo: fecerunt oppida omnia suis desiderijs: fecerunt Sacerdotes suis lachrymis: fecerunt omnes à sene ad puerum; à Cræso ad Irum conspirantes ad abstergendas lachrymas à pupilla oculorum suorum Societate IESV, cupidissimi huius successus prosperitate. Quod de electione Traiani à Nerua scripsit eius Encomiastes Plinius, hîc veriùs quadrat, Non vnus Neruæ iudicium illud, illa electio fuit: nam qui vbiq; sunt homines, hoc quidem votis expetebant: ille tantum iure Principis occupauit, primusque fecit, quod omnes facturi erant: nec Hercule tantopere factum placeret, nisi placuisset antequam fieret. Cum ergo sit ista Communis omnibus felicitas, imprimatur, & nota fiat omnibus, vt omnes congaudeant, & inuentam suam dragmam Venetijs, & suum Thesaurum Societati IESV congratulentur. Limæ 22. Decemb. 1657. *Hæc ille.*

87. A BASILIO PONTIO *Scriptore doctissimo, qui cum simplicia vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quæ in Societate post biennium prolata, Religiosum efficiunt, accusata essent nouitatis, in varijs, quest. 3. Scholastica, ita concludit: Ex dictis in*

Ex quibus in maiorem gloriam assurgit.

Omnium vota de eius restitutione in Venetiam.

Laudabile Societatis Institutum magno Christianæ Reip. commo desti- natum.

Religionis & nomen, & rationem adimebant. Nam si vete-

Vindicatur
à calum-
nijs.

rum scripta euolissent diligentius, hanc viuendi normam Societatis IESV, quoad eam partem, quæ constat Votis simplicibus post-biennium emissis in Religione approbata, eiusdem prorsus rationis esse cum primis illis exordijs Monachismi, & antiquo statu Monachorum Basilij, Augustini & Benedicti, comperissent. *Hactenus Basilius Pontius seculi nostri, & antecedentis felix prodigium. Ita apud P. Gabrielem Henao de scientia Media Historice propugnata num. 147.*

Ignatius,
Societas,
& Nomen
laudantur.

88. A PROSPERO STELLARTIO, *In Fundamentis ac Regulis omnium Religionum cap. 38. fol. 544. loquens de Societate, hoc præclarum edidit ille testimonium.* Inter præclaras, quæ Christo militant Religiones haud mediocrem locum sortitur Societas IESV. Auctorem habuit Virum Sanctitate præclarum, iamque in canonem relatam Ignatium de Loyola genere nobilem, domo Cantabrum, &c. Huius autem Sacræ Societatis sectatores apud Hispanos, & Italos Theatini passim vociferantur: male tamen, cum Institutum Theatinorum sub S. P. N. Augustini regula merentium fundatorem habeat Petrum Caratam Neapolitanum Episcopum quondam Theatinum, vnde nomenclatura dimanauit. Franci, atque Nostrates Belgæ Iesuitas appellarint, nobili quidem Nominè, &c. Cæterum huius Illustris Societatis IESV præcipuum studium est Ecclesiæ inter varios Hæreticorum assultus quassatæ, ac periclitanti totis neruis succurrere, docendo, prædicando, scribendo, fidelium confessiones audiendo: quibus in muneribus præclari admodum inter eos enituere viri, quorum plures Indos, & Iapones Euangelij face collustrauere. *Hæc scriptor grauius.*

Huius studium, Ecclesia inter Hæreticorum assultus periclitanti succurrere.

A CARMELITANIS.

89. **A** S. M. TERESIA A IESV, *Nota in toto terrarum Orbe* Quanti & Teresia fecerit Societatem.
Sanctitatis, & sapientia Virgine Illustrissima tot Religio-
sarum personarum Fundatrice & Reformatrice clarissima: illa, in-
quam, Virago incomparabilis, Heroïna, & inuincibilis Debora,
illa omnigenæ Sanctitatis Mulier vere fortis suis exemplis, verbis,
& scriptis mirifice Societatem commendauit, & honorauit.

Primò, profundissima humilitatis exemplis commendauit, cum Cuius doctrina suis se spiritua-
cap. 5. suæ vitæ pag. 47. sic Sancta de se scribit: Mansi in hac cæci- tem profectum debere fatetur.
tate credo plusquam septemdecim annis, donec quidam Pa-
ter S. Dominici valde doctus mihi aperuit oculos in aliquibus
rebus: & illi ex Societate IESV totaliter mihi incusserunt tan-
tum timorem (scilicet non parui faciendi quedam peccata venia-
lia, que quidam rudes Confessarij dicebant S. Teresie non esse pec-
cata) aggrauando mea adeo mala principia, sicut postea
dicam.

Et cap. 23. pag. 246. sic eadem Sancta scribit: Laudatus sit Do-
minus, quod mihi gratiam dederit obediendi meis Confes-
sarijs quamuis imperfecte, qui quasi semper fuerunt isti be-
nedicti Homines Societatis IESV, &c. Cœpit postea anima
mea sentire manifestam meliorationem sicut nunc dicam.

Secundus modus, quo Sanctissima Teresia Societatem IESV com-
mendauit, situs est in miris laudibus Societatis, de qua hæc scripsit in
eodem vitæ suæ cap. 23. pag. 236. Cum (inquit) venissent huc Pa-
tres Societatis IESV, quibus ego non cognoscendo vllum eo-
rum, eram multum addicta, tantum quia sciebam modum
eorum ita viuendi sicut orandi. Sed non me inueniebam di-
gnam loquendi cum illis, nec fortem ad obediendum illis. Et
infra. Fuit propter maius bonum meum, vt ego cognosce-
rem, & tractarem cum Gente adeo Sancta, qualis est Socie-
tas IESV. Et alio in loco eiusdem Capituli 23. pag. 244. Sic ait:

Afflige-

*Quanta de
suorum-
Confessa-
riorum
Sanctitate
existima-
tio?*

Affligebar, quod domestici me viderent tractantem cum Personis adeo Sanctis uti erant illæ ex Societate, timens miseriam meam, & videbar magis esse obligata, ne essem adeo misera, & ut me priuarem meis recreationibus otiosis.

*Et de So-
cietatisper-
sonis.*

Et cap. 24. pag. 249. sic scribit: Habitabam prope illos (scilicet Patres Societatis IESV, de quibus ibi egit) gaudendo valde quod tractarem frequenter cum illis: quia tantum cognoscendo Sanctitatem illorum conuersationis, erat magnus profectus, quem anima mea sentiebat.

Et cap. 33. pag. 364. de quodam itinere sibi à Prouinciali imperato scribens ait: Consolabar multum quod scirem in illo loco esse Domum Societatis IESV.

Extat quoque Epistola fragmentum, quam ipsa Sanctissima Mater Teresa 28. Iulij anno 1568. Abulæ dedit ad Christophorum Rodriguez de Moya, cum ille Segura de la Sierra erigere percuperet claustrum discalceatarum Virginum, in idque suas filias ipse inducere, eâ tantum lege, ut Societatis directioni tam filia, quam reliqua absfundati Cœnobij Virgines subiacerent. Igitur sanctæ Matris verba ex Hispano idiomate latinè sic sonant. Homines Societatis IESV sunt mei Patres, quibus post Deum debet anima mea bonum omne, si quod habet. Filiabus suis afficio ex eo quod intelligam eas cum Patribus istis agere solitas: nec enim quæuis, spirituales licet sint, illico conueniunt nostro Instituto, nisi quibus illi à confessionibus sunt, quales sunt propemodum omnes Monasteriorum nostrorum alumnae: neque memini vllam recepisse me, quæ non esset eorum filia, quandoquidem eæ præsertim nobis aptæ sunt. Equidem gratias ago Deo, quod eorum qui me genuere, Patrum spiritus mea in Cœnobia ab eisdem transfusus sit. Itaque R^{mus}. Generalis Noster, nuper hac transiens ita præcepit, ut Patres Societatis exhortationes haberent ad nostras. Nec vllius auctoritate prohiberi possent, absoluerentque passim confiteri volentes. Obstare quidem Constitutiones eorum, non vetare

*Quorum se
filiam fa-
ctetur.*

*Et eorum
doctrina
omnes Mo-
niales vti
desiderat.*

tamen,

tamen, quominus interdum id fiat, nobisque inter agendum recte consulant; quod faciunt magno cum fructu. Desiderium tuarum filiarum, vt nouum illud Coenobium tuum Patrum curæ subiiciant; idem & meum est. Scito tamen illos id non admissuros, esset licet Principum fæminarum; qualia, modo vellet, ex hoc multa haberent; adeoque quod optas, fieri non potest. Benedictus sit Deus, habere nos præ alijs libertatem agendi cum Patribus istis, quam nec auferet vsquam, neque aufert, &c. *Tam bene tum sensit de Societate Teresia, sentiretque si uiueret etiamnum.*

Ac Societatis regimini sua Monasteria tradere.

Tertio modo eadem S. Mater honorauit Societatem, seu potius Deus per eam, quia res eximias ei reuelauit, tum de vniuersa Societate IESV, tum de varijs eius personis. Qua de re sic ipsamet scribit in vita sua cap. 38. pag. 421. De aliquibus (inquit) Religiosis vnus certi Ordinis, & de toto Ordine simul, vidi magnas res, vidi illos in cælo cum vexillis albis in manu aliquoties, & alias res similes magnæ admirationis: propter quod habeo dictum Ordinem in magna veneratione: quia longo tempore conuersata sum cum illis, & video illorum vitam conformem ei, quod Dominus de ipsis mihi monstrauit. Porro per hos Religiosos, & per hunc Ordinem S. M. Teresiam intellexisse non alium, quàm Societatem IESV, testatur eius Confessarius P. Franciscus Ribera ob libros editos toti Orbi notissimus, in ea quam scripsit S. Teresia vita, in qua etiam asserit lib. 4. cap. 3. Sanctam Matrem in sua manu scripta Originali vitâ expressisse hoc loco nomen Societatis IESV, & ore tenus idem narrasse. Quod etiam Sanctius de Auila Episcopus Seguntinus eiusdem sanctæ Teresia Confessarius, confirmauit.

Socios in Cælo vexillis albis ornatos vidit.

Et in Eodem Cap. 38. & pag. 421. vita sua eadem Sancta sic scribit. Cum essem in quodam Templo cuiusdam Collegij Societatis IESV cum illis magnis afflictionibus, quas sensi in animo & corpore, audiendo Missam quam quidam Pater dicebat pro vno Fratre Societatis mortuo, vidi illum ire ad Cælum cum multa gloria, & ex par-

Et IESVM cuiusdam è Nostri vita sancto obuiam eantem.

H h ticulari

ticulari fauore cum comitari Maiestatem Domini nostri.

Ac pretiosam vestem nostrorum capitibus impositam dum communicant.

Et Cap. 39. pag. 447. in fine Capituli ait: Cum essem in quodam Templo cuiusdam Collegij Societatis IESV, & communicarent Fratres illius domus, vidi pretiosam vestem (seu umbellam Italicè pallio) supra caput illorum, hoc vidi bis: sed quando aliæ personæ communicabant, hoc non videbam.

Et Societatem magnos fructus vltimis temporibus facientem.

Et cap. 40. pag. 455. vitæ suæ sic loquitur de eadem Societate, teste Ribera lib. 4. cap. 5. eius vitæ: Manens (inquit) quadam vice in oratione cum magna recollectione, suauitate, & quiete videbar esse circumdata ab Angelis, & valde vicina Deo: cœpi orare summam Maiestatem pro Ecclesia. Fuit mihi indicatus magnus profectus, quem debebat facere quædam Religio temporibus vltimis, & fortitudo, cum qua debebat sustentare fidem, &c. Verum cum hereret sibi stupore defixa

Et sua fortitudine fidem sustentantem.

Teresia Sanctissima, inde magnis letitijs incederet ex uehementi quo in charissimum sibi istum Ordinem ferebatur affectu, ita exaggerantem apud se sua ostenta, audiuit aliquando Dominum IESVM dicentem sibi, si vero ipsa scires, quas hi futuris sæculis Ecclesiæ laboranti modò, suppetias sint laturi. Et hanc sibi, ait, visionem etiam sæpius oblatam. Et licet in illa Teresie vitæ, que typis edita circumfertur, suo hæc Familia sigillatim non indicetur nomine, in ipso tamen Autographo, & in omnibus calamo exaratis libris, illius nomen aperte proditum est, nempe Societatis.

Et quadraginta socios in Brasiliam euntes ab Hereticis pro fide necisos.

AB EADEM S. TERESIA plurimum honoratur Societas, commendaturque in multis alijs Reuelationibus, quas de Socijs habuit. Et imprimis S. Mater (teste Didaco Lepesio Archiepiscopo Turrissonensi in eius vitæ lib. 3. cap. 17. Deo reuelante sciuit mortem quadraginta Patrum, & Fratrum Societatis IESV euntium in Brasiliam ab Hereticis occisorum, statimque ac illos occiderunt, dixit Patri Barthasari Alvarez suo confessario, se eos vidisse cum Coronis Martyrum in cælo.

AB EADEM: *Quæ* (teste Fr. Elia à S. Teresa in legat. triumph. Eccles. lib. 2. cap. 31.) longe inde in Hispania existens animam P. Martini Gutierrez (in Gallia defuncti) in ipso mortis articulo vidit ouantem, & Martyrum laureolâ donatum, cælum recta conscendere.

Ac Marti-
nū Gutier-
rez Marty-
rj laurea
donatum
ad cælum
cōscendere.

AB EADEM: *Quæ* (vt scribit P. Ludouicus de Ponte in vita impressa P. Aluarez cap. 6. §. 2. p. 69.) audiens quadam die sacrum P. Balthazaris Aluarez è Societate IESV sui Confessarij, vidit eum toto tempore quo sacrum durauit habuisse in Capite diadema quoddam magni splendoris. Et rursus (vt idem auctor ibidem scribit cap. 11. §. 2. p. 124.) eadem Teresa Deo reuelante cognouit dictum P. Aluarez fore saluum: ostenditque illi Dominus noster præstantem quemdam locum in cælo, quem esset habiturus. Et adsecit, Quod ille tunc in terra esset adeo excelso perfectionis gradu constitutus, vt eo tempore nullus esset in altiori, & iuxta talem gradum reddendos illi gradus in cælo: & quod ipse P. Aluarez excederet in perfectione omnes tunc in terra existentes.

Et P. Al-
uarez
splendoris
diademe
coronatum.

Omnesque
tunc in ter-
ra degentes
perfectione
superat-
tem.

AB EADEM: *Quæ* (vt idem Ponte ibidem scribit cap. 58. §. 1. p. 607.) Cum multis annis post suam mortem apparuisset cuidam famule Dei S. Matri Teresie valde deuote, & probata virtutis, & fidei, volens ipsam in quadam afflictione magna solari, inter alia multa, hæc ei verba dedit. Et Ego sum Filia Societatis: habui in ea Confessarium, quem nunc in cælo & agnosco, & veneror. Quod intellexit de eodem P. Aluarez. Hucusque dicta, & per varios Auctores dispersa quasi in fasciculum collegit nouissime noster Nicolaus Lancicius Tom. 2. Opuscul. spiritual. 17. de Præstantia Instituti Sot. cap. 3. à num. 196. & à fol. mihi 566. Et etiam Opuscul. 18. de Gloria S. Ignatij cap. 19. à fol. 616. Quæ omnia protulit illa virorum Dux femina præclarior. Ille ductus è Carmelo Fons, & Origo defecatiſſimæ Sanctitatis. Quo nescio num illustrius dari de Societate testimonium possit. Ingentia sane sunt quæ hucusque dedit Teresa, in qua velut in speculo resplenduerunt ostenta tam illustria, tam inusitata de Cælo in charissima suæ Societatis encomia, quæ

Iterum se
Societatis
filiam fa-
tetur.

si à Matre tot extollitur laudibus, à filijs non minoribus honoratur.

Quantum
Deus in
Ignatij
anima de-
lectetur?
& Euang.
Ioan.

Cuius spi-
ritus totus
est amare,
& conducere
ad
amandum.

Hic spi-
ritus in eius
filijs re-
gnat.

Et in Car-
melitanis
Moniali-
bus.

Reditus So-
cietatis in
Gallia peti-
tur à B.
Magdalena
de Pazzis.

99. A B. MARIA MAGDALENA DE PAZZIS Carme-
litana de Observantia ab Urbano VIII. in Beatarum Virginum Ca-
talogum adscripta: Quae die 26. Decembris anni 1599. raptum passa
vesperi, videbat Deum complacere sibi, & delectari adeo in anima
S. Ioannis Euangelistae, ut quodammodo non viderentur esse alij
sancti in calo: & simili modo videbat Deum delectari in anima B.

P. Ignatij Fundatoris Societatis IESV; unde dicebat, loquendo for-
titer: Spiritus Ioannis, & ille Ignatij est idem, quia totus est
amare, & conducere ad amandum. Et intelligebat Deum ideo
delectari, & complacere sibi adeo in his duobus Sanctis, quia illorum
scopus, & finis fuit amor, & charitas, & per viam amoris, & in
charitate trahebant creaturas ad Deum. Et postea dixit haec verba.

Maximè felix spiritus, qui regnat hodie in terra est ille Igna-
tij, quia eius filij in conducendis animabus ad Deum, procura-
rant principaliter dare notitiam, quantum sit gratum ipsi
Deo, & quantum intersit attendere operibus internis, & tra-
ctare interius cum Deo, quia hoc exercitium facit amplecti
cum facilitate res arduas & difficiles propter lumen, quod
recipit anima, ex quo nascitur amor, qui conuertit in dulce-
dinem omnem amaritudinem: Videbat haec benedicta anima
quod toties, quoties filij B. Patris Ignatij tractabant in terra cum
animabus tali modo, toties in Calo renouabant Deo complacentiam,
& delectationem, quam percipiebat in anima Beati Patris. (Dixit
etiam manendo quoque in raptu) Bene potest lætari, & gaudere
noster Pellicanus (id est Mater Priorissa) quia conducta est ad
illud tempus, quod tantopere desiderabatur, videndi pullu-
lare in Religione nostra primitias spiritus Ignatij. Sic refertur
apud Nicol. Lancicium cit. Tom. 2. Opuscul. spirit. Opusc. 17. de Pra-
stantia Instituti Societatis cap. 1. n. 169.

AB EADEM: Quam cum Principissa Maria Christianissimo
Regi Galliae Henrico 4. desponsata visitasset anno 1600. Suasque
necessitates eius precibus commendasset; nominatim autem desiderium
prolis

prolis masculæ, promisit illa, se id peturam à Deo, dummodo tria ipsamet ad regium thronum euecta præstaret. Primo, ut procuraret apud Maiestatem regiam reuocari in Galliam Patres Societatis IESV, dicens illi, Hoc esse vnum ex magnis obsequijs, quæ illa posset præstare Deo in beneficium illius Regni. Secundo, ut procuraret extirpationem hæresum. Tertio, ut esset amatrix pauperum. Sic ibidem cap. 4. num. 217.

Tanquam
vnum ex
magnis ob-
sequijs in
illius Regni
beneficium.

91. A VALERIO XIMENEZ DE EMBVN Sacra Theologia Professore in Cæsaraugustano Conuentu Carmelitano, qui nec distis multo longius ab his duabus Heroinis, fortius etiam atque vehementius augustum suum prodidit de Societate iudicium. Voluit (inquit ille) Dominus Cæli & terræ ditare, & illustrare nobilem Societatem IESV, Columnam Ecclesiæ firmissimam, Murumque fortissimum, & inexpugnabilem contra Hæreticos, ex qua vna tot prodierunt, prodeuntque quotidie doctrina & virtute duces robustissimi, quot ex alijs omnibus simul iunctis Ordinibus Clericalibus. Hæc ille: non Ego, non Ignatius Parens Societatem omnium Minimam passim ingeminans: benevolentia igitur hic error, & excessus amoris est, vasto natus animo, & verbis expressus ingentibus. Ita in Imag. 1. sec. Societ. lib. 5. cap. 11. fol. 678.

Societas
Columna
Ecclesiæ
firmissima:
ac Murus
fortissimus,
& inexpugnabilis
contra hæreticos.

Ex qua,
virtute, &
doctrina
robustissimi
duces pro-
diere.

92. * A CHRISTOPHORO AVENDAÑO Scriptore atque Prædicatore admodum celebri, in sermone de Canonizat. SS. Ignat. & Xauer. discurs. 3. à fol. 84. col. 2. ubi ille sequens de Societate testimonium vere aureum latine redditum edidit. Hæc (inquit) Sacra Religio per actum intellectus semper cum populo Christiano præcincta est, illum scilicet instruendo, iam sua prædicatione, iam Magisterijs, iam priuatis scriptis, iam voluminibus illustrissimis: insuper est per actum voluntatis cum eodem populo præcincta, illum scilicet feruore suo inflammando, &c. Et postea supponens Societatem à Clemente VIII. Brachium Ecclesiæ Dextrum appellatam, ait: Notandum maximè quod quando ictus aliquis capiti imminet, statim

Eius munia in populi Christiani utilitatem.

*Hæresis
ictus Eccle-
sia Capiti
imminentes,
Societas vt
eius Bra-
chium
auertit.*

*In Germa-
nia cum
Canisio:*

*In Gallia
cum Bel-
larmino:*

*In Anglia
cum Sua-
rio.*

*Sicut alias
Religiones
contra va-
rias hære-
ses Deus
excitauit.*

*Sic contra
Caluinum,
& Lutherū
Societa-
tem.*

*Cuius filij
Ecclesie
validi Re-
miges.*

*Et Papæ
mancipia.*

Brachium naturaliter eleuatur, erigitur ad illum auertendum. Et quidem nullum ictum hæresis fecit in Ecclesie Caput ab Ignatianis temporibus, quem Societas vti Brachium Dextrum Ecclesie non auerterit. Lutherus Pontificis auctoritati minuitur ex Germania, Calvinus vocans Papam Antichristum ex Gallia, Henricus VIII. ex Anglia, negans illi obedientiam, si neget Matrimonij dispensationem, vbique autem Societas vti Brachium Dextrum Ecclesie, illius Caput defendit, ictus in illud iactos porrecto Brachio eludit vbique, in Germania cum suo Canisio, in Gallia cum suo Bellarmino, in Anglia cum Suario suo, &c. *Et infra addit:* Contra persecutiones validas hæresum, quas habuit Ecclesia, magnos Sanctos, ac Religiosas Familias in eius defensionem Deus excitauit. Igitur contra Massilienses S. Benedictum cum sua Familia vocauit, contra Abailardum S. Basilium cum sua, contra Albigenses S. Dominicum cum illustri suo Prædicatorum Ordine, contra Sacramentarios S. Franciscum, ac zelatores filios; contra Donatistas magnum Augustinum, & suos; contra Nestorium Carmeli Religionem: at vero aduersus maiorem, & vrgentiorum persecutionem (qualis Lutheri futura erat) Ignatium, & Religionem suam reseruauit: quam cælum miraculosè Ecclesie dedit vti Brachium eiusdem Dextrum ad Hæresum ictus Lutheri, atque Caluini auertendos, &c. *Et postea fol. 85. col. 1. Gregorius XIII. (inquit) validos Ecclesie Remiges socios vocat, & non sine diuini Numinis prouidentia: remiges enim sunt triremis serui, & ad laborem sine libertate destinati; quod cernitur in Societatis Professis, qui per quartum votum tribus consuetis superadditum, obstricti manent seruorum instar ad obediendum summo Pontifici, laborandumque in Ecclesie Naui; vnde per irrisionem Hæretici, Papæ mancipium Societatem vocant: & hæc est maxima illius gloria. Quod si remiges sunt, qui plures victorias consequuntur valenter remigando: proh! quot victorias Societatis Patres in Iaponia, Magno Mogori, in tota India, Sinis,*

Sinis, & alibi reportarunt! quot animos in his partibus Deo lucrata est! quot caelo Martyres filios dedit sacrata hæc Religio! *Et tandem eod. fol. 85. col. 4.* Præ cæteris autem (*concludit*) maior Societatis excellentia est, qua super omnes eminent Religiones, quartum eius votum, quo se Deo in holocaustum offert ad suum proximum redimendum, si Pontifici placuerit, etiam cum propriæ vitæ periculo. Huic voto divinæ misericordiæ, cælestes fauores, insignes Magistri, quos habuit, & habet Societas, præclara volumina, Sacramentorum frequentia, Regum ac Principum amor, & quod magis mirandum, barbarorum Principum fauor plane debetur. *Ita ille.*

Quot vi-
torias Ec-
clesiæ ubiq;
pepererint

In holo-
caustum ad
proximos
redimendos
Pontifici
ex voto se
offerunt.

93. * AB ALFONSO BOHORQVES *Inquisitionis Hispaniæ Consultore, Ordinisque Definitore in sermone de Canonizatione S. Ignatii fol. 1. col. 1.* Adeo (*inquit*) docti sunt huius sacræ Religionis Religiosi, ut in Domo sapientiæ, Mineruaque scientiarum mihi esse videar, tantaque sanctitate conspicui sunt, ut filij ipsiusmet sanctitatis videantur. Dixi, me in domo esse sapientiæ, quia plus in eius scriptis, quàm in magnis Bibliothecis inuenio; vniuersalem scilicet totius Theologiæ Scholasticæ, & positivæ notitiam, verborum grauitatem ad ponderandâ fidei mysteria, miram dulcedinem ac suauitatem in rebus spiritualibus scribendis, cælique fulmen contra Hæreticos: item litterarum humanarum notitiam quandam habet incomparabilem, Historiarum memoriam penè infinitam, summam in suis allegationibus fidelitatem, in rationibus supra Platonem subtilitatem, eloquentiam Tullio parem, suauitatem ad respondendum aduersarijs cerâ molliorem, quæ est veluti quinta essentia, ac vltima linea prudentiæ, humanæque sapientiæ. Dixi Societatis Viros, ipsiusmet sanctitatis filios videri, quia cum eorum modestiam, exterioremque compositionem contemplor, in illis spiritus sancti gratia cum suis donis ac fructibus videtur commorari. Testes huius veritatis sunt fidelitas, ac veritas, quibus in hac

Societas
sapientiæ
Domus.

Scientiarum
Minerua.

In suis
scriptis mi-
ra dulcedo,
suauitas, ac
cali fulmi-
na contra
Hæreticos.

Societatis
viri, sancti-
tatis filij.

sacræ

facra Religione Sacramenta administrantur. Testes sunt Puritas suarum Virginum, perseverantia suorum confessorum, patientia suorum Martyrum, zelus suorum Prædicatorum, sana ac sancta suorum Magistrorum atque Doctorum doctrina, &c. *Et post plures paginas addit fol. 10. col. 1.* Lustrentur (inquit) huius Religionis cubicula, & in eis summa videbitur Paupertas, etsi eorum plurimi sint, qui non solum Episcopali, ac Cardinalitia dignitate verum & suprema digni censeantur, &c. *Ac tandem concludit:* Ignatio Romam eunti apparens Christus Dominus dixit: Ego vobis Romæ propitius ero: & ni fallor hæc causa est, cur cum omnes aliæ Religionis Cardinalem habeant Protectorem, sola Societas Protectorem non habet Cardinalem, quia Christus Dominus se illius Protectorem esse promisit. *Ita ille.*

Cardinalem Protectorem non habet, quia eius Protector IESVS.

Etsi alijs Religionibus tempore posteriori, non virtute, litteris, & prædicatione.

Est Christi Domini Benjamin.

Quam peperit Ecclesia Lutherana hæresis pressa doloribus.

Gen. 1. 26

Sicut homo omnium creaturarum postremus earum est Microcosmus,

94. * A PETRO CORNEJO *Cathedratico Durandi Doctore Salmantino doctissimo in sermone de Beatificat. S. Ignatii, qui habetur in libro festorum Salmaticens. de eadem Beatificat. fol. 134. col. 2.* Gloriosus Ignatius (inquit ille) etsi nouissimus Fundator extiterit, ipse tamen, nec sacra eius Religio postremum locum obtinet in virtute, litteris, Prædicatione Evangelica, orbisque existimatione: imo potuit contingere, in executione Societatem ultimam fuisse Religionem, in intentione vero diuina Primam ob ingentes fructus à se producendos. Ex duodecim precipuis Ecclesiæ Religionibus quatuor Monachalibus, quatuor Mendicantibus, Militaribus totidem, verum est Societatem postremam prodiisse, illa tamen est Benjamin Christi Domini atque adeo doloris filia, quam Ecclesia Mater eius, ingentibus pressa doloribus Lutheranae Hæresis peperit, &c. *Et postea fol. 135. col. 1.* Homo (inquit) in prima mundi molitione etli postremus à Deo formatus, tamen præ cæteris creaturis ab eo dilectus, ad imaginem suam factus, cui tandem & naturam suam diuinam dedit, & nomen: Homo enim verè dicitur Deus, postquam Deus factus est Homo. Non aliter Mundi spiritualis noua creatione, etli in Religionibus ultimam

mam Christus Dominus Societatem fundavit, ad imaginem vero suam creavit illam, in Paupertate scilicet voluntaria, in proximorum amore, in vitæ perfectione, & vel in ipso IESU Nomine: & sicut Homini ultimo licet creaturarum, earum omnium perfectiones Deus impertitus, nempe intelligere Angeli, sentire brutorum, vegetari plantarum, ac esse elementorum, quibus homo Microcosmus effectus: ita sane Christus in hanc ultimam suam Societatem perfectiori modo quam in præcedentes Religiones, omnes congeffit, vitam contemplativam Monachalium, clausuram & silentium Carthusianorum, amorem proximi Mendicantium, ac tandem bellum interruptum cum inimicis fidei Hæreticis ac Gentilibus, Militarium: & hæc omnia gradu adeò heroico, atque eminenti, ut hæc sacra Religio non nisi quædam Quinta essentia (ut vulgo dicitur) cæterarum Religionum divini amoris igne elicitæ & stillatæ, & breviarium earum omnium esse videatur, &c. Et fol. 136. col. 2. Nec exaggerate loquar (inquit) si huic sacre Religioni tanquam instrumento præcipuo gloriam postremi ac præcipui triumphi de Luthero, ac sequacibus reportandi, attribuiam: quod videtur prædixisse Evangelista Ioannes. Is in libro, quem scribit de rebus, quas in Ecclesia eventuras à Deo acceperat, vidisse se ait stellam de cælo cadentem, cum quintus Angelus Tuba cecinit. Sanctus vero Thomas quatuor Angelis quatuor Prædicatorum Ordines Mendicantes, qui sua ætate florebant designatos asserit: de Quinto autem sic interpretatur, verius dicam, vaticinatur. Prædicatorum, ait, Ordinem excitatum iri, cum alia fuerit Hæresis exorta. Prædictio eventu comprobata. Orta quidem est Hæresis ista, cum stella de cælo cecidit, hoc est cum Lutherus ab Ecclesia defecit. Quintusque hic Angelus Ignatius est Fundator quintæ Religionis Prædicatorum Mendicantium: sic eam Pius V. appellat. Qui sacer Ordo officium ac ministerium huius Angeli adimplet doctrina Catholica, quam docet iam cathedris, iam suggestis, iam libris, iam confes-

*Sic omnia
Religionum
Societas.*

*Qua eam
est quinta
essentia
divini a-
moris igne
stillata.*

*Est Instru-
mentum
præcipuum
postremi
triumphi de
Luthero re-
portandi.*

Apoc. 9. x.

*Quod por-
tendit stel-
la illa de
cælo cadens
ad sonitum
tuba quinti
Angeli.*

*Per quem
Ignatius &
Societas
figurantur.*

Eorum de
Infidelibus,
& Hæreti-
cis trium-
phus.
1. Reg. 17
50.

Societas
plus ceteris
laboravit.
1. Cor. 15.
10.

Docendo,
prædican-
do, excu-
sionibus, &
libris.

Suorum
scriptorum
calami,
lucernæ in
manibus
accensæ.
Luc. 12.
35.

Quatuor
Ezechielis
animalia,
quatuor So-
cietatis
status adū-
brant.

Illa fidem
in Gallia,
Hæreticis
frementi-
bus susten-
ant.

sionalibus, iam vitæ exemplo, effusoque suorum Martyrum sanguine, &c. Et postea fol. 139. col. 1. postquam Ignatio P. N. sanctissimo illud Isaïæ applicuit, Minimus erit in mille, & paruulus in gentem fortissimam, subiungit. Cuius diuini Minimi Religio reliquas omnes fructibus tam breui tempore reportatis videtur excedere. ô quot Gigantes paruulus iste Dauid, Ignatius scilicet lapidibus è funda doctrina suorum iactis exturbauit! quot Gentilium ac Hæreticorum exercitus superauit, &c. Et post multa. Quatuor (inquit) in rebus affirmare possumus, Ignatium per filios in prædicatione Euangelica plus cæteris laborasse. Primò ad remotissimas Gentilium, Indorum, ac barbarorum nationes penetrauit, quo nec fidei Euangelicæ vestigium vsquam peruenerat. 2. Ministeria prædicandi docendique sine vllis stipendijs, exercet. 3. Nullus Ordo tot in locis prædicauit. 4. Neque tot libros scripsisse Religiones omnes ab exordio Societatis, quot ea sola scripsit; volens non solum præsens verbis, sed absens scriptis Mundum instruere: cui tot scriptorum calami, lucernæ sunt, quæ in suis manibus accensæ animas in Ecclesia Dei vsque ad sponsi aduentum illuminent, &c. Et fol. 145. col. 2. tandem concludit. Quatuor illis mysticis Ezechielis animantibus curram illum diuinitatis, tot mysterijs, quot ornamentis instructum portantibus, quatuor Societatis status comparo. Leoni Professos, qui præcipuæ ac nobiliores partes Societatis sunt. Aquilæ Scholares ob ingeniorum acumen. Homini spirituales Coadiutores ac Confessarij ob mansuetudinem, & humilitatem, qua cum peccatoribus conuerfantur: Boui Coadiutores Temporales ob humilitatem qua in domesticis officijs laborant. Sic ille.

95. * A MARCO DE GVADALAJARA, Miris encomijs per totam suam Pontificalem Historiam commendante Societatem, ab hostiumque calumnijs passim defensante: & imprimis Par. 4. lib. 3. cap. 12. Eam (ait) sustentare veram in Gallia fidem sermonibus, lectionibus, disputationibus, consilijs, priuatique collo-

colloquijs, frementibus in ipsam Hæreticis, &c. Et postea subdit: Eorumdem astutijs expulsam à Gallicano Regno Societatem, vbi pulcherrima excolebat fruteta in Catholicæ Religionis augmentum, & Hæreticorum confusionem. Quorum industria Parisijs Pyramis erecta marmorea ingenti præfixo titulo, eximio opere, sed pleno in Societatem calumnijs, &c. At cognita veritate (inquit in eadem 4. Par. lib. 12. cap. 3.) ac sociorum innocentia, benignitas Regis Henrici hoc nomine quarti, Ecclesiæ iam vniti, totum monumentum funditus voluit aboleri, nè qua palam extaret memoria decreti contra Societatem facti. Destructa igitur Pyramis est insigni Hæreticorum dolore, quorum in Iesuitas machinæ omnes, atque conatus cum hac Pyramide ruebant. Vicit ergo omnia improborum odia, abundeque pensauit Regis beneuolentia. Vetera restituisse domicilia parum erat: noua addidit, fundauitque præcipuis in vrbibus; Flexiæ imprimis altatrice sua in domo, quam in Collegium Societatis conuertit. Fontem tandem amoris Cor suum testamento legauit, & Flexiano in Templo Iesuitico sepeliri voluit. Vnde maiora ab exilio Societatis incrementa, laus maior, & gloria. Et Par. 5. eiusdem Historiæ Pontificalis lib. 16. cap. 11. referens omnium Religionum Scriptores admodum insignes sic describit. In Carmelitana Religione 45. florere: in Dominicana 87. in Augustiniana 68. in Seraphica ingens numerus, in Mercenaria 36. & sic de alijs. De Societate autem IESV (concludit) dicam quod Euangelista Ioannes in sua Apocalipsi: Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat. Hæc siquidem Religio est, quæ suis scriptis, ac doctrina ditauit Ecclesiam. Hucusque ille, & plura abbi per dictam Pontificalem Societatis encomia dispersa habet, quæ etiam nemo dinumerabit.

96. * A DIDACO DE BENAVIDES Optimo Sacrarum literarum Interprete in Vniuersitate Salmanticensi: qui postquam Societatem, Illustrissimam, Religiosissimam, & doctissimam nominauit, Eandem ait, sua sapientia erroris inimicam; sua

Quorum
astutijs
expulsa.

Et Henrici
IV. bene-
uolentia
iterum re-
stituta.

Qui Cor
suum illi
testamento
legauit.

Societatis
scriptores
innumeri.
Apoc. 7. 9

Quorum
doctrina
ditauit
Ecclesiam.

Est Illu-
strissima &
doctissima
Religio.

Sua sapiē-
tia erroris
inimica: &
sanctitate
malitia
opposita.

Scriptorum
suorum ca-
lamis, &
Martyrum
sanguine
gloriosa
meretur
elogia.

Laudatur
ex omnium
scientia-
rum gene-
re.

Et Virtute,
quam eius
filij illis
cum quibus
agunt, in-
fundunt.

Ij Pallio,
vt Reges
coronantur
in terra.

sanctitate, malitiæ oppositam: idque satisfactione tanta, tum suorum scriptorum calamis, tum Martyrum sanguine, vt gloriosa mereatur elogia; non alia epiteta, non alia attributa obsequijs à se Ecclesiæ factis, contraria. *Et tandem addit.* Ir-ritatam Societatem iras modeste refringere. *Sic illem Approb. Informat. P. Fran. de Contreras, qua probat non posse Episcopum sine Bullis presentibus consecrari.*

97. * AB ANTONIO TAVARES Lusitano in ser. de Canoniz. S. Ign. & Xauer. fol. 1. Secundum (inquit) quod in hac Societatis Repub. considerare debemus Personæ sunt, quæ in ea procreantur. Quis non miretur in Prædicatoribus eminentiam? in Theologis perspicaciam? in Sacræ Scripturæ explanatoribus securitatem? in Metaphysicis acutiam? in Philosophis studiositatem? in Logicis subtilitatem! in Latinis Ciceronianum nitorem? in Græcis notitiam? in Rethoribus eloquentiam? in Hæbreis peritiam? in Confessarijs experientiam? in Ianitoribus affabilitatem? in Aedituis vel in minimis rebus munditiam? in infirmarijs charitatem? in Prælatibus prudentiam? Quid si de virtute loquamur; hæc ab omnibus satis nota: cur tempus infumamus in ea laudanda, quæ à nemine ignoratur. Id solum aio, Societatis IESV Patres virtutem veluti infundere illis, cum quibus communicant. *Sic ille ex Lusitano Latine redditum testimonium protulit.*

98. * AB HIERO. à S. IOSEPHO: *Qui in Historia sua Dis-calceati Carmeli lib. 5. cap. 5. fol. 793. expendens visionem illam, qua bis B. Theresia pallium supra Capita Nostrorum sumentium Eucharistiam viderat, sic ait: Miraculosa, & singularis demonstratio innuit, quam gratæ illæ benedictæ animæ Deo essent, qui pallio, quod insigne Regum est, eas vt Reges coronabat. Et postea Ibid. num. 10. expendens celebrem illam de Vexillis albis visionem, quibus Nostros in Cælo eadem Theresia viderat, subiungit: Hæc reuelatio tam magifica, & honorifica est, vt vel ea sola vnum ex præcipuis testimonijs, ac elogijs magni-*

magnitudinis, & perfectionis huius sanctæ Religionis esse possit. Enimuero candida in manibus vexilla purissimæ victoriæ triumphum significant; siue quia dealbauerunt stollas suas in sanguine agni, effundentes in fidei defensionem suum sanguinem tot insignes huius Religionis filij: siue ob immaculatam suæ Castitatis mundiciem. Sic ille ibi, & passim alibi Sociorum laudes inculcat.

Et ob nitidam puritatem vexillis candidis in calo triumphant.

99. A CAPITULO GENERALI Excalceati Carmeli sub Francisco à Sanctissimo Sacramento Romæ celebrato, plurimum quarimonie, quod è vita D. Theresie quedam ad Societatem spectantia fuissent abolita, sic satis faciente: Accepimus scripta S. Matris Nostræ Theresiæ edita esse truncata quoad illa omnia, quæ spectant ad Societatem IESV, ita vt & in manu-scriptis plerisque, & in plerisque exemplaribus pridem editis, & in ipsomet S. Matris contextu Originali omnia illa, quæ notantur in Libro, cui Titulus Gloria S. Ignatij, exarata inueniantur, tamen in ea editione, de qua dictum est, omnia fuerint erasa: hanc infidelitatem editionis non tam Societati IESV, quam S. Matri iniuriosam omnino improbamus, & à nobis non esse profectam contestamur. Quin imo, si quis ex Ordine nostro deprehenderetur tale quid admisisse, aut fieri curasse, impunitum non debere esse decernimus: ipsam quoque editionem truncatam in vsu nostrorum esse prohibemus. Propositionem hanc Capitulo Generali nostro propositam, & per acclamationem omnium approbatam testamur, die 16. Maij, anno lubilæi 1650. In hoc nostro Conuentu S. Mariæ de Victoria Almæ Urbis. Fr. Franciscus à Sanctissimo Sacramento Generalis, Fr. Ioachimus à IESV Mariæ Capituli Generalis Secretarius.

Decretum Capituli General. Carmel. in Societatis fauorē super scripta B. Theresiæ

100. A IOAN. BAPT. DE LEZANA Sacre Theologie apud Complutenses Lectore in Libro suo Apologetico pro Immaculata Mariæ Conceptione cap. 2. fol. mibi 9. Vbi enumerans ille Religiones pro tanti mysterij veritate militantes hæc de Societate scribit. Sed quis non expectabit, vt dum instituti nostri commilitones annu-

illa vniuerso Orbis celeberrima, colendissima, ac splendissima Religio.

*Militans
strenuissi-
me pro im-
maculata
Virg. con-
ceptione.*

*Quadra-
ginta &
amplius
filiorum
calamis.*

*Insignem
noui Orbis
conuersioni
operam
nauarit.*

*illa san-
ctissima, &
inclita no-
minatur.*

*Contra vi-
tia, verita-
tem palam
proficitur.*

*Fructusque
insignes
edidit in
Ecclesia
Dei.*

mero Vniuerso mundo celeberrimæ & colendissimæ Iesuiticę Societatis huius partis fautores Theologos recenseam. Tota enim hæc Familia iuxta sui Ordinis Decretum à Congregat. 5. Generali Can. 55. vbi præcipitur quod sequantur sententiam, quæ magis hoc tempore communis est, magisque recepta, huic parti adhæret. De hac igitur vnica splendidissimaque Religione, speciale hoc affirmare quibimus, nullum scilicet ex illa prodijisse qui (quod sciam) Immaculatæ Conceptionis Mariæ aduersarius extiterit. Quin (quod in magnum illius decus cedit) quadraginta, & amplius celeberrimos Theologos recensere possem, qui pro illa strenuissime militarunt, &c. *Omnisque suis nominibus recenset.*

IOI. A NICOLAO A IESV MARIA *Discalceato Polono in Apologia, siue Propugnaculo Religionum Proposit. 59. fol. mibi 119.* Atque hæc (*inquit*) quam sunt gloriosa, & honorifica Religiosis, nihil tamen præclarior, aut gloriosius, quam noui orbis conuersio, quæ opera Religiosorum choro incumbendum inchoata est, & eorum adhuc opera propagatur. Quamuis etiam Societas IESV à choro auctoritate Apostolica exempta, insignem huic rei operam nauarit, & nauet, &c. *Et postea Proposit. 84. fol. 195. Societatem, sanctissimam, & inclitam appellat. Et rursus Proposit. 86. excludens inanem timorem cuiusdam Theologi asserentis Predicatores ex eleemosynis viuentes, veritatem dicere non audere, & vitia libere corrigere, hæc in contrarium subiungit fol. 204. col. 2. Nunquid etiam (vt omittam alios Ordines) Religiosi Ordinis Minorum, & Societatis IESV Professi solemniter, non audent veritatem palam profiteri; aut timent benefactores offendere, corrigendo eorum vitia, etiamsi paupertatem in communi profiteantur? Oppositum certe monstrant fructus insignes editi in Ecclesiam Dei ab istis Religionibus, quos longum esset recensere.*

IO2. * A PETRO DE ANGELIS, *etiam Discalceato Priore Conuentus D. Hermenegildi Matritensis in Censura Tomi 1. Monitorum spiritualium D. Teresæ, commentatore P. Alfonso de Andrade*

Andrade nostræ Societatis, vbi hæc habet. Non sine consilio, sed
 supremi Numinis prouidentia factum arbitror, vt Parentis
 nostræ scripta ad clarissimi Patriarchæ Ignatij filios accurrant,
 vt vbi primas auras ebibere, inde noui luminis incrementa
 mutuentur. Cum enim in primis spiritualis vitæ incunabu-
 lis à filijs huius magni Parentis Euangelicæ perfectionis nacta
 fuerit initia, par erat, vt ex eadem familia inauratum cande-
 labrum foret, ex quo eius scripta nouis decorata fulgoribus
 Orbi vniuerso, fulgentes, qui in ipsis latebant radij propala-
 rentur. Iacobum filium ad Labam mittebat Rebeca, fuge ad
 Labam fratrem meum Gen. 27. vt vbi enutritus, nominis, ac
 diuitiarum incremento ditatus, maiori gloria eluceret, nulli-
 bi enim sibi in animum induxerat prudens mater charissimo
 filio certiolem magnitudinis, ac gloriæ cumulum posse ac-
 crescere, quam, vbi ipsa fuerat nata, & enutrita, vt inquit
 Caietanus. Beatissima igitur Teresia felicem hunc suæ men-
 tis partum noua lumina ambientem ad Ignatianam familiam
 Rebecæ imitatrix solertiæ immittit è cælo, vt vbi ipsa nacta
 est Euangelicæ perfectionis cunas, superiorisque alimenta
 vitæ recepit, caro factui illustrius splendoris iubar affulgeat,
 magnitudinisque ditescat incremento: nec feliciter minus
 Teresiæ, quam Rebecæ suæ curæ cefferunt; si enim Iacobo
 itineris lassitudinem leni somno subleuanti, scala visa, cuius
 cacumini innitebatur Deus, ac cuius sublimes gradus, qua
 sursum, deorsumque Angeli peragrabant, haud aliter no-
 uello huic Teresiæ germini contigit: etenim cum obliuionis
 somno credebatur oppressus, supremi Numinis prouidentia
 Angelum ei destinat ex ijs vnum, qui Ecclesiæ scalam per-
 ambulat, tali enim titulo Ignatij Patriarchæ filios par est
 insigniri; nam si Angeli eo nomine decorantur, teste Caieta-
 no, quia Nuncij Dei sunt, quis diligentius, attentiusue
 hocce munus in militantis Ecclesiæ Cælo exequitur, quam
 Illustrissimæ huius familiæ filij? Illi orbem vniuersum qua-
 quauersum lustrantes, idololatriæ lumina subministrant, illi
 fideles,

*B. Teresia
 spiritualis
 vitæ rudi-
 menta So-
 cietati de-
 bet.*

Gen. 27.
 43.

*Et suorum
 Commen-
 tatorum
 noua lu-
 mina.*

*Societatis
 filij Angeli
 Ecclesiæ
 Scalam
 perambu-
 lantes.*

*Eorum va-
 ria munia
 in animarū
 utilitatem.*

fideles, ne qua exorbitent cæli viam edocent, innumerisque per varias terrarum partes sparsi veritatis calles ostendunt, incessanterque Euangelij semina vel per Orbis extremos angulos spargunt. *Hæc edidit Petrus ab Angelis; & quid aliud Angelus loqueretur, nisi Societatis filios nobili Angelorum titulo decoraret?*

Ignatius Sol sanctissime Societatis institutor.

103. AB HELIA A S. THERESIA *Etiam Discalceato Tom. I. de legatione Ecclesie triumphantis ad militantem lib. 2. cap. 31. num. 14.* Ab Aurora, *inquit*, deueniamus ad Solem, videlicet

Ea condita frendente diabolo, insanientibus hæreticis.

Petra est, in qua Hæretici impingunt. Luc. 12. 49.

Et ignis, in quo cremantur.

Ignatius luminare maius diei, Christiani Orbis præfidens. Gen. 1. 16

Ignatium de Loyola sanctissimæ Societatis institutorem, & fundatorem: Deus bone, quas non difficultates & impedimenta obiecit Satanas diuinissimo huic Viro, dum Societatem ab eo condendam præsentisceret, cuius alumni tam strenuè, tam viriliter, tam animosè contra suos emissarios hæreticos, essent decertaturi. Sed inuictus, & à spiritu sancto interius confortatus S. Ignatij animus, omnes illas difficultates, & remoras veluti leuissimas quisquilias illæso pede conculcauit, prostrauit, superauit. Condita est Societas, nequidquam frendente Diabolo, frustra insanientibus hæreticis, in cassum obluçantibus pseudochristianis. Hæc nimirum est, vt quodammodo illud ex sacra Scriptura huc applicare liceat; illa offensionis petra, in quam hæretici impingentes, alliduntur, confringuntur, comminuuntur: hic est ille Ignis quem Deus è cælo mittere, & in mundo accendere volebat per D. Ignatium, veluti quoddam ignitabulum, excitatus, qui amburit Hæreticos: hinc tot istorum clamores, tot in Societatem vociferationes, conuitia & calumniæ, quia scilicet ab hoc igne vrgentur, haud secus quam olim nescio quis impius Apollinis Sacerdos, qui Paulinum iudicem in S. Vitalem Martyrem incenderat, inclamare cœpit, Tu me nimum Vitalis Martyr incendis. Reuera de duobus hisce Sanctis Ignatio nimirum & Xauerio intelligere possumus illud Genesis 1. Fecit Deus duo luminaria magna: luminare maius, vt præffet diei, & luminare minus, vt præffet nocti.

De

De reliquis eiusdem Societatis viris illustribus illud, & stellas. Luminare maius mysticum est S. Ignatius, qui diei, id est Christiano Orbi, & iam ad Catholicam fidem conuerso prae- fuit, hoc est in ipsa Ecclesia Romana radios suos extulit. Luminare vero mysticum minus est Xauerius: & sane cur hoc dicam, mihi sunt rationes. Veluti enim Sol à Deo lumen sibi inditum habet, ita S. Ignatius à Deo ipso immediatè illuminatur, & ad tantum in Ecclesia apicem, & fastigium sublimatus fuit. Veluti item Luna à Deo quidem est creata, vt nocti praesit, eique lumen suum communicet, non id tamen habet immediatè è vi suae creationis, sed à Sole illud accepit: ita etiam Xauerius à Deo praerordinatus est, vt gentibus in tenebris, & umbra mortis sedentibus, hoc Indis, & Iaponibus Christianae, & Catholicae fidei lumen participaret, non tamen missionem suam immediatè à Deo habuit, sed mediante magno illo Sole Sancto Ignatio. *Hæc ille. O Verum, & animatum Societatis Calum! in quo Ignatius vt Sol rutilat: Xauerius vt Luna splendet: ceteri filij vt Stellæ micant. De quibus Stellis idem Auctor grauissimus à num. 14. citato vsque ad 77. Et à fol. 181. pro ingenti suo erga Societatem amore, & plura numero, & sane grandia Elogia continet.*

Stella filij

*Xauerius
luminare
minus nocti
gentilitatis
assistens.*

*Is lucem
ab Ignatio
Sole mu-
tuatur.*

A MERCENARIIS.

104.* **A**B ALFONSO REMON Prædicatore, Ordinisque Historiographo Generali Laudatissimo: qui Tom. 2. Histor. General. eiusdem Ordinis lib. 14. cap. 3. asserit, Societatem Religionem esse in suis actionibus prudentissimam, & præstantissimam, nec non & Matrem filiorum doctissimorum in Ecclesia Dei, his sæculis, vt eorum euulgant scripta. *Et postea addit: Eandem Societatem esse lucem præstantissimam inter cæteras Religiones sanctitate, virtute, literis, exemplo, cathedris, suggestis, regimine spiritali, & politico,*

Societas filiorum doctissimorum prudentissima Mater. Lux præstantissima inter cæteras Religiones sanctitate, virtute, literis, &c.

K k

tico , normaque viuendi Mendicante & Monastica.
Hec ille.

Bacchanalium reformationis.

105. * A GABRIELE TELLEZ, *Definitore, ac Generalis etiam Ordinis Historiographo in suo Thirso fol. 77. col. 1.* Bacchanalium (ait) dierum reformatio perspicaci in omnibus Religionis Iesuiticæ omnino debetur: illa hos dies tot ludis prophanatos, tot vitijs armatos, & pietati, & sermonibus, Iubilais, & cultui Sacramenti Sanctissimi dedicauit. Eius filij vi differtissimi reformatores, carnis effrænata licentiam Christi carne refrænauerunt: eorum diligentia non iam Bacchanalium, sed quasi Maioris Hebdomadæ hi dies antecinerales apparent, &c.

Christi carne, carnis licentiam refrænans.

Clarissima supra omnes sacras Congregationes.

Precincta scientiarum omnium toga.

Ardenti charitate omnibus se accommodat.

Orbis Scholæ, fidei ornamentum & Euangelij officina.

Vera Apostolorum successio, humeris Christi subsidiū dignissimū & schola Vniuersalis Ecclesiæ.

106. * A FRANCO BOIL *Regio Concionatore ac celeberrimo in sermone S. Fran. Xauerij, qui habetur in sua sacra Decima §. 1. fol. 129.* O clarissima (exclamat ille) supra omnes sacras Congregationes Religio sacra, ac insignis Societatis IESV, cuius ardens charitas facit, vt quamuis te præcingas scientiarum omnium insigni toga, vrgeat te tamen magis cum exutis supremi Magisterij tui ornamentis, induis iam Angli, iam Belgæ, iam Indorum personam, vt omnes Christo lucrificas. *Et §. 3. fol. 146. col. 2. iterum exclamat.* O Societas IESV Religio Sacratissima, Orbis Schola, fidei Ornamentum, Euangelij Officina maxima, vera Apostolorum successio, humeris Christi subsidiū dignissimū, filiorum tuorum multitudine stellas ipsas superante, & innumerorum Martyrum Coronis, quas omnes Xauerio debere se fatebuntur, nobilissima. *Hec ille. Et in Approbat. ad Discursum P. Andrade de Baptismo Deiparæ, Societatem vocat, Sacram & excelsum, Scholamque Vniuersalem Ecclesiæ.*

107. A FRAN. HENRIQUEZ *Ordinis Presentato, scriptorūque in Vulgari idiomate non vulgari, qui per varias Excellencias, in Ignatij, & Societatis laudes mirum in modum, acute & eleganter excurrit, Tom. 2. de sanctis, oratione de S. Ignat. Excellent. 2. fol. 4. col. 1.* Societas (inquit) IESV, ideo forsan tam hono-

honorifica nomenclatura appellatur, quia Saluatoris Socia in opprobriorum, & Martyriorum tolerantia. *Et Excellent. 4. fol. 8. col. 1.* Societatem (ait) non terrestrem esse sed caelestem, & diuinam, & Filij Dei Societatem. Hanc (dicit col. 4.) & persecutionibus fundatam, & laboribus auctam, infidelium, fideliumque insectationibus creuisse, quibus vel antiquissima familiae vestem induisse, *addit fol. 9. col. 2. Et col. 3. subdit:* Vel ab ipsis cunis nouit libros scribere Societas. Ignatius adhuc tyro caelestem illum Exercitiorum spiritualium librum à Summis Pontificibus toties approbatum, & commendatum: Salmeron eius Socius tot varia & erudita volumina in ipsamet Societatis infantia typis excuderunt: A suomet exordio steriles infidelium solitudines suorum Martyrum foecundauit sanguine: Ipsemet Sanctissimus P. Ignatius adhuc in uuis agens, 7. filios suos variè trucidatos pro fide Catholica numerauit. Ne ergo vocetis recentem Religionem, quæ obsequijs antiqua est, & quæ tam breui tempore tantum fructificauit scriptis, virtutibus & facinoribus ac si ad millia vsque sæcula durasset. Quæ alia Religio (ait col. 4.) quamuis præclarissima tam breui spatio tot fructus in omnium virtutum genere attulit? Hæc est Religio fertilis Martyrum, abundans confessoribus, Seminarium literarum, &c. Et quam mihi ostendes Religionem ita fertilem, quem nidum tam numerosa prole fetosum? *verbis utitur S. Chrysost. Hom. de SS. Machab.* Quod si (prosequitur fol. 10 col. 2.) in Martyrum monte exordium habet hæc Ignatij Familia, si persecutionibus nascitur, uocare eam ore pleno, Martyrum Congregationem. *Et postea Excell. 7. fol. 16. col. 1.* Cum Mundus (inquit) uidit talis Societatis homines, Apostolos Dei nominauit: & sic eos Lusitania uocat. *Et quidem in Epistola ad Hebr. 1. noluit D. Paulus uocari Apostolus, quia iam ibi IESVM Apostoli nomine appellarat: Nec fuisset congruum (inquit Hieronym. ad Galat. 1.) ut ubi Christus dicendus erat Apostolus, ibi etiam Paulus Apostolus poneretur.* Et hæc summa excellentiarum

Saluatoris socia in opprobriorum, & Martyriorum tolerantia.

Caelestis ac diuina persecutionibus fundata.

Aucta laboribus, libris, Martyribus.

Vix nata tantum fructificauit scriptis, & virtutibus ac si ad millia sæcula durasset.

Religio fertilis Martyrum, ac literarum seminariū.

Nidus numerosa prole fetosus.

Eius filij Dei Apostoli.

huius sacrae Religionis, quod virtute suorum professores tales sint, tam excellens suae doctrinae lux, ut Ignatij filijs, & Iesu Christi socijs commune sit Apostolorum Nomen. *Et rursus Excellent 9. fol. 2. col. 2.* Si in lucem edita Ignatij Familia & ad Haesum tenebris resistendum, & ad Haereticorum astutias, & machinas destruendas, quid mirum, quod Dei Filius IESV Nomine eam nobilitet, vocans eam Societatem suam, *Et fol. 21. col. 3.* Si Francisco (*ait verbis D. Antoninij vtens*) ostensa est Domus sibi per Visionem militaribus apparatus plena, in signum praesidij, quod eius filij Ecclesiae erant allaturi, id ipsum in Ignatij filijs iam, iusta cordium nostrorum laetitia cernimus. Hos igitur novos milites iam videmus in campo, lingua, & calamo velut gladio duplici defendere nos ab ijs, qui suis erroribus nos perdere, ac destruere tentant, *&c.* O quam bene (*addit col. 4*) Ignatio conueniunt Nazianzeni verba orat. 20. Prior Pater certauit, nunc filij succedunt. Tres libros S. Ignatius scripsit, innumeros filij in fidei defensionem, & Ecclesiae ornamentum. Pater bella quidem sanguinolenta Romae, & alibi cum Haereticis habuit, & victor euasit, filij omnia Septemtrionis Regna, ut ea reducerent Ecclesiae gremio, penetrarunt. Pater plures animas conuertit, filij ampli Orientis Gentilitatem: Pater suo tempore Ecclesiae Athlas, filij hodie brachio suo veluti scuto eam protegunt. *Et fol. 23.* Nouus (*inquit*) exercitus, nouum Dei subsidium Societas IESV, sed Societati Haereticorum opposita: vtraque Societas est, sed vtraque in omnibus contraria. Iesuitica Vnitatem, & charitatem amplectitur, Haeretica discordias: illa morum moderationem exercet, secus ista. Quam distinctus Haereticus! quam reformatus Iesuita! *Et fol. 24. col. 2.* Prope montem Carmeli (*subdit verbis vtens Abulensis 3. Reg. 18.*) Comedit Achab, dum Elias orabat in monte. Hoc idem videmus hodie in Ecclesia Dei: facti enim Societatis Religiosi spiritus feruore Eliae zelum renouant, magis puram, magisque feruentem orationem

in

Edita in lucem ad haesum tenebris resistendum, & Haereticorum astutias destruendas.

Contra: quos suorum militum linguam, & calamo velut duplici gladio Ecclesia defendit.

Socij Parenti suo quam similes.

Iste Ecclesia Athlas, illi scutum.

Societas nouus Exercitus, nouum Dei subsidium Haereticis oppositum.

Renouat Eliae zelum in Bacchanalibus. 3. Reg. 18. 42.

in Bacchanalibus, dum huius sæculi filij gulæ & abdomini indulgent.

Et postea *Excell.* 11. fol. 29. col. 4. In hac (inquit) Domo amicorum Dei vita actiua, & contemplatiua iunguntur, strictisque amicitiaë vinculis vniuntur Martha, & Maria. Non sum vni angulo natus, Patria mea totus est hic Mundus, dicebat de se Seneca lib. 3. Epist. 28. Et de Societate Encomiastes. Igitur egredimini (socios alloquitur) ô Euangelici Prædicatores, ô Magistri Christianæ doctrinæ: egredimini de vestris recessibus, per secularium domos intrate, tenebrosas carceres lustrate, in quibus vinculis aureis præpediti, miseri captiui rident suam infelicitatem. Regia Palatia vestra sancta communicatione fruuntur: gens enim in omni virtute adeo exercitata, omni religiosa occupatione tam munita, inter sæculi pericula securè viuere potest: siquidem inter sæculi confusiones illi supremam Dei maiestatem laudant, & extollunt. Et *Excell.* 13. fol. 39. col. 3. Nostris applicat quod Eusebius dixit de Primæuis Ecclesiæ Religiosis: Ab ortu autem diei vsque ad vesperam omne eis spatium studiorum exercitijs ducitur, quibus ad diuinam Philosophiam Sacris literis imbuuntur, habent etiam disputationes quasdam: itaque non solum subtilius intelligunt hymnos veterum, sed & ipsi faciunt nouos. lib. 2. Hist. Eccles. c. 13. Verè qui hæc scribit (subdit Auctor) in Societatis munia oculos iecisse videtur: in ea enim videmus concertationes literarias acerrimas: vnaquæque huius Religionis Domus, noua quædam Vniuersitas videtur: hic scriptores, hic docti scripturæ Interpretes: viri denique in omni virtutum genere perfecti.

Et *Excell.* 14. fol. 40. col. 1. Ignatius (inquit) & eius Familia sapientiæ lucernas in manibus portant, ideo eum emerito titulo Urbanus VIII. & Ducem, & Arhlantem Ecclesiæ vocat, sustinentem orbem humeris suæ doctrinæ. Præcipuum exercitium, & occupatio huius Sacræ Familiæ studium literarum est, adeo, vt de illa dicere possimus, quod Cyrillus

Domus amicorum Dei, in qua vita actiua, & contemplatiua iunguntur. Luc. 10. 38.

Commendatur ex literarum exercitio.

Sapientiæ lucernas in manibus eum Ignatio portat.

Qui v
Dux, &
Ecclesia
Atlas, sua
doctrina
humeris
sustinet
Orbem.

Socij lau-
dati.

Quorum
calamis
Taberna-
culum Dei
ornatur.
Exod. 38.
18.

Societas
suprema
Ciuitas
literarum.
Ioh. 15. 15

In quo IE-
SV Nomen
vacuum
non est.

Hierosolymitanus de Hieronymo : vsque ad mediam noctem quiescebat, qua quidem continuo surgens lectionibus, & scripturis sanctissimis, quibus tota radiat Ecclesia, uti lampadibus pretiosis intentus, vsque ad esus horam perdurabat. *Et postea fol. 41. col. 1. De viris huius Societatis dicit, quod de veterioribus religiosi, primisque Christiana perfectionis exemplaribus refert S. Isidorus.* Simul agunt viuentes in Orationibus, in lectionibus, in disputationibus, in Vigilijs, in ieiunijs, modesti, verecundi, placidi, concordissimam vitam sectantur, cogitationes suas alterutrum reuelantes, inuicem discutunt & corrigunt. *Et fol. 42. col. 1. Tabernaculum (ait) vbi adstabat diuina Maieestas plumis ornatum, & in introitu eius opere plumario fecit tentorium Exod. 38. ad indicandum fortè, maiorem Ecclesiæ ornatum ex sacrorum scriptorum calamis componi : ô quàm multi, & diuersi ditant Societatem ! Non est excogitabilis literarum materia, de qua eius professores libros pene infinitos non scripserint. Si Orco capita tollant Hareses, hi calamis ea demetunt : fratres Scripturam nouis lucubrationibus illustrent, hi orbem illustribus Commentarijs replent. In Theologia Morali & Scholastica, in legibus, & Concionibus quis neget excellere ? ô Ciuitas literis exornata, in qua mysterioso artificio exodi citati pennæ ad Te ditandam concurrunt, &c. Et tandem fol. 43. col. 1. ô suprema (exclamat) Ciuitas literarum, in qua omnes benè occupati, nullus otiosus viuit : omnes fructificant, omnes gemellis fætibus, & sterilis non est in eis. Quæ Augustin. & Bernardus de viro Euangelico explicant : ille Epilt. 83. iste ser. 63. in Cant. Et quidem sanctis exhortationibus, doctis scriptis, literarum eruditione fructus producis, ô sancta Societas crescas in millia millium. Hucusque ille, & quidem in summam Societatis laudem, & commendationem.*

108. A. IOANNE DIAZ MORQUECHO in *Censura Tomi singularium Moral P. Anton. de Quintanadueñas.* Quando (inquit) non leuitica proles, hos tam locupletes fructus parturiit ?

riuit ? Nullatenus vacuum Nomen IESVS in illa extitit familia, vt de aliquibus veteris Testamenti aiebat Bernardus : illa enim Vocabula in illis nec lucent, nec pascunt, nec medentur, sicut in nostro IESV, verba sunt Bernardi. At vero in Societate IESV palmitibus non ita, sed frondes, flores, & fructus vberrimos parturiunt, sicut in nostro IESV; lucent in verbis, pascunt in exemplis, & languores animæ suis medentur scriptis. Sic illè.

Flores enim, & fructus vberrimos parturit.

109. * A FERDINANDO DE RIVERA, Socio ac Secretario R. P. Generalis sue Illustrissimæ Religionis in Concione, quam habuit in Templo nostro Matritensi, qui postquam asseruit, Christum Dominum Societatis contractum (seu vt vulgo dicitur Trato de Compañia) cum Ignatio iniisse ad animarum lucrum acquirendum, hæc habet fol. 21. col. 1. Est tamen impossibile recensere fructum quem illa protulit, & innumerabile lucrum animarum, quo gaudet Ecclesia eius causa : dicat illud Sacramentorum, Confessionum, & communionum frequentia, multitudo hominum, qui Religionem profitentur : dicant Hæretici conuicti in Germania, Angliæ, & Gallia : dicant Gentiles ad veram fidei notitiam in vtraque India reducti. O quam bene conuenit IESV Societati, quod de Æterna Sapientia dixit Sapiens, Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius. Omnia bona (addit col. 2.) ad tria genera reducuntur, ad bonum honestum, vtile, & delectabile. Quæ omnia pariter inueniuntur in Ecclesia per hanc sanctam Societatem IESV, & per manus illius. Honestum; in prompta obedientia, perfecta charitate, humilitate profunda, laborum, ac Martyriorum tolerantia, alijsque virtutibus. Vtile: (subdit fol. 22.) in eruditorum, ac sanæ & Catholicæ doctrinæ voluminum editione, scientiarum omnium in omnibus Academijs per eam suscitato splendore, confessionibus, ac concionatoribus, Congregationibus sæcularium Equitum, & Ecclesiasticorum, alijsque pene innumeris. Delectabile: in

Innumera- biles fru- ctus ex illis secuti.

Præcipue in Hæreticis, & Gentilibus re- ndis.

Sap. 7. 11. Bona honesta, vtilia, & delectabilia Ecclesia attulit.

Tem-

Templorum eius nitore, domorum munditia, Altarium ornatu, afflictorum dulci congressu, ægrotorum solamine, in eo denique quod omnibus se accommodans, cum dolentibus doleat, & gaudeat cum gaudentibus, omnes speciali lætitia afficiendo, &c. *Hæc inter alia multa additissimus Societatis Encomiastes.*

Religio
magna, v-
triusque
Ecclesiæ
felix læti-
tia.

Isai. 60. 15
Multo irri-
gata san-
guine.

Instar auri
laborū igne
perpurgata.

Arbor tota
ex auro in
æternum
duratura.

110. * A SILVESTRO DE SAAVEDRA in *Approb. Relectionis Sacre pro celebratione primi sæculi Societatis, habita in Collegio Gaditano à P. Thoma Legionensi mira eruditione, Hispalique typis editæ ann. 1640.* Magna (inquit) Religio, sæculi huius superbia (Ponam te in superbiam sæculorum) vtriusque orbis, siue Ecclesiæ vtriusque felix lætitia, sic effulsit, ac si sæcula vixisset innumera, non bene perpensis Catholicæ Monarchiæ lucris: tanto irrigata sanguine primum eius sæculum aureum emerfit: eaque instar auri laborum Christiano perpurgata igne, splendens, ac purissima: plantataque iuxta persecutionum aquas. Arbor tota ex auro in æternum duratura; securius sane quam de suo Augusto Platano vaticinabatur Marcialis:

*O dilecta Deus, ô magni Cesaris Arbor,
Ne metuas ferrum, Sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores,
Non Pompeiana te posuere manus.*

A TRINITARIIS.

III. * **A**B HORTENSIO PARAVISINO *Prouinciali, ac Vi-*
statore Generali Batico, Concionatore vere Regio, scrip-
toreque elegantissimo. Tomo de Sanctis, Oratione Euangelica in Bea-
tis. S. Fran. Borgia fol. 208. col. 4. Societas (inquit) IESV est verè
 Cælum, imo Stellarum Firmamentum, Virorum scilicet in-
 signium, viuido charitatis igne Ecclesiam per totum Orbem
 illustrantium. Coadiutores spirituales Iesu Christi, Socij offi-
 cio, Filij autem Discipulorum successione: Omnes Pauli Do-
 ctiores Gentium adimplentes cum efficacia effectus, qui de-
 erant sufficientiæ sanguinis Iesu Christi: Collegium Aposto-
 licum ad continuandum Christi Collegium substitutum.
 Cæli sunt Religiones omnes: nulli Religioni Planetæ desunt
 fœcundis illam luminibus illustrantes: Sol Thomæ, Stella
 Dominici, Globus Benedicti, Mars Augustini, via lactea
 Bernardi, Ardore purpurei Francisci, Zonæ Carmeli, Paral-
 leli Basilij, & Hieronymi, Aurora Nolasci, Iupiter verus
 Trinitatis. SOCIETAS vero Firmamentum est, nusquam stel-
 las, nusquam signa, nusquam salutare influentias in ea defi-
 derabis. Magistri omnes sunt in scribendo, Prædicatores in
 concionando, Doctores in docendo, Ascetici in exhortan-
 do, calamo, voce, exemplo, libris, suggestibus, confessio-
 nalibus. O spiritualis rationalium apum officina! quæ ex cæ-
 lesti sudore, ac proprio fragrantibus fingunt fauos, mel dulce,
 & vitæ spiritui, lucentem ceram Ecclesiæ. O Religio Sancta,
 quam Charitas, literæ, Modestia, & Puritas insignem adeo
 fecerunt, vt vix aliquando cepisse videaris: vsque adeo magna
 semper fuisti. Societas nempe IESV, Ierusalem noua de Cælo
 ad Ecclesiæ reformationem descendens: Communitas prodi-
 giosa: Cœnaculum Domini in Pentecoste, ex quo Apostoli
 LI igne

*Societas
vere cæli,
imo Firma-
mentum.*

Gen. 1. 14

*Cuius filij
Stella cha-
ritatis igne
Ecclesiam
illustrantes*

*Coadiuto-
res, ac Socij
Iesu Chri-
sti.*

*Collegium
Apostoli-
cum.*

*Omnes
Magistri
Doctores ac
Prædicato-
res.*

*Calamo,
voce, &
exemplo.*

*Societas
spiritualis
rationali-
um apum
officina.*

*Ierusalem
noua ad Ec-
clesiæ re-
formationē
de cælo de-
scendens.*

Apoc. 21. 2

Act. 2. 1.

Communi-
tas prodi-
giosa, &
Domini
coenaculum

Athenæ E-
uangelica,
& fidelium
Semina-
rium.

igne variarum linguarum accensi ad Orbis conuersionem
prodeunt. Tu Athenæ Euangelicæ: Tu fidelium Christia-
norum Seminarium: Tibi debemus omnes, id quod sumus.
Ego autem, ne aliquem offendam, Tibi soli debeo, quod
scio: Tibi me debitorem agnosco: in Te rationis lumen mi-
hi affulsit, in Te studium: mea lingua, meus calamus, non
grates, sed debitum naturale rependat. *Hæc ille, qui hoc tam
magnificum testimonium pro ardenti in Societatem beneuolentia la-
tine redditum edidit.*

Suorum
calamis pro
immacula-
ta Virgini
Conceptio-
ne supra
omnes pu-
gnauit.

Ortus ex-
cellentiam
buccinauit.

Quam filij
sanctitate,
virtute, ac
literis de-
fendunt.

112. * AB EMANVELE REYNOSO *Definitore Maiori Or-
dinis, scriptoreque non Vulgari in defendenda Deipara. Is in Tra-
ctatu de Immaculata eius Conceptione ser. 8. Discurs. 8. fol. 159. col. 2.*
Magnus (*inquit*) Patriarcha Ignatius spiritum de immaculato
Virginis conceptu in suam Religionem infudit, tanto nisu,
firmaque adeo & stabili deuotione, vt possimus cum veri-
tate pronunciare: ex omnibus probationibus tam de facto,
quàm de iure his temporibus elaboratis, in Virginea purita-
te ac nobilitate comprobanda, plures ab illustribus huius
Communitatis hominibus prodijisse, eosque solos plus in hoc
articulo de Immaculata Conceptione, quam ceteras omnes
Religiones, scripserunt. *Ita ille in non modicam Societatis laudem.*
*Et antea ser. 1. fol. 17. iam dixerat: Societas IESV hisce vltimis
mundi temporibus ad illius lumen, & exemplum venit. Et
ob filij honorificum Nomen, excellentiam Matris bucci-
nauit. In his enim temporibus inuenimus fere quadragin-
ta huius Sacræ Religionis Auctores, qui ex calamis enses fa-
bricantes purissimam eius Conceptionem defendunt. Et ser-
mone vltimo eiusdem Tractatus de Concept. fol. 291. Festum Con-
ceptionis (ait) à Societate IESV celebrari quidem, & bene
celebrari, si quidem tam præclari huius Religionis filij, san-
ctitate, virtute, literis, & nobilitate, scriptis, & pulpitis de-
fendunt.*

113. A LVDOV. MOYA CORONEL *Theologia Professore
in Collegio suo Complutensi in Approbat. Logicæ P. Fran. Alfonsi.*
Est

Est (inquit) hæc Societas illa Prophetarum 1. Reg. 19. vbi ad solum ingressum omnes prophetant. Est Societas illa IESV Magni Sacerdotis Zachar. 3. Vbi omnes viros Societatis IESV, viros portendentes Angelus Domini prædicauit. Est denique Domus illa IESV, in qua Ioan. 1. à Baptista discipulis res grandes, & valde subtiles (Cyrillo teste) iudicabantur dignè edoceri, refert ergo filius Matrem, &c.

Est Societas
Prophetarum
& IESV
magni Sa-
cerdotis.
1. Reg. 19.
20.
Zach. 3. 8.
Ioan. 1. 38

114. * A FRAN. DE S. IULIANO, *Qui in Approbat. ad Librum Predicationis fructuose inscriptum, & à P. Hieronymo Contemte elaboratum, & typis editum Cæsar august. an. 1652. In Societate (inquit) IESV virtus cum literis amico feedere coniunguntur: illa spiritu mundum ædificans, hæ ignorantias veræ sapientiæ oppositas, expellentes. Quod mysterium Euangelista Ioannes in Visione cap. 1. vers. 16. suæ Apocal. videtur prædixisse, cum IESVM vidit, & Gladium vtraque parte acutum de ore eius prodeuntem. Et de ore eius gladius vtraque parte acutus exibat. Vbi sancti, & Euangelici Prædicatores signantur, secundum Gloss. Aretas, Primas. Ambros. & alios, qui diuinæ prædicationis gladio bicipite, iam vitia vitæ exemplo, iam sapientia ignorantia radicem præcidunt. Sed cum Gladius ille de IESV ore exire visus sit, mihi persuadeo, verè in illo Societatis filios designatos, qui sibi in Ecclesia vendicarunt hoc tam iustè meritum Prædicationis stemma. Hæc ille.*

Virtutem
cum literis
coniun-
gens.

Cuius filij
incipites
gladij ex
ore Domini
prodeuntes.
Apoc. 1. 16

Vitia ex-
emplo, sa-
pientia ig-
norantia
radicem
præcidunt.

115. * A FRAN. DE ARCOS *Regio Concionatore S. Officij Qualificatore, ac sacre Scripturæ Magistro in Vniuersit. Toletana, in Approbat. Tom. 1. de Sanct. Toletanis per P. Anton. de Quintanaduernas. Societas (inquit) Respublica est Sapientiæ adeo coniuncta, vt de ea dicere possimus (quod de Catholica dixit Lactantius lib. 6. q.) Non potest nec Religio à sapientia separari, nec sapientia à Religione secerni.*

Societas
Respublica
sapientia.

A M I N I M I S.

116. * **A** IOANNE PONCE DE LEON *Generalis Inquisitionis Qualificatore, & Hispania Bibliothecarum Visitatore Generali: qui in Approbat. Tom. 1. Viror. Illust. Societ. miris eam extollit encomijs: Omissis autem ijs, quæ ex varijs Auctori-*

Societas miraculosè fecunda, ac insignium virorum Mater.

Martyribus, & scriptoribus ditissima.

Quorum voluminibus Orbem vniuersum ditat.

Ignatius alter Abrahamus, & magnus Ecclesia Patriarcha Gen. 17. 5

Mira eius filiorum encomia.

Quam utilis Societatis opera varijs Nationibus.

bus colligit (& in toto hoc opere sparsa continentur) sic ille in tante Matris, filiorumque commendationem latinè redditam erumpit. In hoc, & in alijs Tomis Auctor (is est P. Eusebius Nierembergus) nobis primum Societatis sæculum proponit, eius conceptionem, Organizationem, Ortum, educationem infantiam, pueritiam, iuuentutem, ætatem perfectam in viris suis mirabilibus, quos toto hoc tempore produxit; describens. Indeque eius Genealogia ostenditur miraculosè fecunda, ob talis Parentis originem, Illustrissimæque prodigiosa, quia Mater est tot, ac tam insignium virorum. Hodie hæc magna Religio 281. Martyribus ditescit, qui eius pulchritudinem exornant, necnon & viris exemplaribus 1447. qui in omnibus scientijs, ac facultatibus Venerabile eius nomen fecere, quorum Operibus diues Hispania, Anglia, Bohæmia, Germania, Polonia, &c. Et postea loquens de Sanctiss. P. Ignatio, Alter (inquit) Abrahamus est, Ecclesiæque magnus Patriarcha apud tot, ac tam varias totius Orbis Nationes, de quo dicere licet, quod de Abrahamo exhibet sacer Textus Gen. 17. vt fieret in gentem magnam, vbi Rupertus aduertit, non dixisse in gentem multam, sed magnam: & vere magna gens filij huius Illustrissimæ Societatis, in qua magni Patriarchæ, Prophetæ, scribæque periti, ac diuersorum meritorum magni viri, passim occurrunt, per quos veram Dei magnitudinem mundus agnoscit. Et rursus addit: Sine lite res est, neminem esse qui se sacræ Societati IESV, eiusque filijs debitorem non agnoscat. Hispania tota eius exemplo à vitijs reformatur:

tur:

tur: Anglia occultis Catholicis conseruatur: Bohemia, & Germania hærefes abhorrent: Ibernia, & Vngaria Trinitatis myfterium profitentur: Iapones Indiarum ac Gentilitatis incolæ Ecclefiæ obediunt, fuorumque Martyrum fanguine veritatem Catholicæ fidei testantur, &c.

AB EODEM *In Approbat. lib. de Triumphis fidei à P. Andrea Perez in lucem editi.* In hoc opere (*inquit*) vtrique orbi mirabilia patent, quæ in Sinaloenfi Gentilitate per illuſtiffimos filios magnæ Societatis operatus eſt Dominus: per quos (vt ad alium ſcopum dicit Rupertus) veram Dei magnitudinem cognouit Mundus. *Et poſt pauca ſubiungit*: Sociorum prædicatione, heroicisque eorum actionibus, cælum magna gloria ditatum eſt; Eccleſia filiorum fecunditate; Religio numerofis fidelibus; Mundus ſingulari luce; Dæmones ſpeciali confuſione ac dolore, dum vident per filios illuſtiffimos S. Ignatij, & infernum minutum iri, & cælum multis incolis auctum. *Et ruruſus.* Maiores fructus ſunt quos hæc Societatis IESV magna Religio in vniuerſali fecit Eccleſia, quàm damna, quibus Caluiſtæ hæretici, ac Lutherani aduerſus eandem perpetrarunt: in cuius rei comprobationem natum videtur, quod Nicephorus Calixtus refert de Ciuitate Conſtantinopolitanâ magnis terroribus obruta, Conſtantine condidit, Syrus reſtaurauit. lib. 5. cap. 46. Igitur nitantur Lutherani, ac Caluiſtæ nouas machinas aduerſus Eccleſiam moliri, conentur Gentiles bellum aduerſus eandem mouere Idolorum adoratione, &c. Tunc IESVS magnam ſuam Societatem erigit, quæ per omnes Nationes ad ouile Chriſti tot animas per tenebriſa pascua aberrantes, ſua vita, exemplo, continuaque prædicatione reducit. Omnes hi fructus medijs magnæ Societatis Miſſionibus comparantur, iam Eccleſiæ ruinas reparando, iam eam ad priſtinum ſplendorem reduciendo, adeo vt aſſerere poſſimus, Chriſtum ſuam Eccleſiam fundaſſe, filios autem Syri (qui idem eſt ac qui ignem producit) eam ad antiquam ſuam venuſtatem reduxiſſe,

Per eius filios veram Dei magnitudinem cognoscit Mundus.

Cælum magna gloria ditatum eſt.

Eccleſia filiorum fecunditate, mundus ſingulari luce, &c.

Plus vtilitatis Eccleſiæ attulit, quam damni Hæretici.

Infideles ſua vita, & exemplo ad Chriſti ouile reducit.

Suis excuſionibus.

Societas
fertilis Pa-
radisus.

te, restaurasse, &c. *Hactenus, præter alia multa, indefessus ubique Societatis Encomiastes. Qui etiam in Approbat. Par. 3. de Immitat. Virginis per P. Alfonsum de Andrade conscripta, Societatem fertilem Paradisum appellat. Et tandem in Censura Epistol. P. Eusebii: Illustrissima (inquit) Religio Societatis IESV est, in cuius glorijs noua recognoscuntur argumenta, quandoquidem eius alumni suis æquè doctis, ac fidelibus calamis Ecclesiæ Catholicæ constantia ac firma maximæ suæ eruditionis monumenta præbent. Non aliter de Societate, ac socijs sentiebat, loquebatur, scribebat semper uir iste grauissimus, & in tota Hispânia celeberrimus.*

Illa est vltima
Dominici ex-
ercitus
Pars.

117. A FRAN. FREIRE, Collegij sui Hispalensis Moderatore, in serm. Canonizat. S. Ignatii fol. mibi 7. afferente, S. Ignatium Societatem quamdam præcinctorum militum instituisse, esse vero vltimam exercitus partem, sed talem, vt quamuis in prima veterani milites, fortesque Duces exercitus Dei, Benedictini scilicet, Basiliani, Hieronymiani, Dominicani, Franciscani, Augustiniani, & ceterorum Ordinum acies, collocentur; ista tamen præcinctorum Balani Prophetæ oculos rapuerat, eamque vt præcipuam lumine suæ prophetiæ intuebatur, &c. *Et postea fol. 8. Non modica (inquit) huius Religionis excellentia est Ecclesiæ Pedes esse, ob duo præcipua Pedum munia: quorum primum est, Caput, Corpusque sustinere, ne in terram decendant: alterum, Corpus, quo homo*

Pro Eccle-
siæ Pedibus
destinata.

Cuius Ca-
put, ac Cor-
pus Scrip-
toribus,
Magistrif-
que susten-
tat.

Et Collum,
nempe B.
Virginem
immacu-
late con-
ceptam.

velit, deferre, hinc inde deambulando. O inclyta Societatis Religio! quam Cælum vti postremam pro Sacris Ecclesiæ Pedibus destinauit. Illi sunt qui eius Caput (nempe Pontificem) scriptis adeo insignibus sustentant. Scriptores 300. extant (hodie innumeri) in hac sacra Religione, tot ac tam insignes Prædicatores; tot Magistri; tam insignis aduersus hæreticos zelus; tantus ardor in animabus conuertendis, quid aliud est, quam Ecclesiæ Caput sustentare? Quod si Ecclesiæ Collum Virgo beatissima est, quis hisce temporibus ad eius puritatis immunitatem defendendam, scriptis, Cathedris, sug-
gestis,

gestis, sic manum applicuit, ac IESV Societas? Illa hisce sæculis Religiones omnes præclaros viros subministrando, qui ex eius Scholis prodire, sustentat, &c. Hæc ille inter alia multa Societatis encomia, quæ per totam illam Concionem, vere auream, dispersa sunt.

Et Reli-
giones præ-
claros viros
submini-
strando.

118. A CLAUDIO RANGOLIO In Comment. sup. lib. Regum Tom. 1. lib. 1. cap. 10. vers. 8. fol. mibi 1253. Qui vindicatis à calumnijs obmurmurantium Religiosis, plura in animarum utilitatem enumerat, in quibus illi se laudabiliter exercent; posteaque addit: Quo in genere Iesuitæ multa cum laude versantur, & ab ijs etiam, quorum invidiam iustis operibus meruerunt, ob eloquentiæ, eruditionisque vim maximam, cupide, ac frequenter audiuntur. Ita Scriptor doctissimus.

Defensa, ac
laudata ob
eloquen-
tiam, &
eruditionem
maximam.

A CANONICIS REGVLARIBVS.

911. A MARTINO CARRILLO Abbate Montis Aragonij *asserente*, Videri diuinitus Ignatium Mundo datum, vt se Luthero, & Caluino fidei Catholicæ pestibus opponeret: idque ab eo, eiusque filijs factum strenuè iuxta, ac feliciter. Horum opera Christi vineam vberimos fructus produxiffe: horum non modo laboribus, doctrina, scriptis, vitæ exemplo, sed & sanguine defensam, conseruatamque veram religionem. Nec veretur, ob multitudinem eorum, qui in hac causa vitam profudere, Societatem, Matrem Martyrum appellare. Ita apud Imaginem 1. secul. Societ. lib. 5. cap. 11. fol. 679.

Ignatius,
& Socij
Hæreticis
à Deo op-
positi.

Quorum
doctrina
exemplo, &
sanguine
defensa, &
conseruata
Religio.
Societas
Mater
Martyrū.

120. A RAYMVNDO DE LVNA in Concione quam ille habuit Placentiæ Italarum in Collegio Societatis IESV, in solemnitate Canonizationis Sanctorum Ignatij, & Xauerij fol. 24. Sanctissimus (inquit) Patriarcha Ignatius, Auctor, & Parens Religiofif-

Religiofif-
sima flo-
rentissima,
ac doctifif-
ma.

Ferax San-
ctorum, &
Martyrum
ornata.
coronis.
Seminariū
Prædicatorum,
doctorem
fodina
ac militan-
tis Reip.
Trophæum.
Basis su-
prema Se-
dis, fidei
propaga-
trix veri-
tatisque
Columen.
Hæreticorū
Malleus
ruina ido-
latriæ, &
in Romano
Cælo Ath-
lanti Her-
cules.
Ignatius
splendens
Societatis
Sol.
Illa decus
Italia, Hi-
spania ho-
nos, &
Gallia
splendor.
Belgij or-
namentum
Germania
pompa, lu-
mē Polonia
Noui Orbis
salus, Glo-
ria Ecclesia
prodigium
Vniuersi.

giofissimæ Familiæ Societatis IESV; Familię, inquam, floren-
tissimæ, doctissimæ, sanctissimæ, ac breuissimo temporis in-
teruallo in tantam magnitudinem euectæ. Ipsa enim est, quæ
in tot effusa terrarum tractus, ferax sanctorum, tot Marty-
rum ornatur Coronis, ac purpura; tot Beatorum virorum
candidatâ fulget innocentia. Seminarium eximiorum verbi
Dei Præconum: Doctorum Fodina, Christianæ militantis
Reipublicæ Trophæum: Apostolicæ velum Nauiculæ: su-
premæ, ac maximæ Sedis Basis, ac firmitas: Cultrix Vineæ
Domini Sabaoth: Christianæ fidei Propagatrix, Veritatis
Columen: Vexillum Christianæ militiæ: Hæreticorum
Malleus: Hostis, & Ruina idololatriæ: Mundi Prodigium:
ac facer tandem in Romano Catholico Cælo Hercules Ath-
lanti. *Hæc ille ex Italico idiomate fideliter reddita, quibus nil ele-
gantius.*

121 * AB ASCANTIO ORDEI Mediolanensi Abbate, ac
Prædicatione celebri in libello suo aureo Orationum sacrarum Italico
etiam idiomate conscriptarum, in Oratione 5. exornatiua Sanctorum
Ignatij, & Francisci Xauerij recitata Mediolani in eorum Canoni-
zatione ann. 1622. Verum (inquit ille fol. 156) clarè admodum
elucet, & innotescit huiusce Solis nostri (D. Ignatij) splendor,
calorque sæcundissimus in hac inclyta Religione Societatis
IESV instituenda, quæ quidem est Decus Italiæ, Hispaniæ
Honos, Splendor Galliæ, Belgij Ornamentum, Germaniæ
Pompa, Lumen Poloniæ, Noui Orbis Salus, Gloria Eccle-
siæ, Prodigium Vniuersi. *Sequenti vero pagina ita profequitur.*
Quid est Ignatium Parentem esse Societatis? quid aliud
amabo vos, quam Auum esse, & Progonum bonarum ar-
tium? spiritualium Magistrorum Parentem? Speculorum
totius Iustitiæ Institutorem, tot tantorumque Sanctorum,
tot millium Martyrum, Confessorum, & Doctorum Paren-
tem, &c. *Hæc ille in tantam Sociorum, Societatis ac Ignatij Fun-
datoris Sanctissimi commendationem, quæ vel scribenti nostro ca-
lamo ruborem pariant.*

A CLERICIS REGVLARIB. THEATINIS.

122. **A** IOANNE MARIONO Neapoli fama Sanctitatis celebri, *é primisque huius Illustrissimæ Familie viris. Cum Ludouicus Massellus haud suo fideus iudicio ac sensui, virum bonum, doctumque è Benedictinis tyronum Magistrum de ineunda Societate, ad quam animo incitabatur, consulisset, ille ad dictum Ioannem Marionum remisit: qui audita Oratione post aliquantum silentij alto cum gemitu verba illa Christi Domini protulit, si scires Donum Dei, & quis est qui loquitur tecum. Tum iterum silens, cum quasi admirans aeternæ illius maiestatis benignitatem, qua hominum corda tacitis alloquitur motibus, ad seque trahit, aliquamdiu hæssisset, Abito, inquit, fili, ipsos consule Societatis Patres, rectius me illi norunt quid optimum factu sit, quod suadent, exequere, sic refertur Par. 2. Histor. Societat. lib. 2. num. 67.*

Quanti
Marionus
fecerit So-
cietatem ?

123. **AB ANTONINO** DIANA S. Officij Regni Siciliae Con-
fultore meritisimo, & Antistitum in Romana Curia examinatore,
Auctoreque huius ætatis celeberrimo: Is in suis Resolutionibus Mo-
ralibus Par. 6. Tract. 1. de Immunitate Ecclesiastica Resolut. 1. num.
3. Societatis viros sapientissimos vocat. Et Resolut. 5. num. 2.
ait, Societatem, Religionem esse nunquam satis laudatam.
Et Par. 7. Tract. 3. Resolut. 45. Constitutionem Societatis de corre-
ctione fraterna tot iaculis à multis impetitam, scuto suæ auctorita-
tis munitissimo propugnat. Et propositionem contra illam in qui-
busdam thesibus appositam, scilicet, Nullo modo licere pec-
cata denunciare Prælato vt Patri, ommissa præuia admonitio-
ne secreta, damnatam asserit, ab Inquisitore Generali per Edictum
datum Martii die 19. Nouembris 1625.

Eius filij
sapientissi-
mi.

illa nun-
quam satis
laudata.

Et in Cor-
rectione
fraterna
propugna-
ta.

Iesuita,
proinde
Theatini
dici viden-
tur, quasi
diuini, aut
contempla-
tores Dei.

124. * AB EMANVELE CALASCIBETTA, *In Vita B. Caietani sui Ordinis Fundatore cap. 6. pag. 19.* In Hispania (inquit) Theatinorum nomine intelliguntur Patres Societatis IESV, quia ita eos communis vox nominat, forte ob opinionem, & virtutem horum Religiosorum, quos plaudit Orbis. Sed hæc vox à Græca deducta videtur, siue Teos, qua Deus signatur: siue Teatis, qua contemplator; proinde dici videntur, quasi diuini, seu contemplatores. Vnde Theatinum dicere, idem est, quod diuinum, aut contemplatorem Dei appellare. Sic ille. *Vnde Theatinorum appellatio vulgaris, Iesuitis cedit in gloriam.*

A B A R N A B I T I S.

Epistola
Barnabitarum
in obitu
B. P. N.
Ignatij.

125. **H**Ac ad literam Epistola Romam Mediolano missa audito Sanctissimi Parentis nostri obitu dolorem suum explicantibus, & in tanto Patre Filios, & Societatem venerantibus. Postquam (inquiunt) nobis renunciatus est hinc in vitam meliorem recessus beatæ memoriæ Venerabilis Patris Ignatij, non mediocri cor nostrum pupugit dolor, tum vestri causa, totiusque sanctæ Congregationis IESV, quæ tali Magistro, ac Parente orbata dolens, mœrensque remansit; tum nostri, quorum etiam Pater erat. Dolendum quidem quod raptus est nobis hoc maxime tempore, quo bonorum virorum tanta caritas est; consolandum vero est, quod ad meliora transierit. Iustus enim viuere Christus est, & mori lucrum: quia & dissolui, & cum Christo esse multo illis melius. Quo fit ut cum B^{mo}. Petro Kalendas Augusti corporeis solutus vinculis, ad cælestia lætus migrauerit. Hoc tantum metuendum est, ne aliquo nostro peccato ereptus sit mundo, & sicut de sancto Iosia legimus, quia Iudæorum populo graue imminabat exitium, Rex iustus ante sublatus est. Sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum: sed neque

Qui instar
Iosia è vi-
uis sublatus
est.
Eccli. 49.
1.

que etiam omnino à nobis recessit. Viuit apud omnes, quocumque se per totum Orbem nomen Christi protendit, dulcis & grata sancti viri memoria, qui tantum de Christiana re publica meritis est. Quo Magistro, ac Duce Christi fides, religio, doctrina adeo propagata est, vt ipsos quoque Antipodes penetrauerit; apud quos multa millia hominum ad fidem conuersa, nouam Ecclesiam primæ illi Apostolicæ æmulam, novos Apostolos, novos Martyres legimus extitisse. Præmisit filios: nunc post multos superatos labores pro Christi nomine sublequutus est Pater, non minus magnis curis excruciat, multa Ecclesiarum sollicitudine confectus, in otio martyr; in quem non tantum domus vestra tam magna tot annos recumbit, sed plurimorum aliæ. Communis erat bonorum omnium Pater. Et quem mœrentem non est solatus dulci alloquio? cui afflicto non affuit benignus consilio? quem indigentem auxilio non iuuuit? non est tutatus? Pes claudo, oculus fuit cæco, pauperibus solamen, & miseris omnibus præsidium. Reddat illi Dominus bonorum operum mercedem. Nos in tanto funere Sacram Deo Hostiam in altari non cessamus offerre, spargant alij Tumulo purpureos flores: hæc Sacerdotum sunt lilia, magisque vernantia, & Deo amabilia, mysteria pro sancta illa anima, licet iam beatæ vitæ gaudia (vt credimus) perfruenta. At his saltem illum, quem viuentem nobiscum pio amore coluimus, recedentem ab hoc sæculo nequam, quibus possumus muneribus prosequemur. Dilectionem vestram rogantes, vt has amoris lacrymas, fidei, & obseruantia nostræ testes libenti animo suscipiant, mutuoque nos diligant; memores in suis orationibus paruitatis nostræ. Dominus noster Iesus Christus sit cum omnibus vobis. Amen. Ex Cænobio nostro Mediolani Kalend. Septembris 1556. Ita Par. 1. Histor. Societ. lib. 16.

Magister,
ac Dux fidei.

Noua Ecclesia Apostolicam æmulantis fundator.

Martyr in otio.

Communisque omnium Pater.

num. 124.

126. A CHRISTOPHORO GIARDA Viro egregie docto ac pio, eximioque Societatis Panegyrista, libro suo de Ape Religiosa.

Societas,
Sodalitas
beatissima.

M m 2

Beatif-

Doctrina
sublimitatem
cum
sanctitatis
præstantia
connectens.

Illius pro-
gressus ad-
mirabiles.

Non vnus
Religionis,
sed omnium
Societatum
ac temporum
esse
videntur.

Ignatius
laudatus.

Illius filio-
rum Elogia.

Beatissima (*inquit*) Sodalitas ab Ignatio Conditore centum annis nondum elapsis tantum operum & scripsit, & gessit, vt si quis librorum sublimitatem, multitudinem, varietatem, cum rerum gestarum splendore, fructu, magnitudine, conferat, non modo ætatis obstupescat breuitatem, sed tantæ sanctimonix, tanta cum doctrina, vti difficillimam, sic præclarissimam connexionem admiretur. Ita enim late duobus sub Polis eruditionem & pietatem circumtulit, vt qui progressus illius admirabiles non audiunt, sed inspiciunt, non vnus religiosi Ordinis, sed omnium planè Societatum, locorum, temporum, ætatum, virorum, virtutumque in hac vna complexionem agnoscant. Nam breui tot Collegijs, tot Domibus, tot honorum gradibus, tot diuitijs, tot sanctissimis hominibus aucta est, vt ad hanc constituendam, amplificandamque contendisse hominum fauor, & cæli munificentia videantur. Vehementer autem ad hanc assequendam magnitudinem pertinuisse arbitror, primum illum virorum delectum. Vidit enim Ignatius diuina quadam & alta mente præditus, agendarumque rerum peritissimus, quanto augustiorem aditum principio habuisset, tanto augustiores pietatis & eruditionis progressus Societatem relaturam. Quam feliciter illius optatis prouidentia cælestis responderit, hodiernus Societatis splendor, & perfecta filiorum similitudo testatur. Hos enim è summis viris natos arguit probitas Illustris, arguit Doctrina singularis, arguit celsitudo animi incredibilis, arguit peritia rerum omnium admirabilis, vita, oratio, modestia, incessus, vox, gestus, libri, arguunt denique omnia. *Hæc ille apud P. And. Lucam in Vita S. Ignat. lib. 4. cap. 20. Quid huic testimonio in Societatis commendationem dici, nedum fingi potest Illustrius?*

A PATRIBVS CONGREGAT.

O R A T O R I I.

127. **A** THOMA BOZIO *De Signis Ecclesie Tom. 1. lib. 5. cap. 5. fol. mibi 161.* Quin etiam (*inquit*) memoria nostra videmus amplissimam diuinitus à nostris excitatam IESV Societatem, quæ totius Orbis loca percurrrens id vnum præ oculis habet, vt in præcipuis quarumlibet regionum ciuitatibus excitentur Gymnasia, in quibus per eos ad bonas literas, moresque pios, & verè Christianos adolescentuli erudiantur, &c. *Et postea fol. 162.* Ego vero (*subiungit*) mirabilissimis prorsus euentis hanc rem totam illustro: & vt omittamus recens Societatis IESV Institutum, cuius non modo inter nos, sed etiam multoque magis inter Indos, & Occidentales, & Orientales sunt vberissimi fructus in institutione adolescentum, &c. *Et in eodem Tom. 1. lib. 7. cap. 1. fol. 241. loquens de S. P. N. Ignatio hæc inquit:* Quantos fecerit progressus ex eo possumus conijcere, quod celeberrimam IESV Societatem constituit, cuius est in Euangelio, vt Pauli vtar verbis, maxima laus apud omnes. *Et Ibidem lib. 9. cap. 5. fol. 339. loquens de Societatis Religiosis addit:* Hi Auctore Ignatio Loyola nihil amplexi sunt, quo virtutes verè cælestes bonasque literas, & doctrinas pectoribus humanis toto Orbe terrarum possint inserere, idcirco pueros humanitatis artibus imbuunt, ac nullis laboribus, vt mortalibus bene per ipsos esse possit, vnquam parcunt. *Et tandem lib. 11. de eisdem signis Ecclesie cap. 1. signo 43. de Patientia fol. mibi 422. sic loquitur.* Atque vt apertissima res fiat, nostra ætate possemus ex vna Societate IESV nominare supra mille viros, qui pro Christi cultu inter Indos amplificando, nil non mali tolerauerint, vastissima maria transmiserint, nullo non vitæ discrimine, cum gentibus omni humanitatis sensu abhorrenti-

Societas diuinitus excitata totius orbis loca percurrit.

Adolescentes ad bonas literas, & pios mores erudiendo.

Ex hoc vberissimi fructus.

Celeberrima est: cuius laus maxima in Act. 8. 18.

Eius filij virtutes verè cælestes toto Orbe pectoribus inserunt.

Occupati in diuino cultu inter Indos amplificando.

Maximis
periculis
etiam vita
discrimine.

Suprema
Xaverij
laus.

bus versentur, à quibus pene singulis horis, ne dum diebus mors timeatur, multis iniurijs afficiantur, multis opprobrijs onerentur, dum non occulte, & clam more Hæreticorum, hos, illosve reducant, & venena per Indias spargunt, sed Christi Religionem palam prædicant, nullis armis, nullis præsidijs sepi, sola muniti patientia, sola fortitudine obiecti, &c. *Et Ibid. lib. 6. cap. 3. n. 12. loquens de vno Xaverio Indiarum Apostolo tandem concludit.* Age vero, maxima de Xaverio dicamus. Vniuersi Hæretici ab Ecclesiæ Christianæ constitutione per tot sæcula per annos mille quingentos & amplius, haud traduxere ad hæreses suas tot Gentes aut Idololatrias, ac alioqui à Christi cursu alienas, quot vnus Xaverius ad cultum Christi annis vndecim; tot enim fuit in Indijs vir iste admirandus. *Quæ tanti Filij suprema gloria non minor Matris Societatis Corona est.*

Societas
ab Ignatio
spiritu s.
pleno in-
stituta.

Per vtrum-
que Orbem
propagata,
Mundum
fulcit, ne
cadat.

128. AB AVGVST. MANNO DE CANTIANO *In Tomo suo Selectarum Historiarum.* Beatus Ignatius (*inquit ille*) venerandæ Societatis IESV sapientissimus Institutor, spiritu sancto plenus, & præsertim sapientiæ dono conspicuus Religionem suam instituit, quæ hodie per vtrumque Orbem communi beneficio propagata Mundum fulcit, ne cadat: qua in re videri potest, cuius spiritus esset, qui opus tam magnum facere potuit, & qualem à spiritu sancto sanctitatem esset consecutus, qui in Dei Ecclesia collabentes virtutum ædificationes restaurabat. *Hæc in Parentis Ignatij sanctissimi eiusque Societatis laudem illustrissimus Encomiastes.*